

futurum, pariformiter et aequè principaliter uti, potiri et gaudere valeant. Quod illi qui in quavis aliarum Universitatum disciplinis, facultatibus et artibus praefatis studere incoeperint, studium suum in ea continuare; et tam ipsi, quam qui in dicta vel alia Universitate per tempus debitum studuisse, ac scientia et moribus idonei comperti fuerint, in artibus, philosophia ac theologia necnon facultatibus praefatis, baccalaureatus, etiam formalis, licentiatu-
ræ ac laurea necnon doctoratus ac magistrerii ac quoscumque alios solitos gradus ab ipsius Universitatis rectore seu cancellario aut doctoribus, lectoribus vel aliis personis per dictae Societatis praepositum generalem, aut, de eius licentia, per illius provinciae praepositum provincialem deputandis, praevio riguroso examine, vel disputationibus peragatis, iuxta concilii praefati decreta, ipsiusque Societatis et aliarum Universitatum constitutiones, consuetudines et statuta, necnon alias, ut praefertur, recipere, ac graduum eiusmodi solita insignia sibi exhiberi facere; et postquam in ipsis facultatibus promoti fuerint, illas perlegere et interpretari, ac in eis disputari, necnon quoscumque actus gradui seu gradibus per eos receptis convenientes exercere, et alias omnibus et singulis privilegiis, gratiis, favoribus, praerogativis et indultis, quibus alii in ceteris Universitatibus iuxta illarum ritus et mores ad gradus ipsos promoti de iure vel consuetudine aut alias utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, aequè principaliter uti, potiri et gaudere libere et licite possint et valeant, in omnibus et per omnia, perinde ac si gradus huiusmodi in aliqua ex praefatis Universitatibus suscepissent.

Et auctoritate
statuta

§ 4. Quodque pro felici Universitatis huiusmodi directione, regimine ac litterariae politicae forma, liceat pro tempore

existenti eiusdem Societatis praeposito generali, salvo semper manente ipsius Societatis iure, per se vel alium seu alios, quaecumque statuta et ordinationes, licita tamen et honesta, ac sacris canonibus dictisque concilii decretis non adversantia, facere et edere, illaque, pro rerum, temporum et personarum qualitate, alterare immutare et abrogare, et alia, toties quoties opus fuerit, de novo, etiam cum impositione poenarum, condere, ac contumaces et rebelles, etiam quantumvis exemptos, debite corrigere, auctoritate apostolica concedimus.

condendi pro
bono ipsius re-
gimine;

§ 5. Ac quibuscumque aliarum Universitatum ludi moderatoribus et praesidentibus, rectoribus, cancellariis, praeceptoribus et magistris, ac quibuscumque aliis, etiam civitatum et aliorum locorum, in spiritualibus vel temporalibus aut mixtim gubernatoribus, ne rectorem aut Universitatis huiusmodi personas et scholares in aliquo praemissorum, quovis praetextu, per se vel alium, molestare vel inquietare audeant seu praesumant, inhibemus. Nul-
lumque loci ordinarium vel metropolitanum, quovis quaesito, etiam conservationis ac superioritatis, colore vel ingenio seu titulo, praemissis se ingerere aut contravenire posse nec debere; irritum quoque et inane quicquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

Molestiam ei-
dem inferri, o-
mnibus prohibet;

§ 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus ap.; ac dictarum Universitatum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Universitatibus ac quibusvis personis vel locis aliis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, irritantibusque et aliis decretis in contrarium quo-

Contrariis qui-
buscumque de-
rogat;

modolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiam in illis caveatur expresse quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo et forma in illis expressis, derogari possit, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctionem
personalem appo-
nit.

§ 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, erectionis, institutionis, inhibitionis, decreti et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo nono, tertio kalendas novembris, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 30 oct. 1579, pontif. an. VIII.

CLXXXIX.

Ordini S. Pauli primi eremitaе confirmantur omnia monasteria seu domus in Hungaria, Polonia, Istria, Dalmatia et Slavonia, eorumque iura et privilegia, libertates etc.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Procurium.

Cum inter alios religiosorum Ordines, quibus fides catholica quasi gemmis rutilantibus illustratur, Ordo etc. 1.

1 Semel atque iterum haec bulla in tomi IV quarta parte Romanae Editionis legitur: pagina quidem XXXIX, sub num. CLIII, ex Regesto desumpta in Secretaria Brevium adservato; pagina vero CXXII, sub num. CLXXXIX ex *Quadripartito Regularium* P. Mallechich (par. II, pag. 254) excerpta. Quum utraque una eademque sit bulla, inque opere eodem, nulla sane apparenti ratione, iterata; nos reliquum omisimus, eius hic nihilominus vestigio relicto (R. T.).

SIXTUS V

PAPA CGXXIX

Anno Christi MDLXXXV.

Frater Felix Perettus, e Franciscana Minorum Conventualium familia, dictus cardinalis a Montealto, tituli Sancti Hieronymi Illyricorum, electus fuit in Romanum Pontificem die XXIV aprilis MDLXXXV, tertio die postquam cardinales conclave ingressi fuerant. Sequentibus kalendis maii, sacra redimitus est thiara in Vaticana basilica. Sedit annos V, menses IV, dies III, creavitque XXIII cardinales. Obiit die XXVII augusti MDXC, et sepultus est in Vaticano, unde postea eius corpus translatum fuit ad basilicam Liberianam, conditumque in sacello, quod ipse construxerat. Vacavit Sedes dies XVIII.

I.

Erectio Studii generalis in oppido Graecensi Salisburgensis dioc. 1.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Coelestis patris ad summi apostolatus apicem evecti, tamquam de excelso monte ad ima agri irrigui militantis ecclesiae nostrum dirigentes intuitum, ac considerantes quod per litterarum studia ad bene beateque vivendum via praebetur, veritas agnoscitur, iustitia colitur, ceteraeque virtutes illustrantur, ac humanae prosperitatis conditio augetur, fides catholica et cultus divinus protenditur, ad ea, per quae studia huiusmodi ubilibet, maxime in regionibus ubi maior necessitas urget, propagentur, et humiles personae ad excelsum felicitatis fastigium pervenire cupientes in hoc pio eorum proposito uti-

Et ordium.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

lius conferri, ac laborum suorum honores et praemia consequi valeant, praesertim dum principum christianorum vota id exposcunt, libenter intendimus et in his partes apostolicae providentiae impendimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

§ 1. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii nobilis viri Caroli archiducis Austriae, qui etiam Stiriae, Carinthiae et Carniolae dux existit, petitio continebat quod, postquam alias felicitis recordationis Gregorius Papa XIII, praedecessor noster, in oppido Graecensi Salisburgensis dioecesis, dicti Caroli archiducis dominio in temporalibus subiecto, collegium presbyterorum Societatis Iesu, propriis sumptibus ipsius Caroli archiducis fundatum et extractum, auctoritate apostolica perpetuo erexit et instituit, ac inter alia eidem collegio, pro illius magistrorum, scholarium et aliorum dictae Societatis religiosorum sustentatione, pensionem annuam duorum millium et ducentorum florenorum Rhenensium super bonis monasterii seu domus de Milstat nuncupati eiusdem dioecesis, quod seu quae olim Cisterciensis seu alterius Ordinis, postea vero, Ordine ipso ac statu et essentia regularibus, necnon conventualitate, ac forsitan nomine monasterii in eo suppressis et extinctis, militiae seu Ordinis militaris Sancti Georgii, etiam tunc forsitan extinctae seu extincti, licet aliquot sacerdotes in militia seu Ordine militari huiusmodi adhuc tunc remanerent, et quod seu quae de iure patronatus eiusdem Caroli ac pro tempore existentis Austriae archiducis et seu praedictae Carniolae ducis, ex fundatione vel dotatione, aut ex privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, esse dignoscitur, ac in quo seu qua a quadraginta annis et ultra, ex quo militia seu Ordo militaris huiusmodi defecit, unus administrator con-

stitui, et per eundem administratorem illud seu illa gubernari, ac per ipsum de eiusdem domus fructibus, redditibus et proventibus huiusmodi disponi solet, dicta auctoritate sub certis modo et forma tunc expressis constituit et assignavit, volens ut, quandocumque et quotiescumque dictus Carolus archidux vel eius successores aliqua alia bona, etiam monasterii seu domus huiusmodi, quorum annui redditus, deductis oneribus, ad parem valorem ascenderent, ipsi collegio assignavissent, pensio praedicta cassata et nulla censeretur eo ipso, assignatio vero vim applicationis eadem auctoritate factae obtineret, prout in eiusdem praedecessoris litteris desuper confectis plenius continetur.

§ 2. Praefatus Carolus archidux, vitam et a maioribus suis acceptam catholicam religionem sartam tectam et inviolatam in locis sibi subiectis, ubi viget, conservare; sicubi vero collapsa est, hac potissimum ratione restituere, suosque subiectos quamplurimos ad litterarum studia, navandamque bonis artibus operam excitari cupiens, atque utraque in re praedictae Societatis operam et industriam, laboresque ea de causa susceptos, valde utiles et fructuosos in dies magis expertus, ut ampliores manipuli ex diversarum nationum ac linguarum agris, quarum provincias dictus Carolus archidux possidet, opitulante Deo, colligi possint, Studii generalis Universitatem in dicto collegio potissimum auctoritate praedicta erigi, eiusque curam et regimen praedictae Societati committi et mandari desiderat: cumque ad hunc effectum, etiam hortum ipsi collegio contiguum pleno iure ad praedictum Carolum archiducem spectantem, ac certam etiam tunc expressam quantitatem salis ex salinis ibidem ad eundem Carolum archiducem pertinentibus, per eius ministros eidem collegio quotannis, in certis terminis similiter tunc expressis,

Sententiam generale in eum statum potest Carolus, aucto ad id bene

Gregorius XIII collegium Societatis Iesu, a Carolo archiduce Austriae dotalatum, erigit in oppido Graecensi.

portigendum, partem etiam tunc designatam Murae fluvii oppidi Graecensis praedicti, cum omnibus suis emolumentis, commodis et iuribus, ut piscium copia eis non deesset, eidem collegio pie ac liberaliter in perpetuum concesserit, et amplioribus etiam immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, privilegiis et gratiis ipsum collegium et Studium generale sic erigendum ornaverit et cumulaverit, ac, ad sustinenda onera impensasque pro ipsius Studii generalis conservatione et amplitudine, collegii praedicti redditus annuos augendos esse necessario existimet, et, quantum in eo est, sedulo providere intendat: propterea nobis humiliter supplicari fecit quatenus, subditorum suorum saluti et commodo consulentes, in praedicto oppido et aedibus dicti collegii Studii generalis Universitatem, in qua Societatis religiosi huiusmodi theologiam, philosophiam ac ingenuas artes publice profiterentur, et iuvenes quoscumque docerent, auctoritate praedicta, perpetuo erigere et instituere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur.

Procurator Societatis

§ 3. Nos igitur, qui dudum inter alia volumus et ordinavimus quod litterae reservationis vel assignationis cuiusvis pensionis annuae super alicuius beneficii ecclesiastici fructibus expediri non possent, nisi consensu illius, qui dictam pensionem persolvere tunc haberet, praedictum Carolum archiducem a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, in oppido praedicto et aedibus dicti collegii, ubi nunc scholae sunt, seu forsitan

in ampliorem formam constructur, Universitatem Studii generalis, in qua religiosi Societatis huiusmodi theologiam, philosophiam et ingenuas artes publice profiteantur, ac iuvenes quoscumque doceant, ad instar aliarum Universitatum Studiorum generalium, tam in transalpinis provinciis et regnis, quam alias ubilibet erectorum, auctoritate apostolica, tenore praesentium, sine alicuius praecedentis, perpetuo erigimus et instituimus.

§ 4. Ipsamque Universitatem ac Studium generale sic erectum et institutum curae, regimini et administrationi rectoris collegii huiusmodi pro tempore existentis, qui totius Universitatis rector existat, praedicta auctoritate, etiam perpetuo supponimus et submittimus.

Universitatem rectori collegii supponit;

§ 5. Ac eidem Universitati illiusque rectori, magistris, scholasticis aliisque praedictis universis et singulis, ut omnibus et quibuscumque privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, praerogativis, honoribus et praesistentiis huiusmodi Universitatibus illarumque pro tempore existentibus rectoribus, magistris, doctoribus, lectoribus, praeceptoribus, scholasticis, procuratoribus, bidellis, nunciis, officialibus, ministris et aliis personis, in genere vel in specie, tam praedicta quam imperiali, regia aut ducali auctoritatibus, ac alias quomodolibet pro tempore concessis, non solum ad eorum instar, sed pariformiter et aeque principaliter in omnibus et per omnia uti, potiri et gaudere.

Privilegia nee-rectae Universitati concedit;

§ 6. Insuper rectori eiusdem Universitatis et collegii pro tempore existenti, ut illos quos in ipsa erecta Universitate, vel etiam alibi in quavis alia parte, debitum tempus studuisse, ac scientiae et moribus idoneos esse repererit, in praedictis facultatibus artium et theologiae, ad baccalaureatus, etiam formati, licentiatum, laureae doctoratusque et magisterii gradus,

Rectori facultatem lauream conferendi.

servata forma Viennensis concilii, et alias iuxta Universitatum aliorum Studiorum generalium consuetudines et erectae Universitatis statuta, promovere, et ipsorum graduum solita insignia eis exhibere; utque ad dictos gradus sic per illum promoti, postea publice et privatim, etiam in omnibus aliis Universitatibus Studiorum generalium, facultates praedictas interpretari et alios docere et de eis disputare, gradui seu gradibus huiusmodi convenientes actus exercere, ac omnibus privilegiis, gratiis, favoribus, praerogativis et indultis, quibus alii in praedictis seu aliis Universitatibus et alibi iuxta illarum constitutiones et mores ad gradus praedictos promoti, de iure vel consuetudine, utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt in futurum, in omnibus et per omnia, perinde ac si gradus ipsos in Universitatibus huiusmodi iuxta illarum mores et constitutiones rite suscepissent, uti, potiri et gaudere.

Præpositi
generali Societatis
Iesu ad iudicandum
statuta, et rectorum
ceteraque officiales
eligendi.

§ 7. Necnon moderno et pro tempore existenti dictae Societatis praeposito generali, ut, per se vel dictorum collegii et erectae Universitatis rectorem aut alium seu alios, pro salubri et felici directione dictae Universitatis erectae, ac rectoris, magistrorum, procuratorum, bidellorum, nunciorum et aliorum ministrorum muneribus et functionibus, modoque et forma docendi, et alias sua officia exercendi, ac scholarium manutentione, quaecumque statuta et ordinationes licita et honesta, ac sacris canonibus et concilii Tridentini decretis non contraria edere et promulgare, eaque, pro temporum, rerum et personarum qualitate, mutare, corrigere et reformare, seu illa cassare et abrogare, ac alia de novo edere, et super illorum observatione poenas eius arbitrio imponere, dictaeque erectae Universitatis doctores, magistros, lectores, scholasticos, procuratores, bidellos aliosque ministros et offi-

ciales eligere et amovere, seu electiones factas confirmare licite valeat, auctoritate apostolica, tenore praesentium huiusmodi, etiam perpetuo concedimus et indulgemus.

§ 8. Demum bona et iura a praedicto Carolo archiduce, ut praefertur, collegio et huiusmodi Universitati per praesentes erectae praedictis concessa et donata, auctoritate et tenore praedictis, similiter perpetuo applicamus et appropriamus.

§ 9. Praeterea, in augmentum dotis collegii et erectae Universitatis huiusmodi, utque dictae Societatis presbyteri et alii inibi pro tempore degentes commodius sustentari valeant, eis de alicuius subventionis auxilio providentes, ultra praedictam tunc, ut praefertur, assignatam, aliam pensionem annuam aliorum duorum millium florenorum etiam Rhenensium, ita ut utraque pensio huiusmodi in universum et insimul ad summam quatuor millium et ducentorum florenorum similium ascendat, super monasterii seu domus huiusmodi fructibus, redditibus et proventibus, etiam si super illis aliae pensiones annuae aliis personis assignatae existant, ac omnes pensiones huiusmodi insimul eorumdem fructuum, reddituum et proventuum medietatem excedant, ac omnes illos absorbeant, pro tempore existenti rectori vel alteri superiori collegii ac erectae Universitatis huiusmodi, vel eius procuratori ad hoc ab eo speciale mandatum habenti per pro tempore existentem monasterii seu domus huiusmodi administratorem et eius successores, monasterium seu domum huiusmodi pro tempore quomodolibet obtinentes, aut eorumdem fructuum, reddituum et proventuum fictuarios, seu alios monasterii seu domus huiusmodi officiales, annis singulis, in quatuor terminis, singulo videlicet trimestri pro quarta parte, pensionem quatuor millium et ducentorum florenorum huiusmo-

Bona eidem collegio ab archiduce assignata confirmat Pontifex.

Necnon aliam pensionem addit, ita ut collegium pensione quatuor millium et ducentorum florenorum gaudeat.

di, prima solutione in principio mensis ianuarii proxime praeteriti incipiente, et sic deinceps pro quarta parte pensionis quatuor millium et ducentorum florenorum huiusmodi de trimestri in trimestri et in fine cuiuslibet trimestris, non obstante quacumque mutatione ipsorum fructuum, reddituum et proventuum aut bonorum quorumcumque ad monasterium seu domum huiusmodi pertinentium, quibuscumque temporibus vel causis contingente, quam propterea quocumque modo aut titulo fieri contigerit, et quatenus eorumdem collegii et erectae Universitatis fundationi, ac eiusdem Caroli archiducis ordinationi, ac pensionum huiusmodi reservationibus, constitutionibus et assignationibus praeiudicet, subreptitiam, irritam et inanem, nulliusque prorsus roboris et momenti esse decernimus, integre persolvendam, auctoritate apostolica, tenore praesentium huiusmodi, pariter perpetuo reservamus, constituimus et assignamus. Decernentes priorem pensionem a dicto praedecessore, ut praefertur, reservatam, etiam non obstante eiusdem praedecessoris decreto praedicto per ipsum appposito, propter praemissa minime cessare, neque priorem pensionem huiusmodi cassatam vel extinctam esse ac fore, sed alias iuxta prioris reservationis formam et tenorem in dictis terminis persolvi debere et in suo robore permanere, perinde ac si decretum praedecessoris huiusmodi appositum ab initio non fuisset. Ac praesentes litteras nullo tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae vel alio quovis defectu notari seu impugnari posse; sicque, in praemissis universis et singulis, per quoscumque iudices, ordinarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iu-

dicari et diffiniri debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari; necnon administratorem praedictum et monasterii seu domus huiusmodi pro tempore existentem ad integram solutionem pensionis quatuor millium et ducentorum florenorum praedictis rectori vel superiori collegii et erectae Universitatis huiusmodi faciendam, iuxta posterioris reservationis, constitutionis et assignationis praedictarum tenorem, fore efficaciter obligatos; ac volentes et eadem auctoritate apostolica statuentes quod ille ex administratore et successoribus suis praedictis, qui in dictis terminis vel saltem intra triginta dies illorum singulos immediate sequentes pensionem quatuor millium et ducentorum florenorum huiusmodi per eum tunc debitam non persolverit, lapsis diebus eisdem, sententiam excommunicationis incurrat, a qua, donec rectori vel superiori collegii et erectae Universitatis huiusmodi vel eorum procuratori praedictis de pensione quatuor millium et ducentorum florenorum huiusmodi per eum tunc debita integre satisfactum, aut alias cum dictis rectore vel superiore seu eorum procuratore praedicto super hoc amicabilem concordatum fuerit, praeterquam in mortis articulo constitutus, absolutionis beneficium nequeat obtinere; si vero per sex menses dictos triginta dies immediate sequentes sententiam ipsam animo, quod absit, sustinuerit indurato, ex tunc effluxis mensibus ipsis, regimine et administratione monasterii seu domus huiusmodi perpetuo privatus existat, illudque seu illa vacare censeatur eo ipso.

§ 10. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Salisburgensi et Amerinensi episcopis, ac dilecto filio causarum Camerae Apostolicae generali auditori, per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel duo aut

Executores
praesentium
litterarum
deputati.

unus eorum, per se vel alium seu alios, faciant pensionem quatuor millium et ducentorum florenorum huiusmodi rectori vel superiori vel eorum procuratori praedictis, iuxta posterioris reservationis, constitutionis, assignationis et decreti tenorem, integre persolvi, et nihilominus quemlibet ex administratore monasterii seu domus et successoribus suis praedictis, quem huiusmodi excommunicationis sententiam incurrisse eis constiterit, quoties super hoc pro parte rectoris vel superioris praedicti fuerint requisiti, easdem praesentes et in eis contenta quaecumque solemniter publicantes tamdiu dominicis et aliis festivis diebus in ecclesiis, dum maior inibi populi multitudo ad divina convenerit, excommunicatum publice nuncient et faciunt ab aliis nunciari, ac ab omnibus arctius observari et evitari, donec rectori vel superiori vel procuratori praedictis de pensione quatuor millium et ducentorum florenorum huiusmodi, quae tunc debita, fuerit integre satisfactum, ipseque excommunicatus ab huiusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerit obtinere; contradictores, per censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo.

Contraria tollit.

§ 11. Non obstantibus voluntate priori et ordinatione nostris praedictis, necnon constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac monasterii seu domus et illius Ordinis ac Universitatum praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si administratori et successoribus suis praedictis vel quibusvis aliis, communiter aut divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod ad praestationem vel solutionem pensionis alicuius minime teneantur, et ad id compelli, aut

quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, kalendis maii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 1 maii 1585, pontif. anno I.

II.

Erectio ecclesiae cathedralis Vindensis in Livonia 1.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Aequum et rationi congruum reputamus ut ea, quae de Romani Pontificis gratia processerunt, licet, eius superveniente obitu, litterae apostolicae desuper confectae non fuerint, suum sortiantur effectum.

§ 1. Dudum siquidem cum charissimus in Christo filius noster Stephanus, Poloniae rex illustris, provinciam Livoniae, olim suae temporali ditioni subiectam, et postmodum a finitimis Moscovitis et forsitan aliis barbaris nationibus occupatam, haeresibusque misere pollutam et difformatam, superna opitulante gratia, recuperasset, ac illius incolae et habitatores, discussa errorum caligine, ad lumen fidei et sacri Baptismatis lavaerum sanctaeque matris Ecclesiae gremium sensim accedere, et exinde religio christiana ipsaque fides, unde vera ac etiam omnis spes redemptionis pendebat, ibidem instaurari et propagari coepissent.

§ 2. In provincia autem praedicta longe lateque diffusa, et cathedralibus ecclesiis, quibus praeis temporibus instructa erat, infidelium perversitate penitus suppressis

Prooimium.

Livoniae provinciam Stephanus Poloniae rex ab haereticorum manu vindicavit.

Roque instante, Gregorius XIII Vindensem ecclesiam in cathedralemer-ciesiam erigit.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

et profanatis, nullus existeret catholicus antistes ad ea, quae iurisdictionis et muneris episcopalis erant, exercenda, et propterea idem Stephanus rex, pro divini cultus ibidem incremento et animarum salute, oppidum Vindense in medullio dictae provinciae consistens, et incolarum multitudine refertum, ac in illis partibus plurimum insigne, in civitatem; et ecclesiam S. Ioannis Baptistae eiusdem oppidi in cathedralem ecclesiam erigi pio affectu exoptaret, felicitis recordationis Gregorius Papa XIII, praedecessor noster, qui in specula militantis Ecclesiae, disponente Domino, constitutus, ad universi orbis provincias, ut illarum felici statui et decori, animarumque saluti incolarum eorundem consuleret, aciem suae considerationis more vigilis pastoris frequenter referebat; ac in provinciis ipsis, prout necessitas et aliae rationabiles causae id exigebant, novas episcopales sedes atque ecclesias, pro excellenti Sedis Apostolicae praeminentia, plantabat, ut per novas plantationes huiusmodi nova populorum adhaesio eidem militanti Ecclesiae accresceret, religionisque christianae et catholicae fidei professio inibi validius consurgeret, dilataretur, ac loca, etiam humilia, dignioribus titulis, illorumque incolae et habitatores novarum sedium et honorabilium praesulum assistentia suffulti, proficerent semper in fide, et quod in temporalibus erant adepti, non carerent in spiritualibus incremento, habita super his per ipsum praedecessorem cum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, de quorum numero tunc eramus, deliberatione matura, ac de illorum consilio et assensu, apostolicaeque potestatis plenitudine, praedicto Stephano rege super hoc per suas litteras huiusmodi supplicante et instante, sub datum videlicet quinto idus maii, pontificatus sui anno duodecimo, ad omnipotentis Dei laudem, ac Beatae Mariae

Bull. Rom. Vol. VIII.

72

Virginis et eiusdem S. Ioannis Baptistae totiusque coelestis curiae honorem, necnon dictae fidei exaltationem et propagationem, oppidum Vindense in civitatem Vindensem nuncupandam, et ecclesiam Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi in cathedralem ecclesiam, sub invocatione eiusdem S. Ioannis Baptistae, quae dictae Sedi immediate subiecta esset, donec alicui archiepiscopo metropolitico iure subiceretur, pro uno episcopo Vindensi nuncupando, qui illi praesesset, et ipsam ecclesiam Sancti Ioannis Baptistae seu illius structuras et aedificia ad formam cathedralis ecclesiae redigi faceret, ac infideles ad cultum verae fidei converteret, et conversos in eadem fide instrueret et confirmaret, eisque Baptismi gratiam impenderet, ac episcopalem iurisdictionem ceteraque omnia, quae ad munus episcopale pertinebant, haberet et exerceret, cum sede, dignitate, mensa aliisque insignibus episcopalibus, necnon privilegiis, honoribus, immunitatibus, praeminentiis, facultatibus, gratiis et iuribus, quibus ceterae cathedrales ecclesiae regni Poloniae earumque praesules, de iure vel consuetudine, aut alias quomodolibet utebantur et gaudebant, ac uti, potiri et gaudere poterant quomodolibet in futurum.

§ 3. Insuper in eadem ecclesia, sic in cathedrali erecta, unam praeposituram, post pontificalem maiorem, unum decanatum, unum archidiaconatum, unam cantoriam, unam scholasticam et unam custodiam, inferiores dignitates ibidem futuras, necnon sex canonicatus et totidem praebendas pro uno cantore, uno praeposito, uno decano, uno archidiacono, uno scholastico, uno custode, et sex canonicis, qui omnes simul capitulum dictae Ecclesiae Vindensis constituerent, ac in ea missas et alia divina officia celebrare, illisque interesse, ac alia onera sibi pro tempore incumbenda supportare deberent,

Capitulum et dignitates in eadem instituit.

cum mensa, arca et sigillo ceterisque insigniis capitularibus, apostolica auctoritate, perpetuo erexit et instituit.

Dioecesim constituit;

§ 4. Ac eidem ecclesiae sic in cathedrali erectae et institutae civitatem Vindensem pro civitate, et totam provinciam cum suis castris, villis et locis, eorumque territoriiis et districtibus pro dioecesi, necnon ecclesiasticas pro clero, saeculares vero personas in eisdem civitate et dioecesi pro tempore degentes, pro populo, dicta auctoritate, etiam perpetuo, concessit et assignavit; civitatemque, dioecesim, clerum et populum huiusmodi ipsi episcopo Vindensi pro tempore existenti, quoad episcopalem et ordinariam iurisdictionem ac superioritatem, eadem auctoritate similiter perpetuo subiecit.

Dotam episcopo capituloque assignat;

§ 5. Necnon episcopali et capitulari mensis praedictis, pro earum dote, ac pro tempore existentium episcopi, praepositi, decani, archidiaconi, cantoris, scholastici, custodis et canonicorum praedictorum sustentatione, onerumque eis incumbendum supportatione, tot proprietates et alia bona stabilia, quae ad valorem annum quatuor millium ducatorum auri de Camera ascenderent, ad id per praedictum Stephanum regem in dicta provincia assignanda, pro episcopali videlicet, duorum; pro capitulari vero mensis praedictis, iuxta eiusdem Stephani regis ordinationem et divisionem inter dignitates ac canonicatus et praebendas huiusmodi pro tempore obtinentes faciendam, aliorum duorum millium ducatorum praedictorum ex nunc, prout ex ea die et e contra, postquam assignata forent, ut praefertur, auctoritate praedicta pariter perpetuo applicavit et appropriavit.

Poloniae regi- bus ius patronatus tribuit au- per Vindensem ecclesiam.

§ 6. Necnon Stephano et pro tempore existenti Poloniae regi praedicto ius patronatus et praesentandi personas idoneas ad ecclesiam Vindensem, atque praeposituram, archidiaconatum, scholastriam,

cantoriam ac duos tantum ex canonicatibus et praebendis huiusmodi, tam ab eorum primaeva erectione praedicta, quam deinceps illorum vacatione, quovis modo, etiam apud Sedem praedictam, pro tempore occurrente: quoad ecclesiam Vindensem videlicet, unam ipsi praedecessori et pro tempore existenti Rom. Pontifici, per eum in eiusdem ecclesiae episcopum et pastorem, ad praesentationem huiusmodi, praeficiendam; quo vero ad praeposituram, archidiaconatum, scholastriam, cantoriam ac duos ex canonicatibus et praebendis huiusmodi, alias personas praedictas episcopo Vindensi pro tempore existenti, similiter per eum ad praesentationem huiusmodi in illis instituendas, dicta auctoritate itidem perpetuo reservavit, concessit et assignavit; ac ius patronatus et praesentandi huiusmodi Stephano et pro tempore existenti regi praedicto ex meris fundatione et dotatione competere, illique, etiam per Sedem praedictam, quacumque ratione, derogari non posse nec derogatum censi, nisi ipsius Stephani et pro tempore existents Poloniae regis ad hoc expressus accederet assensus, et si aliter quovis modo eidem derogari contingeret, derogationes huiusmodi cum inde secutis quibuscumque nullius roboris vel momenti fore decrevit. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Non publicatus Gregorii litteris, Sixtus PP rem confirmat gestam, et ratam habet.

§ 7. Ne autem de erectione, institutione, concessionem; assignatione, subiectione, applicatione, appropriatione, reservatione et decreto praedictis, pro eo quod super illis dicti praedecessoris, eius superveniente obitu, litterae confectae non fuerunt, valeat quomodolibet haesitari, ipsique Stephanus et pro tempore existentes Poloniae reges ac Vindenses episcopi praefati illorum frustrantur effectu, volumus et similiter dicta auctoritate decernimus

quod erectio, institutio, concessio, assignatio, subiectione, applicatio, approbatio, reservatio et decretum praedecessoris huiusmodi perinde a dicto die quinto idus maii suum sortiantur effectum, ac si super illis dicti praedecessoris litterae sub eiusdem die data confectae fuissent, prout superius enarratur; quodque praesentes litterae ad probandum plene erectionem, institutionem, concessionem, assignationem, subiectionem, applicationem, appropriationem, reservationem et decretum praedecessoris huiusmodi ubique sufficientiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, kalendis maii, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 4 maii 1585, pontif. anno 1.

III.

Erectio Universitatis Studii generalis et collegii in oppido Mussipontanensi Metensis dioecesis.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

Rationi congruit et convenit honestati ut ea, quae de Romani Pontificis gratia processerunt, licet, eius superveniente obitu, litterae apostolicae desuper confectae non fuerint, suum sortiantur effectum.

Erectio studio Mussipontan.

§ 1. Cum itaque, in fundatione et erectione Universitatis Studii generalis diversarum scientiarum et collegii Societatis Iesu in oppido Mussipontanensi Metensis dioecesis, ad preces bonae memoriae Caroli cardinalis de Lotharingia nuncupati,

Ex Regest. in Secret. Brevium

et dilecti filii nobilis viri Caroli Lotharingiae et Barri Ducis, iam pridem a felicis recordationis Gregorio Papa XIII, praedecessore nostro, facta, indultum fuisset per eundem praedecessorem, inter alia, rectori eiusdem collegii ac superioribus et presbyteris dictae Societatis pro tempore existentibus, ut, quoad theologiam, philosophiam ac humaniores litteras, illarum dumtaxat professorum et magistrorum deputationes, ac scholasticorum in eas incumbendum vitae studiorumque disciplinam, correctionem, admissionem et dimissionem, necnon regimen et administrationem, ac promotionem ad gradus in dictis facultatibus, atque uno verbo totam politiae litterariae formam, iuxta eiusdem Societatis instituta, dirigerent, concessa in reliquis facultate dicto Carolo cardinali et personis ab eo nominandis, pro eiusdem Universitatis, sic per eundem praedecessorem erectae, directione, quaecumque statuta condendi, mutandi, corrigendi, eiusdemque Universitatis rectores seu protectores, scholares, procuratores, bidellos et officiales pro tempore eligendi seu electiones aliis committendi.

Gregorius XIII rectori studiorum regimem, cetera vero cardinali Lotharingo adiudicaverat.

Lotharingus vero, rector Universitatis non electus, vita cessit.

§ 2. Ipse vero Carolus cardinalis, sicut idem acceperat, morte praeventus, neque rectorem Universitatis unquam deputavisset, neque facultates huiusmodi alicui personae nominatim delegasset, licet dicti collegii rector per octo annos vel circiter, Caroli ducis praedicti permissu, etiam Universitatis rectoris nomen et officium obtinisset, idque an iure factum esset in controversiam revocari audivisset.

Declaravit itaque Gregorius collegii rectorem, rectorem quoque esse Universitatis cum omni iure, privilegio etc.

§ 3. Idcirco ipse praedecessor, qui, pro munere sibi commissio, diligenter curabat ut Universitates Studiorum generalium, praesertim in locis animarum periculo subiectis constitutae, per rectores fide et religione probatos fideliter dirigerentur, ad tollendam omnem in praemissis conten-

tionum et litium occasionem, simul etiam ut nequid praetermitteret eorum, quae ad eiusdem Universitatis salutem gubernationem et scholasticorum eius piam aerectionem, institutionem pertinent, litterarum erectionis, fundationis ac indultorum huiusmodi tenores pro expressis habens; sub datum videlicet kalendis ianuarii, pontificatus sui anno tertio decimo, motu proprio et ex certa scientia sua, ac de apostolicae potestatis plenitudine, auctoritate apostolica, statuit ut ex tunc in posterum, perpetuis futuris temporibus, qui foret dicti collegii rector, idem etiam ipsius Universitatis rector pro tempore esset, et superior esse sine ulla dubitatione censetur; cui non modo scholastici quicumque et officiales sed etiam omnes quarumcumque facultatum professores, etiam qui decanus nuncupatur iurisprudentiae eiusdem Universitatis, ceteraque personae, tamquam membra capiti, subessent omnino et obedirent; is quoque rectoris nomen, insignia, privilegia, facultates, praereminentias ac sigillum ipsum cum hac inscriptione simpliciter, *Sigillum Rectoris Universitatis Mussipontanensis*, quo nemo alius praeter ipsum uti posset, in quibuscumque actibus publicis et privatis obtineret; omnes professores seu lectores quarumcumque facultatum, etiam iuris civilis et canonici, qui publice aut privatim docturi essent, etiam qui pedagogi munere tantum fungi vellent, prius ab ipso rectore vel personis ab eo nominandis super vita et moribus examinari deberent, et in manibus eiusdem rectoris seu alterius ab eo designandi catholicae fidei professionem, iuxta articulos pridem a Sede Apostolica propositos, emitterent, neque quiquam huiusmodi munia publice vel privatim obire auderet, sine eiusdem rectoris licentia in scriptis obtenta; omnesque etiam in praedictis vel aliis quibusvis facultatibus, etiam iuris canonici et

civilis; ad gradus magisterii, doctoratus, laurea, licentiatursae vel baccalaureatus promovendi, similes emitterent coram eodem rectore vel personis ab eo deputandis fidei professionem; idque etiam servaretur ab omnibus et singulis scholasticis cuiuscumque facultatis, qui etiam in albo ipsius rectoris postea describerentur sive immatricularentur, eique obedientiam debitam, etiam iure iurando interposito, promitterent; nihilominus deinceps in alteram matriculam referrentur decani iurisprudentiae si iuri civili vel canonico operam dare voluissent: qui hoc facere recusarent, a munerum praedictorum functionibus et graduum promotionibus et numero scholasticorum ac audiendis professoribus arcerentur; quotannis festo die Sancti Nicolai, omnes lectores, doctores, scholastici et officiales Universitatis, etiam qui iuri canonico vel civili operam darent, ad solennia sacra Universitatis in ecclesia collegii praedictae Societatis celebranda convenirent; similiter et interessent supplicationibus et processionibus solemnibus, quas bis aut ter quot annis rector, si ei videretur, indiceret; omnesque, ut illis interessent per ecclesiasticas censuras et poenas, etiam pecuniarias, per inobedientes eo ipso incurrendas, compellere posset. Idem rector collegii et Universitatis omnes et quoscumque theologiae, philosophiae et humanarum litterarum dumtaxat lectores, praeceptores, cancellarium, decanum, secretarios, bidellos ceterosque officiales deputandi et amovendi, quaeque ad illorum regimen pertinerent ordinandi et disponendi, corrigendi, mutandique, iuxta eiusdem Societatis statuta, ut dictum est, plenam et liberam haberet facultatem.

§ 4. Insuper ipsam Universitatem dicto Carolo duci et eius in ducatu successoribus commendans, illum in Domino rogavit ut, inter ceteros labores, pericula et curas,

Quibus L. tharingiae ius eligendi decanum et professores iurisprudentiae tribuit;

quae pro defensione catholicae fidei assidue forlitter subire non recusabat, eiusdem quoque Universitatis patrocinium et protectionem, quam pie susceperat, quamque ei omnino auctoritate apostolica concessit, continuare non dedignaretur, eidem duci tunc et pro tempore existenti decanum et professores iurisprudentiae pro tempore eligendi et amovendi plenam auctoritatem tribuendo.

§ 5. Ceterum voluit ut ipse decanus iurisprudentiae, cum consilio aliorum professorum, libere posset omnes officiales eidem facultati inservientes eligere atque amovere, cui etiam decano iurisprudentiae professores omnes atque scholastici et officiales iuris canonici et civilis parerent et obedirent, ac ab ipso regerentur, et ab eodem decano iurisprudentiae ad gradus et insignia iuris canonici et civilis promoverentur, et promoti litteras promotionum munitas eiusdem sigillo, in quo esset inscriptio huiusmodi, *Sigillum Decani iurisprudentiae Universitatis Mussipontanensis*, ut moris erat, acciperent.

§ 6. Praeterea venerabilibus fratribus nostris, tunc suis, Metensi et Verdunensi ac Tullensi episcopis, seu tribus aliis personis in dignitate ecclesiastica constitutis, ab eodem Carolo duce eligendis, eorumque cuilibet, quoad facultatem iurisprudentiae, ac pro salubri directione scholasticorum in ea incumbendum, quaecumque mutatione, correctione, emendatione, revocatione ac etiam ex integro editione indigere cognovissent, reformandi, mutandi, corrigendi et de novo condendi; condita, sacris canonibus non repugnantia, confirmandi, abusus quoscumque tollendi ac quicquid statuissent et ordinassent, utque ea ipsaque in litteris apostolicis, si desuper confectae fuissent, statuta et ordinata forent, perpetuo observari faciendi; contradictores quoslibet et rebelles per censuras et poenas ecclesiasticas ac etiam

Non non de non officiales reformandi, et lauream iuris canonici et civilis concessi;

Episcopis autem Verdunensi ac Tullensi statuta condendi, reformandi etc.

pecuniarias aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendi; legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras et poenas ipsas incurrisse declarandi, ipsasque censuras et poenas etiam iteratis vicibus aggravandi, ac interdictum ecclesiasticum apponendi, auxiliumque brachii saecularis ad ea, si opus foret, invocandi, plenam simili auctoritate concessit potestatem.

§ 7. Non obstantibus piae memoriae Bonifacii Papae octavi, etiam praedecessoris nostri, de una, et in concilio generali edita de duabus diaetis, dummodo ultra tres diaetas aliquis ad iudicium non traheretur, aliisque apostolicis constitutionibus; ac dictae Universitatis, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, decano et professoribus, scholasticis, officialibus et aliis praedictis quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, illis alias in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, ad effectum praemissorum, specialiter et expresse derogavit, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem esset Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possent per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 8. Ne autem de statuto, voluntate, cessione et derogatione praedictis, pro eo quod super illis eiusdem Gregorii praedecessoris litterae, eius superveniente obitu, confectae non fuerunt, valeat quomodolibet haesitari, ipseque rector et alii praedicti illorum frustrentur effectu, volumus et praedicta auctoritate similiter decernimus quod statutum, voluntas, concessio et derogatio Gregorii praedecesso-

Subiatis quibuscumque in contrarium obstantibus.

Sed cum Gregorii litterae expedite non fuerint, praedicta omnia confirmat Status

ris huiusmodi perinde a dicta die kalendis Ianuarii suum sortiantur effectum, ac si super illis eiusdem Gregorii praedecessoris litterae sub eiusdem diei data correctae fuissent, prout superius enarratur. Quodque praesentes litterae ad probandum plene statutum, voluntatem, concessionem et derogationem Gregorii praedecessoris huiusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur

Clausa. § 9. Nulli ergo omnino hominum etc. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, kalendis maii, pontificatus nostri anno I. Dat. die 1 maii 1585, pontif. anno 1.

IV.

Exemptiones et gratiae clericorum regularium congregationis Sancti Maioli, alias de Somascha, a Gregorio XIII enlargitae, validantur.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Aequum reputavimus ac rationi consonum ut ea, quae de Romani Pontificis providentia, praesertim in personarum ecclesiasticarum commodum, processerunt, licet, eius superveniente obitu, litterae apostolicae desuper confectae non fuerint, suum sortiantur effectum.

Gregorius XIII congregationi exemptionem a iurisdictione et superioritate ac visitatione ordinariam aliorumque iudicium concessit § 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Gregorio Papa XIII, praedecessori nostro, pro parte dilectorum filiorum praepositi et clericorum aliarumque personarum regularium congregationis S. Maioli, alias Somaschae, sub Regula S. Augustini canonice institutae et apostolica auctoritate confirmatae, supplicato quatenus eos specialibus favoribus et gra-

tis prosequi de benignitate apostolica dignaretur, praefatus praedecessor, qui circa statim personarum quarumlibet divino cultui emancipatarum salubriter dirigendum paterna sollicitudine libenter prospiciebat, ac earum oppressiones et gravamina relevabat, ut, quibuslibet perturbationibus semotis, facilius valerent Altissimo suum exhibere famulatum, eosdem praepositum, clericos et personas regulares specialis gratiae favore prosequi volens, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum infrascriptorum dumtaxat consequendum, harum serie absolvens et absolutos fore censens, huiusmodi supplicationibus inclinatus, sub datum III idus martii, pontificatus sui anno XIII, omnes et singulos dictae congregationis praepositum generalem, superiores, officiales, presbyteros, clericos ceterasque personas, professas et non professas, necnon familiares et ministros, cum omnibus et singulis ecclesiis, oratoriis, coemeteriis, cappellis, domibus, conventibus, mobilibus et immobilibus, praesentibus et futuris bonis, ac iuribus et iurisdictionibus quibuscumque, ac rebus, tam sacris et religiosis quam profanis, ad ipsam congregationem spectantibus et pertinentibus, ac ubicumque existentibus, quae de praesenti legitime possident, et in posterum, Deo iuvante, canonice per eos acquiri contigerit, ab omni iurisdictione, dominio, potestate, superioritate, subiectione, visitatione, correctione quorumcumque ordinariarum, quacumque dignitate, praeminentia et auctoritate fungentium, et aliorum iudicium ecclesiasticorum et saecularium, apostolica auctoritate, in perpetuum exemit et liberavit, et sub sua et Sedis Apostolicae ac beati Petri

protectione immediate recepit. Ipsique praeposito generali, clericis, et personis ut idem ordinarii et officiales aut alii quicumque iudices, etiam ratione criminis, delicti, contractus, nullam in praepositum, personas congregationis ac res et bona praefata iurisdictionem, potestatem, superioritatem et dominium exercere possent.

licentiamque divina sacramenta omnibus christifidelibus, etiam alienae parochiae subditis, omni, praeterquam Paschalis, tempore ministrandi, et exemit etiam a servitiis praetorum ministrantium et funeralium;

§ 2. Necnon quod omnes et singuli ipsius congregationis presbyteri regulares, a suis superioribus ad id specialiter approbati, eorumque licentia vel consensu desuper requisito et obtento, possent in ecclesiis propriis ipsius congregationis, vel in aliis etiam quibuscumque, de licentia illorum superiorum, missas celebrare, confessiones quorumcumque christifidelium, etiam alienae parochiae subditorum, audire, et sanctum Eucharistiae Sacramentum ministrare, quibuscumque festis ac non festis ac dominicis diebus, et omnibus temporibus, Paschatis dumtaxat exceptis; neque, sub praetextu antiquae consuetudinis, et ex eo quod ecclesiae, in quibus sacramenta huiusmodi ministrarent et munera praedicta obirent aut alio modo iis deservirent, subditae essent alteri ecclesiae tamquam matri aut cathedrali seu titulari, vel alias, idcirco in aliquibus solemnitatibus aut temporibus, iuxta priscum morem clericorum deservientium in talibus ecclesiis subditis, ipsi presbyteri et clerici regulares dictae congregationis maioribus huiusmodi ecclesiis vel locorum ordinariis, et episcopali vel archiepiscopali aut maiori dignitate fungentibus, etiam S. R. E. cardinalibus, quocumque privilegio et facultate suffultis, assistere seu inservire sive ullum personale servitium praestare aut aliquo modo ministrare; neque ad funera defunctorum, nisi eorum quos in ecclesiis ipsius congregationis sepelire contigerit, etiamsi vocati, accedere tenerentur, neque ad id cogi aut

compelli ullo modo possent, de eadem auctoritate, concessit et indulxit.

§ 3. Praeterea universis et singulis qui in ipsa congregatione professionem emisserant vel emitterent, ne in posterum ad quemcumque alium Ordinem vel congregationem, etsi arctior in eo vigeret regularis observantia (fratrum Minorum Capuccinorum nuncupatorum et Cartusianorum dumtaxat Ordinibus exceptis), nisi obtenta prius a superiore dictae congregationis licentia, transire valerent, et in singulos transeuntes apostasiae poenam, quam ipsos et illorum receptatores, etiam cuiuscumque privilegii apostolici praetextu, cui, ad hunc effectum, idem praedecessor specialiter et expresse derogavit, excommunicationisque sententiam, a qua non nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem absolvi possint, promulgavit.

§ 4. Postremo omnibus et quibuscumque personis professionem regularem in dicta congregatione emissuris, in ipso professionis emissionis die, ut aliquem dictae congregationis presbyterum possent sibi eligere confessorem, qui ipsos, confessione eorum audita, a quibusvis excommunicationis aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, et in quibus insordescerent et declarati ac publicati forent, etiam in casibus Sedi apostolicae reservatis, et in bulla die Coenae Domini legi solita contentis, facta prius debita satisfactione, et sine alicuius praedicio, semel tantum iniuncta salutari poenitentia, absolvere possent, facultatem concessit et indulxit, ac cum eisdem, super quacumque irregularitate, ex quacumque causa (praeterquam ex homicidio voluntario ac bigamia) quomodolibet contracta, sive censuris praefatis ligati, missas et alia divina officia, non tamen in contemptum clavium, celebrarent, vel alias divinis se immiscerent, ita ut, ea non ob-

Transitum ad alium etiam arctiorem Ordinem, praeterquam Capuccinorum et Cartusianorum, abaque superioribus huius congregationis licentia interdictum;

Existentibusque professionem concessit, ut ea die confessorem eligerent, qui ipsos absolveret, et cum eis dispenseret etc.

stante, nondum promoti omnes et singulos, etiam presbyteratus, ordines suscipere; et promoti, in susceptis per eos ordinibus huiusmodi, etiam in altaris ministerio, ministrare libere et licite valerent, eo ipso quod professionem emitterent, auctoritate praefata dispensavit.

Quibuscumque non obstantibus.

§ 5: Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, nec non quibusvis decretis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Hic modo Pontifex litteras praedicti Gregorii XIII ob eius mortem non utpeditas totaliter validas.

§ 6. Ne autem de absolutione, exemptione, liberatione, receptione, singulis concessionibus, indultis et dispensatione Gregorii praedecessoris huiusmodi, pro eo quod super illis, eius superveniente obitu, litterae confectae non fuerunt, valeat quomodolibet haesitari, ipsique praepositus generalis, clerici et aliae personae congregationis huiusmodi illorum frustrantur effectu, volumus et similiter apostolica auctoritate decernimus quod absolutio, exemptio, liberatio, receptio, singulae concessionis, indulta et dispensatio Gregorii praedecessoris huiusmodi, perinde a dicta die III idus martii suum sortiantur effectum, ac si super illis praefati Gregorii praedecessoris litterae, sub eiusdem diei data confectae fuissent, prout superius enarratur. Quodque praesentes litterae ad probandum plene absolutionem, exemptionem, liberationem, receptionem, singulas concessionis, indulta et dispensationem Gregorii praedecessoris huiusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Clausulae

§ 7. Nulli ergo omnino hominum liceat etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno

Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, kalendis maii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 1 maii 1585, pontif. anno I.

V.

Iubilaei indictio ad implorandum Dei auxilium pro bono regimine reipublicae christianae.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Causae inductionis huius iubilaei.

Virium nostrarum infirmitati pastoralis officii molem nuper impositam considerantes, non possumus susceptum tantae administrationis munus non maxime formidare. De Illius tamen benignitate non desperantes, qui operari dignatur in nobis, non desinimus Eius auxilium implorare, Eique mentis nostrae sensus, ne altius extollantur, humiliter subiicere; illud agnoscere et vere confitentes unius Dei clementiam, nullis praecedentibus meritis, nostri in imbecillitate nostra memorem, magna in nobis fecisse mirabilia, quos, tot et tantis gratiarum donis cumulos, honoris Principis apostolorum admirabili dignatione voluit esse consortes. Quam tamen dignitatem et potestatem cum multae graves curae consequantur, valde sollicitamur, tum quod de collatis in nos maximis beneficiis, quae Dei benignitati referimus accepta, nullam dignam gratiam, quam Eius clementiae persolvamus, nostra potest infantia reperire; tum etiam quod sub tanto pondere exiguas vires initio contremiscere ac pene iam corruere sentimus; non tamen animo deficientes, ad summam Dei bonitatem confugimus, fideliumque et Deum timentium, quorum Ipse (ut speramus) voluntatem faciet, orationes expetimus, quibus, omnipotenti Deo semper benedicendo, gratiisque misericordiae eius agendis adiuvemur, viribus-

que a coelesti rege subministratis suffulta, nostra infirmitas commissas nobis curarum et salutarium reipublicae christianae officiorum partes, orantis simul populi instantia promerente, valeat sustinere, opemque agitatae et ubique fere depressae catholicae religioni suppeditare, ne, cum in altitudinem maris venerimus, tempestate demergamur, sed potius horribiles tot peccatorum fluctus et excitatas toto mari procellas discutientes, cum credito nobis grege optatum cursum et aeternae salutis portum teneamus.

Forma consequendi iubilaeum.

§ 1. Omnes igitur et singulos utriusque sexus christifideles ubicumque existentes monemus ac in Domino requirimus ut, qui in hac alma Urbe sunt, proxime sequenti hebdomada, aut altera protinus post eam item sequenti; qui vero extra Urbem degunt, cum primum harum notitiam habuerint, prima aut secunda itidem immediate sequenti hebdomada, conscientia sua diligenti prius examinatione discussa, peccata sua omnia humili et contrito corde confiteantur, et ante festum Pentecostes eiusdem hebdomadae quarta et sexta feria et sabbato (cum hoc tempore ieiunia non indicantur) eleemosynas erogent, piaque earum largitione, quantum pro sua cuique facultate visum fuerit, Christi pauperum egestatem et inopiam sublevent, orationibusque a Deo impetrare studeant ut nobis lumen suum ostendat, pares tanto oneri vires praebat, omnesque actiones nostras dirigat, ac hostium Ecclesiae suae conatus infringat. Die vero dominica, quae dictas eleemosynas atque orationes proxime sequetur, sacrosanctam Eucharistiam devote accipiant. Ita ut, qui post festum Pentecostes voluerint infradicendae indulgentiae beneficio frui, dictis tribus diebus, praeter orationes et eleemosynas, etiam ieiunare teneantur. Et nihilominus, ut Deum magis propitium nobis et populo christiano reddere, ipsique, quantum no-

strae tenuitati conceditur, gratias agere valeamus, et ad tantum onus sustinendum vires impetremus, nos ipsi supplicationes processionesque una cum venerabilibus fratribus nostris sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, omnibusque praelatis et Romanae Curiae magistratibus, die lunae, qui erit xxvii dies praesentis mensis maii, ab ecclesia S. Mariae in Aracoeli usque ad basilicam S. Mariae Maioris habere atque incedere statuimus. Ceterum, ut fideles ipsi ad haec omnia peragenda magis idonei efficiantur, de tradita nobis a Domino potestatis plenitudine, Ecclesiae thesauros, quorum, divina favente clementia, dispensatores effecti sumus, copiose ac benigne aperientes, omnibus christifidelibus supradictis, ut hac vice tantum confessores idoneos presbyteros saeculares vel cuiusvis Ordinis regulares, ab ordinariis tamen approbatos, eligere, qui, eorum confessionibus diligenter auditis, eos a quibusvis peccatis, criminibus, excessibus et delictis, quantumcumque gravibus et enormibus, etiam in casibus Sedi Apostolicae reservatis, ac in litteris die Coenae Domini quotannis legi solitis contentis, in foro conscientiae dumtaxat, ac etiam a sententiis, censuris et poenis ecclesiasticis per eos quomodolibet incursis, iniuncta inde eis pro culpa modo poenitentia salutari, absolvere, ac quaecumque per eos emissa vota (praeterquam castitatis et Religionis) in alia pietatis opera commutare valeant, per praesentes concedimus.

Iubilaei concessio

§ 2. Nos enim omnibus qui praemissa devote adimpleverint, de eiusdem omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, plenissimam omnium peccatorum remissionem, ac eandem, quae christifidelibus anno iubilaei huius almae Urbis ecclesiae et extra eam deputatas statutis diebus devote visitantibus concessa

VI.

est, misericorditer in Domino elargimur; eos quoque qui, morbo vel aliquo alio impedimento detenti, praemissa adimplere nequiverunt, si alia pia opera fecerint, in quae arbitrio suorum confessorum (quibus super hoc facultatem impartimur) commutata fuerint; ac etiam illos, qui in itinere fuerint, si cum primum iter perfecterint, praemissa exequi studuerint, ipsius indulgentiae et doni ac aliorum praedictorum participes fieri volumus.

Inscio publicandi ubique dictum tabularum.

§ 3. Praecipientes universis et singulis patriarchis, archiepiscopis, episcopis et quibusvis aliis ecclesiarum praelatis et locorum ordinariis, ut statim, cum praesentes litteras seu earum transumptum authenticum, etiam impressum, ad eos deferri contigerit, solemnnes processiones tribus diebus, scilicet quarta et sexta feriis ac sabbato praedictis, iuxta locorum opportunitatem, ad effectum praemissorum, indicant et celebrent, ac easdem praesentes seu earum transumptum per suas quisque provincias, civitates et dioeceses, sine ulla fraude aut lucro, publicent et per ecclesiarum rectores publicari faciant.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque.

Fidei exemplorum.

§ 5. Quia vero praesentes ad omnia loca, quibus illis opus esset, perferri nequeunt, decernimus ut illarum transumptis etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, octavo kalendas iunii, pontificatus nostri anno primo.

Dat. die 25 maii 1585, pontif. anno 1.

Revocatio exemptionum omnium ab onerum camerarum solutione quibuscumque personis quomodolibet concessarum.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Inter varias curas, quae ex pastoralis officii ministerio nobis incumbunt, illa potissimum animum nostrum pulsant atque perturbant, ut nobis et Romanae Ecclesiae subditi, praesertim pauperes, praetextu exemptionum aliarumque similium gratiarum a Sede Apostolica concessarum, nullatenus graventur, neque id totum, quod a potentioribus et maiores facultates habentibus eximitur, in pauperiorum caput eorumque damnum et praedictum accrescat.

Causae huius revocationis.

§ 1. Unde, ex his et aliis rationabilibus causis adductis, ac nonnullorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, motu proprio et ex certa nostra scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas exemptiones, concessionem, gratias et immunitates a solutione omnium et singulorum datiorum, pedagiorum, gabellarum, collectarum, impositionum et quorumlibet aliorum onerum personalium, mixtorum, ordinariorum, extraordinariorum, solitorum et insolitorum, aliarumque exactionum, etiam camerarum, quibusvis communitatibus, universitatibus, civitatibus, terris, oppidis et locis Status nostri Ecclesiastici, ac etiam quibuscumque feudatariis, censuariis, dominis locorum, baronibus, comitibus seu quocumque nomine nuncupatis, et quacumque, etiam ducali vel alia dignitate et auctoritate, seu etiam cardinalatus honore fulgentibus, qui castra et iurisdictiones in-

Revocatio quorumcumque exemptionum a solutione onerum camerarum, exceptis hic enunciatis.

fra limites ditionis ecclesiasticae possident, etiam qui nihil, ratione castrarum et iurisdictionis huiusmodi, Sedis Apostolicae annuatim seu alias persolvunt, et tam incois quam extraneis atque forensibus bona stabilia seu mobilia vel semoventia habentibus et tenentibus seu possidentibus, omniumque supradictorum colonis et laboratoribus, per praedecessores nostros et Sedem Apostolicam eiusque etiam de latere legatos seu vicelegatos, et Cameram Apostolicam eiusque praesidentes, ac alias quomodocumque, sub quibusvis formis et verborum expressionibus, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus (praeterquam ob susceptionem liberorum iuxta iuris dispositionem, et ob causam vere effectualis et congruae exburstationis pecuniarum, seu ex aliis causis per nos cognoscendis et approbandis), perpetuo seu ad certum tempus concessas, ac etiam pluries confirmatas, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro expressis habentes, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo cassamus, revocamus et annullamus ac viribus omnino evacuamus, illasque pro cassis, nullis, irritis et revocatis ac penitus infectis haberi volumus.

Declaratio quod a data praesentium revocatio officiat.

§ 2. Necnon exemptiones, concessionem, gratias et immunitates praedictas nulli penitus, nec in petitorio nec in possessorio, suffragari posse, sed praedictos omnes exemptos ad omnium et singulorum praedictorum onerum impositionem, ac gabellarum solutionem et contributionem, perinde ac si exemptiones praedictae eis concessae non fuissent, pro rata ipsos tangente, a Datum praesentium decurrenda, realiter et cum effectu contribuere, eorumque bona accatastari, allibrari, describi seu annotari facere quamprimum debeant et teneantur, etiam perpetuo statuimus et declaramus.

§ 3. Ac omnes et quascumque, tam per felicis recordationis Pium V quam alios Romanos Pontifices praedecessores nostros, super praemissorum revocationem quomodolibet editas constitutiones similiter perpetuo confirmamus, approbamus et innovamus.

Confirmatio bullae Pii V et aliorum Pontificum.

§ 4. Et insuper quascumque lites et causas super praemissis et eorum occasione ubilibet motas atque pendentes, illarum status et merita, nominaque et cognomina iudicum et colligantium etiam praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, ad nos harum serie advocamus, litesque huiusmodi penitus extinguimus et annullamus, ac pro extinctis et annullatis haberi volumus.

Lites quascumque decemper ortas extinguit.

§ 5. Sicque per quoscumque iudices, etiam commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam dictae Camerae clericos, et causarum Palatii Apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari et definiti debere; irritum quoque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

Sic et non aliter iudicari mandati.

§ 6. Quocirca dilecto filio nostro Philippo S. Angeli in Foro Piscium diacono cardinali Vastavillano nuncupato, moderno, et pro tempore existenti nostro et ipsius Romanae Ecclesiae camerario; per apostolica scripta mandamus quatenus, per se vel alium seu alios eius nomine, praeter ordinariam sui camerariatus officii iurisdictionem, omnes et quoscumque supradictos exemptos, per censuras ecclesiasticas ac etiam privationis feudorum et inhabilitatis ad illa, aliasque, etiam pecuniaras, poenas, ad realem et actualem cuiusvis summae, tam hactenus debita quam debende, solutionem, iuxta taxas hactenus impositas cogat et compellat; ac pro faciliiori exactione et satisfactione consequen-

Executores deputati.

da, eidem Philippo cardinali, et pro tempore existenti camerario quoscumque, quatenus opus fuerit, citandi, et etiam ad personaliter comparandum monendi, etiam per edictum publicum, constituto summarie et extrajudicialiter de non tuto accessu; necnon quoscumque inobedientes et rebelles, censuras et poenas comminatas incidisse et incurrisse, servata forma concilii Tridentini, declarandi, aggravandi, reaggravandi et interpretandi, auxiliumque brachii saecularis invocandi, et relaxandi, aliaque omnia et singula faciendi, quae in praemissis et circa ea necessaria fuerint seu alias quomodolibet opportuna, plenam tenore praesentium concedimus facultatem.

Clausulas derogatorias apposuit.

§ 7. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac pie memoriae Bonifacii Papae VIII, etiam praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis; necnon quibusvis immunitatibus, exemptionibus aliisque praemissis, ac aliqua possessione vel forsitan usurpatione de non solvendo et contribuendo, necnon nostra de non tollendo iure quaesito aliisque Cancellariae Apostolicae regulis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis personis, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque, clausulis et decretis, sub quibuscumque verborum formis et tenoribus, etiam motu simili ac alias in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, motu, scientia et potestate plenitudine similibus specialiter et

expresse harum serie derogamus. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, a praedicta sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino hominum etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octogesimo quinto, tertio kalendas iulii, pontificatus nostri anno primo.

Dat. die 29 iunii 1585, pontif. anno 1.

VII.

Prohibitio alienandi per subditos Status Ecclesiastici in non subditos et forenses bona in eo existentia aut fortalitia et castra, absque Sedis Apostolicae licentia.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Sollicitudo paternusque affectus, quo Sedis Apostol. subditos prosequimur, nos inducunt ut ea diligenti cura prospiciamus, quae ad illorum conservationem, Statusque Ecclesiae utilitatem et commodum pertinent.

Exordium

§ 1. Accepimus siquidem quod in diversis civitatibus, terris, oppidis et castris, nobis et dictae Sedis temporali ditioni subiectis, extant statuta prohibentia res ac bona stabilia in forenses et non subditos alienari. Nihilominus nonnulli cives et incolae civitatum, terrarum, castrorum et locorum huiusmodi bona stabilia aliis personis extraneis vendere et alienare praesumunt, in maximum praerudicium et damnum civium et incolarum praedictorum.

Causa huius constitutionis.

Confirmatio statutorum prohibentium alienationem bonorum la non subditos.

§ 2. Quocirca nos, considerantes quantum statuta praefata utilia et favorabilia sint, quantumque reipublicae intersit dicta bona in illius cives et habitatores conservari, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione et certa scientia, statuta huiusmodi, etiam si non sint in usu, apostolica auctoritate, tenore praesentium, de cetero observari mandamus.

Prohibitio alienandi bona in Statu Ecclesiastico existentia aliis quam vassallis, absque Sedis Apostolicae licentia.

§ 3. Et nihilominus, quod perpetuis futuris temporibus, universitates, civitates, collegia, feudatarii quicumque, ac personae cuiusvis status, gradus, ordinis, qualitatis et conditionis existant, etiam si imperiali, regali, ducali vel alia quavis auctoritate et dignitate, etiam ecclesiastica, quae specialem et individua mentionem requireret, praediti sint, nullatenus, sine nostra et Sedis praedictae licentia, audeant seu praesumant civitates, oppida, castra, feuda, iurisdictiones ac bona quaecumque, stabilia vel immobilia, in dicto Statu Ecclesiastico existentia, cuiuscumque qualitatis, quantitatis et valoris, per eos nunc et pro tempore possessa, vendere, permutare, ultra triennium locare, in emphyteusim, feudum, livellum, pignus seu precarium concedere, in aliquam communitatem, universitatem, collegium vel personam extraneam seu forensi, quae nobis et dictae Sedi, ratione temporalis iurisdictionis Status nostri, subdita et supposita non sit, vel quae domicilium legitime non contraxerit in dicto nostro Statu, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, conditionis et qualitatis existat, etiam si, ut praefertur, imperiali, regali, ducali vel alia quavis auctoritate et dignitate, etiam ecclesiastica, quae specialem et individua mentionem requireret, praedita sit.

§ 4. Insuper, quia decens et conveniens existit, quod, si vendantur vel permutentur

seu etiam donentur civitates, castra et oppida, multo magis fortalitia, id ad notitiam principis deducatur, et praesertim si feuda et iurisdictiones feudales, ea omnia, nec in exteros, nec in alios quoscumque, nisi de expressa praecedente nostra et pro tempore existentis Romani Pontificis eadem supradicta licentia, vendi, permutari vel donari valeant.

Prohibitio alienandi castra et fortalitia, etiam vassalla, et quae similia sunt.

§ 5. Neque etiam extraneus aut subditus originarius, bona huiusmodi in dicto Statu habens et in eo habitans, si ab illo discedat, amplius ad ipsum non reversurus, illa retinere possit, sed intra biennium, ex quo ipse demigraverit, ea vendere seu pro aliis extra dictum Statum existentibus permutare, aut alias transferre in alium immediate subiectum teneatur, auctoritate et tenore praesentium, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium consilio, perpetuo statuimus et ordinamus.

Praeceptum, quod non reversuri ad Statum Ecclesiasticum illa vendant infra biennium.

§ 6. Licitum tamen erit omni dicti Status habitatori, sive extraneo sive subdito, de bonis suis in eodem Statu positis vel in consanguineos vel in alios de dicto Statu non existentes quocumque alioquam venditionis seu permutationis vel donationis titulo disponere; ac suis, etiam ab intestato, haeredibus pariter licebit in illis succedere; qui tamen, intra triennium, vel in eundem Statum habitatum veniant, vel bona ipsa in alium seu alios habitatores et subditos, ut praefertur, transferant. Quod etiam illis extraneis, ad quos bona huiusmodi ex quibuscumque aliis quam venditionis seu permutationis aut donationis huiusmodi causis pervenerint, illave acquisiverint, censeatur permissum.

Declaratio circa supradictam prohibitionem.

§ 7. Bonorum autem praefatorum appellatione, neque census, neque portiones seu loca montium, nec mulierum dotes, sed neque Urbem nostram, quae communis patria est, etiam eius decem passuum millia circuitu, volumus comprehendi;

Declaratio bonorum et supra alienari prohibito rano.

fili tamen et haeredes dictarum mulierum, soluto matrimonio, si extranei fuerint, aut in eodem Statu, ad habitandum aut vendendum seu permutandum, ut dictum est, sint adstricti.

Contra venientium poenas, et annullatio contractuum.

§ 8. Decernentes communitates, universitates, collegia vel personas extraneas seu forenses huiusmodi ad dictorum bonorum pro tempore contra earumdem praesentium tenorem alienationum acquisitiones omnino inhabiles; necnon quoscumque contractus, venditiones et alienationes contra huiusmodi prohibitionem quocumque modo vel causa pro tempore faciendas, nullas et invalidas existere, nullumque ius per eas emptoribus attributum esse seu tribui posse. Necnon omnes scripturas desuper conficiendas ac inde secuta quaecumque nullius roboris vel momenti esse, nec ex illis audiri, agi et excipi posse, in iudicio vel extra; ipsaque bona alienata ad eos, ad quos de iure pervenire debent, spectare et pertinere.

Claustra sublatam, et decretum irritans.

§ 9. Sicque per S. R. E. cardinales, etiam legatos ac vicelegatos, necnon sacri Palatii Apostolici auditores, gubernatores, seu illorum locatenentes, aliosque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; necnon irritum et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Præceptum de observantia huius constitutionis.

§ 10. Mandantes eisdem legatis, vicelegatis, gubernatoribus ac iudicibus, nunc et pro tempore in toto Statu praedicto existentibus, et eorum cuilibet, ut statutum et ordinationem et alia praemissa perpetuo ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, per censuras ecclesiasticas et alia eis benevisa remedia observari faciant et mandent.

§ 11. Non obstantibus nostris de non tollendo iure quaesito, aliisque apostolicis constitutionibus; necnon civitatum, oppidorum, terrarum et locorum praedictorum statutis et consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quacumque alia firmitate munitis, ac etiam immemorabili et quancumque tempore pacifice observatis; necnon civitatibus, civitatibusque iuribus, privilegiis, exemptionibus et indultis apostolicis, illis eorumque dominis praedictis ac quibusvis aliis per quoscumque Romanos Pontifices ac nos et dictam Sedem quomodocumque et quotiescumque concessis, confirmatis et innovatis; quae omnia, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, omnino tollimus et abrogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clauulae de rogatorie.

§ 12. Volumus autem easdem praesentes, quoniam in consistorio nostro et de consilio praedicto promulgatae sunt, a die datae ipsarum quoscumque, tam praesentes quam absentes et ubicumque, etiam extra dictum Statum existentes, perinde obligare ac si cuique singulatim intimatae fuissent. Et nihilominus, ut illae amplius innotescant, mandamus eas valvis ecclesiae Sancti Iohannis Lateranensis et basilicae Principis apostolorum de Urbe aliisque locis consuetis appendi, et in libris dictae Camerae describi. Ac etiam volumus ut ipsarum exempla, etiam impressa, edantur, eaque notarii publici manu et sigillo cuiuscumque curiae, ecclesiae aut personae in dignitate ecclesiastica constitutae obsignata, eam ipsam prorsus fidem ubique locorum, in iudicio et extra illud, faciant, quam ipsae praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

Forma et effectus publicandi hanc constitutionem.

§ 13. Nulli ergo omnino hominum etc. Datum Romae apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis dominicae millesimo

Sanctio poenalis.

quingentesimo octuagesimo quinto, kalendis iulii, pontificatus nostri anno I. + Ego SIXTUS catholicae Eccl. episcopus. Dat. die 4 iulii 1585, pontif. anno I.

VIII.

Quod clerici regulares congregationis S. Pauli Decollati ad processiones et alios actus publicos accedere non cogantur, ex indulto Gregorii XIII.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Rationi congruit et convenit honestati ut ea, quae de Romani Pontificis gratia processerunt, licet, eius superveniente obitu, litterae apostolicae desuper confectae non fuerint, suum sortiantur effectum.

Gregorius XIII, ex causis hic expressis, concessit huic congregationi ne eius clerici ad processiones et eiusmodi actus publicos inviti accedere cogantur.

§ 1. Dudum siquidem per felicis recordationis Gregorium Papam XIII, praedecessorem nostrum, accepto quod, licet dilecti filii clerici, presbyteri, superiores et personae congregationis clericorum regularium Sancti Pauli Decollati, a quinquaginta annis vel circa auctoritate apostolica institutae, a principio institutionis congregationis huiusmodi, ut, iuxta pium eorum institutum, a quibuscumque occupationibus expediti, animarum saluti libere consulere et invigilarent, ad publicas processiones, quae in civitatibus et locis, in quibus ipsa congregatio propagata erat, fiebant et celebrabantur, ac ab ordinariis locorum indicabantur, convenire non consuevissent, attamen bonae memoriae Carolus tituli S. Praxedis presbyter cardinalis Borromaeus nuncupatus, ecclesiae Me-

I Huius congregationis institutionem et cetera quae eam concernunt vide in Clem. VII constitutione xlv, Vota, pag. 460. tom. vi.

diolanensis ex dispensatione apostolica praesul, S. Barnabae, Mediolanensis, et Beatae Mariae Virginis Corobioli nuncupati oppidi Modoetiae, Mediolanensis diocesis, domorum dictae congregationis clericos, presbyteros, superiores et personas ad processiones huiusmodi comitandum induxerat, cui ipsi clerici, presbyteri, superiores et personae, ob singularem observantiam, qua cum prosequerentur, obtemperaverant, quibus quoque idem Carolus cardinalis locum in huiusmodi processionebus post omnes quorumvis Ordinum regulares constituerat, quod canonici regulares se aegre molesteque ferre cum plurimis protestationibus significarent, prout tunc temporis, praedicto Carolo cardinali, sicut Domino placuerat, vita functo, id pati nullatenus se velle profitebantur. Idcirco, cum eorundem clericorum, presbyterorum, superiorum et personarum institutioni non conveniret ad similes processiones accedere, ne quae propria erant eorum instituti praetermittere cogerentur, idem praedecessor, ex incumbenti sibi apostolicae sollicitudinis studio, circa statum personarum ecclesiasticarum quarumlibet divino cultui emancipatarum salubriter dirigendum libenter prospiciens et intendens; ac earum, quas suavi religionis iugo noverat esse suppositas, ut, quibuslibet perturbationibus semotis, facilius valerent suum Altissimo exhibere famulatum, oppressiones et gravamina relevare; necnon quaecumque scandala, quae praecedentiae causa inter clericos, presbyteros, superiores ac personas necnon canonicos regulares huiusmodi ac forsitan alios intercedere possent, tollere volens; ac congregationem illiusque clericos, presbyteros, superiores et personas huiusmodi eorumque singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, qua-

vis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existerent, ad effectum dumtaxat infrascriptorum consequendum absolvens et absolutos fore censens, sub datis videlicet idibus martii, pontificatus sui anno tertiodecimo, motu proprio, non ad congregationis illiusque clericorum, presbyterorum, superiorum et personarum praedictarum vel aliorum pro eis ipsi praedecessori super eo oblatae petitionis instantiam, sed de sua mera liberalitate, congregationi, necnon clericis, presbyteris, superioribus et personis praedictis, quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus, quibuscumque processibus et aliis quibuslibet actibus publicis quocumque tempore de more vel consuetudine aut alias pro tempore fiendis et celebrandis ac ab ordinariis praedictis indicendis, interesse minime tenerentur, nec ad id ubique locorum, per quoscumque ordinarios aliasque personas, inviti cogi et compelli possent, apostolica auctoritate praedicta perpetuo concessit et indulgit; ac quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum et inane decrevit.

Obstantibus
que derogavit.

§ 2. Non obstantibus piae memoriae Bonifacii Papae VIII, etiam praedecessoris nostri, qua cavetur ne quis extra suam civitatem vel dioecesim, nisi in certis inibi expressis casibus, et in illis ultra unam diaetam, ad iudicium extrahatur, seu ne indices a Sede Apostolica deputati extra civitatem vel dioecesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere praesumant; et de duabus diaetis in concilio generali edita, dummodo ultra tres diaetas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur; necnon quibusvis apostolicis ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus et generalibus, constitutionibus et ordinationi-

bus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem esset Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 3. Ne autem de absolutione, concessione, indulto et decreto praedictis, pro eo quod super illis ipsius Gregorii praedecessoris, eius superveniente obitu, litterae confectae non fuerunt, valeat quomodolibet haesitari, ac congregatio, necnon etiam clerici, presbyteri, superiores et personae huiusmodi illarum frustrentur effectum, volumus et similiter apostolica auctoritate decernimus quod absolutio, concessio, indultum et decretum Gregorii praedecessoris huiusmodi perinde a dicta die idibus martii suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Gregorii praedecessoris litterae sub eiusdem diei data confectae fuissent, prout superius enarratur. Quodque praesentes litterae ad probandum plene absolutionem, concessionem, indultum et decretum huiusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

§ 4. Quocirca dilectis filiis archipresbytero ecclesiae Mediolanensis et vicariis venerabilium fratrum nostrorum Papiensis ac Laudensis episcoporum in spiritualibus generalibus, per apostolica scripta mandamus, motu simili, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte congregationis et clericorum, presbyterorum, superiorum et personarum praedictarum aut pro eis agentium fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra congregationem ac clericos, presbyteros, su-

Hic Pontifex
litteras Grego-
rii XIII, eius
superveniente
obitu non espe-
ditas, validas et
servari mandat;

Executores-
que deputat.

Causa huius
constitutionis.

periores et personas necnon pro eis agentes praedictis concessione, indulto et decreto aliisque praemissis, iuxta earumdem praesentium continentiam et tenorem, pacifice frui et gaudere; non permittentes eos aut eorum aliquem desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari aut impediri. Contradictores quoslibet et rebelles, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; ac, legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras et poenas huiusmodi incurrisse declarando, ac easdem censuras et poenas etiam iteratis vicibus aggravando, et interdictum ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, non obstantibus omnibus supradictis.

Sanctio poe-
nalis.

§ 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam etc. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, kalendis maii, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 1 maii 1585, pontif. anno 1.

IX.

Innovatio omnium constitutionum a Romanis Pontificibus hactenus editarum contra exules, bannitos aliosque facinorosos homines, eorumque receptatores et fautores; et multarum impositio poenarum in eosdem, necnon contra communitates et alios sua territoria eiusmodi scelestis hominibus expurgata non custodientes 1.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Hoc nostri pontificatus initio, inter
1 Quoad primam partem, extat in hoc opere const. vii Pii II, *Ad retinendas*, tom. v, pag. 156; *Bull. Rom. Vol. VIII.* 74

multa reipublicae damna et incommoda, quae menti nostrae obversabantur, nobis longe fuit gravissimum quod populos S. R. E. ditioni temporali subiectos non modo ad rerum substantiarumque suarum perturbationem et iacturam, sed etiam vitae periculum redactos invenerimus, exulibus, bannitis ceterisque id genus facinorosis hominibus ita undique ingruentibus et grassantibus, ut vix quisquam, ab hac hominum peste tutus alicubi consistere posse videatur. Quare, cum ad haec sananda mala ex officii nostri debito et praecipue erga nostros acciusdem Romanae Ecclesiae subditos caritate assidue extimulemur, nihil non agere et tentare decrevimus quo populis optata quies, salus, securitas et tranquillitas per nos restitatur. Quod ita demum, Deo auxiliante, speramus nos esse consecuturos, si caute

const. iv Pauli II, *Viros*, ibidem, pag. 486; const. xvii Innocentii VIII, *Licet ea*, ibidem, pag. 341; const. vii Iulii II, *Cum homines*, ibidem, pag. 415; const. xli Leonis X, *Omnes*, ibidem, pag. 737; const. ix Clementis VII, *In sancta*, tom. vi, pag. 69; const. xxii Iulii III, *Cum civitates*, ibidem, pag. 463; et const. xxxv, *Cum sicut*, ibidem, pag. 486. Et extat etiam Pii IV const. xxxii; *In eminenti*, tom. vii, pag. 102; Pii V const. xiv, *Ex supernae*, ibid., pag. 452; et Gregorii XIII const. cxxii, *Tanta*, pag. 355 huius tomi. Quo vero ad secundam partem, contra non custodientes eorum territoria, habes constitution. i Iulii II, *Quia*, tom. v, pag. 399; et const. xxxi Leonis X, *Romani*, ibid., pag. 712; necnon const. xxxii Pii IV, *In eminenti*, tom. vii, pag. 102; et const. xiv Pii V, sup. iam citatam. Praeterea adversus eiusmodi perfidos homines, omnesque vindictam transversalem sumentes, Paulus II edidit const. *Viros*, ut supra; prout contra minantes pro habenda pace aliam edidit const. Innocentius VIII. Necnon contra franchitias in Urbe tenentes, vel acclamantes, habes in const. Iulii III, *Cum Civitates*, ut sup. Circa appellationes vero in contumacia condemnatorum notavi in constitut. lxxiv Pii IV, *Etsi cuncta*, tom. vii, pag. 486; et in Pii V constitutione cxxix, *Licet iuri*, ibidem, pag. 946.

provideatur ne ullum domi forisque, intra extrave fines nostros, criminosis hominibus huiusmodi pateat diffugium aut receptaculum, sed omnino legum et magistratum severitatem iustitiaeque gladium subire, ac debitas poenas luere cogantur.

Confirmatio constitutionum praedecessorum cum earum poenis, excepta poena excommunicationis.

§ 1. Itaque, de fratrum nostrorum consilio, omnes et singulas constitutiones a felix recordationis Pio secundo et Paulo etiam secundo, Sixto quarto, Iulio similiter secundo, Leone decimo, Clemente septimo, Iulio tertio, Pio etiam quarto, Pio quinto, Gregorio decimotertio et quibusvis aliis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, suo cuiusque tempore, in detestabile praedictorum et aliorum infrascriptorum hominum genus, pro temporis et criminum ratione, editas, cum omnibus et singulis in eis contentis, quoad ea quae praesentibus non contrariantur, et excepta excommunicationis sententia per easdem constitutiones in illis contravenientes promulgata, quam, ne animarum perniciem potius quam salutem adferat, consulto tollendam et submovendam duximus, ex certa scientia nostra approbantes et innovantes, illarumque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro expressis et insertis haberi volentes:

Barones et communitates eorum territoria bannitis etc. libere custodiant.

§ 2. Universis et singulis ducibus, principibus, marchionibus, comitibus, baronibus et domicellis, etiam quacumque ecclesiastica dignitate fungentibus, necnon vicariis, feudatariis, armorum ductoribus, capitaneis, magistratibus, communitatibus, universitatibus et officialibus civitatum, terrarum, castrorum, oppidorum et aliorum quorumcumque locorum praedictae Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectorum, in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis nostrae, necnon duorum millium per communitates, et mille per universitates, ac quinque mil-

lium ducatorum auri, Camerae Apostolicae irremissibiliter ipso facto applicandorum, per dominos temporales et alios praedictos, absque alia declaratione, incurrendis poenis (ultra alias in eorumdem praedecessorum nostrorum litteris contentas), districte praecipiendo mandamus quatenus, adhibita exactissima diligentia, de qua per publica documenta et alias probationes fidem faciant, eorum civitates, terras, oppida, castra, villas, dominia, loca et territoria omnia a perduellionibus, homicidis, latronibus, viarum grassatoribus, raptoribus, incendiariis, sicariis, exititiis, publicae quietis perturbatoribus, armatas facientibus, Statum Ecclesiasticum hostiliter peragrantibus, pro quocumque crimine capitali, etiam in contumaciam, bannitis, aliisque similibus notoriis delinquentibus et facinorosis hominibus, etiam nondum condemnatis, eorumque fautoribus et complicitibus, quos omnes nostros dictaeque Romanae Ecclesiae rebelles ac publicos hostes esse decernimus, secunda, libera et expurgata custodire, tenere et praeservare.

Eosque capiant et officialibus Pontificis consignent; et capere non valentes persequantur, convocatis dominis et communitatibus convictis.

§ 3. Necnon si quos ex ipsis eo accedere vel commorari seu ad praedicta loca declinare vel illac pertransire contigerit, statim illos capere et apprehendere ac ad carceres conducere, captosque nostris et pro tempore existentium Romanorum Pontificum magistratibus et officialibus fideliter tradere et consignare, populosque suos pulsu campanarum et aliis signis ad arma convocare et coadunare teneantur. Quod si illos capere et apprehendere per se ipsos nequiverint, finitimas quasque communitates et universitates necnon dominos temporales commonefaciant et in auxilium convocent, iunctisque simul viribus, eosdem perduelliones, homicidas, latrones et alios praedictos forti manu et incessanter, quocumque se verterint, etiam extra proprium territorium et iurisdictionem

nem, in ipso persecutionis actu, usque ad ultimam eorum profligationem, persequantur, ac ut capiantur et apprehendantur seu profligentur omnem operam adhibeant.

Et ad cavillosas proponentes excusationes non admittantur.

§ 4. Cumque verisimile non sit huiusmodi hominum genus in occulto versari, et eos, qui ad custodiam tenentur, si diligenter invigilent, illorum notitiam non habere, neque tantam multitudinem esse posse, quin a dominis temporalibus ac communitatibus et universitatibus praedictis vinci et opprimi queat, iuncto praesertim finitimorum auxilio, cavillosae excusationes sibi in posterum nullo modo suffragentur.

Particulares personae contra bannitos etc. arma capiant et accurrant.

§ 5. Particulares vero personae, cuiuscumque status, gradus et conditionis existentes, sub quingentorum ducatorum, similiter eidem Camerae ipso facto applicandorum, aliisque corporalibus, etiam ultimi supplicii inclusive, gubernatorum et officialium praedictorum arbitrio, iuxta cuiuscumque personae et culpae qualitatem, poenis, cum primum campanae sonitum aliave signa populorum adversus dictos facinorosos homines convocantia addiverint, vel alias de illis quomodolibet notitiam habuerint, arma capere, et ad locum necessarium accurrere, ac una cum aliis, et per seipsum omnem conatum in persequendis, capiendis et profligandis bannitis aliisque nefariis hominibus praedictis adhibere teneantur.

Executoribusque iustitiae non se opponant vel resistant, sed armata manu subve-niant.

§ 6. Praeterea, sub eisdem poenis, omnes et singuli praedicti, tam in Urbe quam extra eam, ad quaecumque curiae seu ministrorum et executorum iustitiae vel cuiuscumque eorum simplicem requisitionem, ac etiam nulla requisitione praevia, si aliquos ipsis resistere vel sese opponere seu aliquod impedimentum adferre, eosve ad aliquam executionem faciendam auxilio egere quoquomodo cognoverint,

eisdem curiae ministris et executoribus opem et favorem, armata etiam manu, conferre et subvenire, ac praesto esse, et denique obedire, eosque, si opus fuerit, in perquisitione, executione, permansione, transitu et aliis praemissis commitari debeant.

Communitates, feudatarii etc. facinorosos non capientes, ultra alias poenas, ad damna restituenda astringuntur.

§ 7. Insuper statuimus et ordinamus ut si qui ex perduellionibus, homicidis, latronibus, furibus et aliis facinorosis hominibus praedictis, in civitatibus, terris, oppidis, castris, villis, dominiis, locis et territoriis huiusmodi damna aliqua intulerint, seu furtum aut latrocinium commiserint, nec capti et deprehensi fuerint, sed impune evaserint, domini temporales seu communitates et universitates, nobis et Sedi Apostolicae mediate ac immediate subiecti, in quorum locis, territoriis et iurisdictionibus respective similia perpetrata fuerint, praeter hoc quod ad damnorum quorumcumque sic illatorum parti laesae damnae huiusmodi patienti ac eorum haeredibus plenariam restitutionem et satisfactionem omnino teneantur, ad tantumdem etiam, quantum damna illata extimata fuerint, Camerae praedictae realiter et cum effectu persolvendum eo ipso sint adstricti, ac alias prout latius continetur in aliis litteris dicti Pii V, praedecessoris, contra dominos ac communitates et universitates eorum territoria non custodientes editis, quas, firmis tamen remanentibus aliis supra et infrascriptis poenis, tenore praesentium etiam innovamus.

Barones et alii maiores an. t. v. et S. R. E. mediate et immediate in temporalibus subiecti, in Statu et extra, auxiliares aut eosdem bannitos recipientes vel eorum persecutionem impediunt poenas hic descriptas incurrant.

§ 8. Duces quoque, principes, marchiones, comites, barones, domicellos, vicarios, feudatarios, gubernatores, magistratus, ductores, capitaneos et officiales praedictos, necnon quoscumque alios, cuiuscumque, etiam ecclesiasticae, dignitatis, conditionis, status, gradus, ordinis, excellentiae, sexus et aetatis, dummodo decimum quartum illius annum

excedant, huius Status et iurisdictionis nostrae temporalis ac predictae Romanae Ecclesiae in eisdem temporalibus mediate vel immediate subiectos, etiam dominia, iurisdictiones et loca extra Statum praedictum obtinentes, qui perduelliones, homicidas, latrones et alios nefarios homines praedictos in suis quisque dominiis, terris, oppidis, castris, fortalitiis, villis, locis, territoriis seu domibus, tam in ipso Statu quam extra eum consistentibus, receptaverint seu confoverint, aut quod in illis recipiantur vel confoveantur quomodo permiserint, seu ne ii capiantur impediverint, vel captos eripuerint seu occultaverint, aut illis potestatem seu commoditatem evadendi fecerint, vel carcerem aut aliam quamcumque custodiam effregerint, invaserint aut quomodo violare tentaverint, sive ad hoc homines vel arma aliave ministraverint, sive alias auxilium, consilium vel favorem, palam vel in occulto, per se vel alium seu alios, quomodo, etiam extra territoria, iurisdictiones et domos proprias, praestiterint seu praestare permiserint, vel etiam quoscumque iudices, ministros aut executores iustitiae in perquisitione, captura vel abductione ac omnino in eorum officii libera executione, sive in Urbe sive extra, ubique locorum impediverint seu verberaverint vel insecti fuerint aut concusserint seu minis vel alias perterrefecerint, aut ad arma conclamaverint aliosve concitaverint, seu talia fieri mandaverint, facientibus adhaeserint et faverint, seu alicuius magnatis nomen, auxilii causa, adversus curiam, executores et ministros praedictos invocaverint, seu franchisias appellaverint (contra quas aliam constitutionem dicti Gregorii praedecessoris desuper editam similiter innovamus, acrioribus, etiam remediis in dies usuri pro huiusmodi asylis, praesertim in dicta Urbe, tollendis

et omnino extirpandis), laesae maiestatis reatum ac nulla iuris aut hominis fictione confictum crimen incurrisse, et eiusdem Romanae Ecclesiae rebelles, omnibusque et singulis privilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus et personalibus, necnon ducatus, principatus, marchionatus, comitatibus, civitatibus, terris, oppidis, castris, dominiis, vicariatibus, guberniis, locis, iurisdictionibus, dignitatibus, etiam ecclesiasticis, honoribus, iuribus, officiis, pensionibus, beneficiis et fructibus ecclesiasticis, ac etiam quibuscumque feudis et concessionibus, quae a Romana praedicta et quibuscumque aliis ecclesiis obtinent et in futurum obtinebunt, ceterisque etiam immobilibus, mobilibus et se moventibus bonis, iuribus et actionibus eo ipso privatos; ipsosque et illorum filios ad illa et quaelibet alia in posterum obtinenda, ac quoscumque actus legitimos exercendos inhabiles et indignos fore atque esse; necnon a toto Statu Ecclesiastico, una cum eorum familiis, perpetui exilii poena damnari, domosque, aedificia, arces et fortalitia eorundem demoliri et solo aequari, seu aliis dictae Camerae iuribus adscribi debere, nec illis portam ullius dignitatis ecclesiasticae vel mundanae unquam patere decernimus et declaramus. Vassallos vero, custodes, capitaneos, officiales, populos et subditos eorundem a fidelitatis iuramento ac omagii et quocumque alio iure, quo ipsis quomodolibet adstricti fuerint, ex tunc penitus absolvimus et liberamus. Ducatus autem, dominia, vicariatus, gubernia, feuda, civitates, terras, oppida, castra ceteraque bona praedicta, necnon iura et actiones, cum fructibus et emolumentis eorundem, fisco nostro et Camerae praedictae ipso facto, absque aliqua declaratione, citatione, iudicis sententia seu decreto, vel

alia iuris et facti solemnitate habenda, etiam in praedictum filiorum, descendentium et aliorum quorumcumque agnatorum in investituris, concessionibus seu aliis dispositionibus comprehensorum, in omnibus et per omnia, perinde ac si per lapsum temporis illorum concessionis et finitam lineam ad ipsam Cameraam redissent seu devoluta essent, confiscamus, applicamus et incorporamus, illaque, sic nobis et pro tempore existentibus Romanis Pontificibus et Camerae praedictae aperta, devoluta, confiscata, applicata et incorporata, sub constitutione eiusdem Pii V, praedecessoris, de huiusmodi dominiis et iurisdictionibus in feudum aut alias non concedendis, minime comprehendi, etiam declaramus. Necnon quaecumque fideicommissa, substitutiones et alias dispositiones, sub quacumque verborum forma, etiam cum expressa alienationis prohibitione aliisque strictissimis clausulis et cautelis, conceptas, ad hoc ut fructus bonorum huiusmodi fideicommissis subiectorum, durante vita naturali delinquentis, etiam in contumaciam, ex praedictis causis condemnati, fisco applicentur, et in dictae Camerae usum convertantur, proprietatesque dictorum bonorum, quamdiu ipse delinquens naturaliter vixerit, per fisco et Cameraam huiusmodi possideantur et detineantur, tollimus et abrogamus.

§ 9. Ad haec, communitates et universitates huiusmodi, si homines facinorosos praedictos receptaverint, toleraverint, cibis, comenatu, auxilio, consilio vel favore aut quocumque alio modo, etiam ut evadant, per se vel alios, invenerint, omnibus poenis supradictis supponimus, eorumque res et bona omnia necnon fructus et emolumenta eidem fisco, modo et forma praemissis, applicamus et appropriamus.

§ 10. Particularibus autem hominibus,

qui ad facinorosos praedictos capiendos et apprehendendos iustitiaeque ministris tradendos sufficientibus viribus fuerint destituti, nisi eosdem illico propalaverint, officialesque et populos finitimos, ita ut nullo modo evadant, convocaverint.

§ 11. Ac demum iis, qui aliquem in praemissis culpabilem sciverint, nec nobis vel successoribus nostris seu alicui per quem ad nos vel dictos successores fideliter deferatur, intra trium dierum spatium revelaverint, poenam arbitrio iudicis pro modo culpae, etiam usque ad mortem inclusive, infligendam statuimus.

§ 12. Decernentes super omnibus et singulis praemissis per accusationem, delationem, inquisitionem et quovis alio meliori modo procedi posse.

§ 13. Ac quaecumque vetusta privilegia sive exemptiones, etiam immemorabiles, vel alias quascumque praetensiones de recipiendis et non consignandis huiusmodi bannitis et aliis facinorosis hominibus, nemini contra praesentium tenorem suffragari, etiam si de eis specialis et individua mentio facienda esset.

§ 14. Neque receptatores, fautores, auxiliares, consultores et alios quoscumque, praesentibus nostris ac praedecessorum nostrorum litteris, ut praesertur approbatis et innovatis, quomodolibet contravenientes, quocumque praetextu, etiam agnationis et cuiuscumque consanguinitatis, etiam in primo gradu, aut amicae et non dolosae et penitus inculpatae nec ad malum finem receptionis ullatenus excusari, cum beneficium publicum sit privatae necessitudini praefendum, nec dolus absit ab eo qui ipsis nefariis hominibus et publicis inimicis quomodo se amicum praestat, genusque hominum huiusmodi facile cognoscatur. Eum quoque qui sese vi et metu, ad manifestum et instans vitae periculum

Particulares autem eos capere non valentes, illico propalato et convictos convocare debent.

Scientes in praemissis aliquem esse culpabilem revelare tenentur.

Iudices procedant etiam per inquisitionem etc.

Privilegia de non consignandis bannitis revocantur.

Receptatores non excusantur praetextu agnationis, consanguinitatis aut non dolosae receptionis.

Communitates eos tolerantes easdem poenas incurunt.

evitandum, de quo tamen per legitimas probationes docere teneatur, eis receptum dedisse, sive victum et alia praestitisse asseruerit, nequaquam excusari, nisi, quamprimum se subripere vel alio transmittere potuerit, nulla interposita mora, de transitu vel statione dictorum facinorosorum hominum vicinum locum illiusque magistratus et officiales certioraverit.

Clausula sub-
lata etc.

§ 15. Sicque per quoscumque iudices, ordinarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiri debere; necnon irritum et inane quicquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorum
deputatio et fa-
cultates.

§ 16. Et nihilominus, ut praemissa suum debitum (prout ex intimo cordis nostri affectus exoptamus) consequantur effectum, dilectis filiis eiusdem S. R. E. camerario, Urbis gubernatori, causarum Curiae Camerae praedictae generali auditori, necnon provinciarum nostrarum legatis, de quibus plurimum confidimus, ac vicelegatis et praesidibus, civitatumque et aliorum locorum praedictorum rectoribus et officialibus, ac ceteris omnibus singularum constitutionum et litterarum praedictarum executoribus, similiter in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis nostrae poena, per apostolica scripta mandamus ut, quisque pro se, ad omnimodam praesentium ac aliarum litterarum et constitutionum praedictarum, necnon poenarum omnium in eis contentarum executionem omnino procedentes, illas omnes et in eis contenta quaecumque, semper et ubique, per omnia loca praedicta, ac ab omnibus sub illis comprehensis inviolabiliter observari. Capitalesque sententias praedictas a iustitiae ministris, absque alicu-

ius irregularitatis incurso, exequi mandent et faciant; ac, pro executione poenarum pecuniarum, contra communitates, universitates, dominos temporales et alios praedictos, propter eorum inobedientiam, represalias concedant, realiterque et irremissibiliter dictas poenas pecuniarias exigant.

§ 17. Non obstantibus fideicommissis, investituris, concessionibus, substitutionibus, testamentis et aliis dispositionibus, necnon privilegiis, exemptionibus ac aliis praemissis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent praesentibus, haberi volumus pro expressis et insertis; necnon omnibus, quae in singulis litteris praedictis concessum est non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 18. Rogamus quoque et hortamur attente in Domino omnes et singulos quaecumque iurisdictionem temporalem extra Statum Ecclesiasticum praedictum exercentes, etiam regia, ducali vel alia quacumque mundana vel ecclesiastica auctoritate, superioritate et excellentia fulgentes, velint, pro sua in nos et hanc sanctam Sedem Apostolicam devotione et observantia rei que ipsius aequitate, providere ne posthac in provinciis, dominiis et locis suis perduelliones, homicidae et alii facinorosi praedicti ullo modo recipiantur, assecurantur vel tuti reddantur; quinimo, si ipsos ad illa declinare aut ibidem reperiri contigerit, per suos iustitiae ministros et executores capi et apprehendi, ac ad praesides et gubernatores provinciarum et locorum nostrorum, unde ipsi originem traxerint vel delictum commiserint, libere conduci et remitti, eisque consignari mandent et procurent. Ac quoscumque salvos conductus et alias assecuraciones revocent et annullent, prout nos vice versa id-

Clausula de-
rogatoriae.

Hortatio ad
principes extra
Statum Ecclesi-
asticum tempore-
alem iurisdic-
tionem habentes,
ut bannitos
non assecurant,
sed capiant et
remittant.

ipsum contra huiusmodi facinorosos homines a dictis eorum provinciis et dominiis bannitos fieri et observari curabimus; sperantes hac optima ratione omnino futurum ut eiusdem S. R. E. et cuiusque eorum ditionis Status, annuente Domino, expurgetur, populique nobis et illis subditi pacis et tranquillitatis dulcedine fruantur.

Forma et ef-
fectus publican-
di hanc consti-
tutionem.

§ 19. Ut autem praesentes litterae omnibus innotescant, et ne quisquam illarum ignoracionem allegare possit, iubemus illas valvis ecclesiae S. Ioannis Lateranensis et basilicae Principis apostolorum de Urbe, ac in acie Campi Florae appendi, eisque detractis, illarum exempla, etiam impressa, in eisdem locis affixa relinqui: factaque huiusmodi publicatione, volumus ipsas praesentes hic in Urbe publicatas, die sequenti; extra eam vero, post decem dies, quoscumque perinde arctare atque afficere, ac contrafacientes poenas et alia supradicta omnino incurrere ac si eis singulis praesentibus in propriis eorum personis et locis intimatae fuissent.

Fides exem-
plorum.

§ 20. Insuper earundem praesentium exempla, etiam impressa, notarii publici manu et camerarii praedicti aut alterius personae in dignitate ecclesiastica constitutae sigillo obsignata, eandem prorsus fidem ubique locorum, in iudiciis et extra illa, facere, quae ipsaemet praesentes facerent, si forent exhibitae vel ostensae.

Communitates
publicent hanc
constitutionem
in eorum pu-
blicis consiliis,
in archiviis cu-
stodiant, et quo-
libet anno eam
cum aliis hic
nominaliter pu-
blico consilio
recitent.

§ 21. Necnon quod quaelibet communitas, universitas et populus quarumcumque civitatum, oppidorum, castrorum et locorum praedictorum, sub indignationis nostrae ac nulle ducatorum dictae Camerae applicandorum poenis, per contrafacientes eo ipso incurrendis, statim cum praesentes litterae nostrae huiusmodi, sive earum transumptum, etiam impressum, ad eorum notitiam pervene-

rit, convocato publico consilio, in praesentia officialium, syndicorum et curam malefactorum habentium, eas una cum aliis praedecessorum nostrorum constitutionibus, sic, ut praefertur, confirmatis et innovatis, ibi alta et intelligibili voce, etiam vulgari sermone illas declarando, ut melius et facilius ab omnibus percipi et intelligi possint, legi facere, et deinde in eorum archivio publico diligenter custodiri curare omnino debeant; ac singulis annis successive in principio cuiuslibet anni, perpetuis futuris temporibus, similiter easdem litteras praesentes et alias innovatas in eodem publico consilio legendo reiterare teneantur. Alioquin loci gubernator, rector et quilibet alius iustitiae minister, quocumque nomine nuncupatus, contra eos ad executionem poenarum huiusmodi sine mora irremissibiliter procedat.

Datum Romae apud S. Marcum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, kalendis iulii, pontificatus nostri anno 1.

† Ego SIXTUS catholicae Eccl. episcopus.
Sequuntur cardinalium subscriptiones.

Papae sub-
scriptio.

Dat. die 1 iulii 1585, pontif. anno 1.

X.

Quod festum Praesentationis B. M. Virginis die vigesima prima mensis novembris duplici officio celebretur.

**Sixtus episcopus, servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Intemeratae Matris Dei Mariae, ex cuius purissimis visceribus, salva per Spiritus Sancti virtutem integritate virginis, Auctor vitae nasci dignatus est, salutiferam fecunditatem humiliter veneramur, et quaecumque ab ultimis orientis adhuc Ecclesiae aliisque temporibus a

B. Virginem,
quam angeli ad-
mirantur in cae-
lis, hic Pontifex
in terris vene-
rari studet.

sanctis Patribus in eius honorem instituta fuerunt, nostrae imbecillitatis ope tueri atque augere, et, si quid fuerit praetermissum, Ipsa adiuvante quae supra choros sedet angelorum, renovare studemus, ut spiritualium gaudiorum crebritate devota nobiscum plebs laetetur; et cuius splendorem angelici coetus admirantur in coelis, eius in terris per sacras festivitates recolendae, laudandae atque invocandae pia memoria non praetermittatur. Aliis igitur celebritatibus perpetuae Virgini, quae ab aeterno praeparata, et prophetiis testificationibus praenunciata, nondum tamen Mater Dei, angelo nunciante, fuerat effecta, a catholica Ecclesia consecratis, eiusdem quoque, quae templum Dei futura erat et sacrum Spiritus Sancti, in templum praesentationem, ab antiquissimis usque temporibus summa ubique gentium cum veneratione observatam, adscribi volumus, et sicubi intermissa est, restitui ac iugiter custodiri.

Ideo eius Praesentationis festum celebrari mandat.

§ 1. Quare hac perpetua constitutione mandamus ut Praesentationis B. Mariae semper Virginis festus dies, undecimo kalendas decembris, per omnes totius orbis ecclesias, duplici officio, prout in Nativitatis die, sumpto Praesentationis vocabulo, peragatur, idemque in kalendario cum duplici adiectione inseratur.

Ussio publicandi et observandi.

§ 2. Praecipientes omnibus patriarchis, archiepiscopis, episcopis ceterisque ecclesiarum praelatis, in universi orbis ambitu constitutis, ut in suis quisque ecclesiis, provinciis, civitatibus et dioecibus praesentes nostras solemniter publicari faciant, ab omnibusque ecclesiasticis personis, saecularibus et quorumvis Ordinum regularibus omnino observari, licet adnotatio huius celebritatis in postremis brevii et missalis reformationibus fuerit praetermissa.

§ 3. Volumus quoque ut praesentium

exemplis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis etc.

Fides exemplorum.

Datum Romae apud S. Marcum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, kalendis septembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 1. sept. 1585, pont. anno I.

XI.

Quod festum S. Francisci de Paula, Ordinis fratrum Minimorum institutoris, singulis annis die secunda mensis aprilis duplici officio celebretur 1.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

In coeli throno Qui sedet Rex Omnipotens, terramque scabellum pedum suorum calcatur, supremo e solio pusillorum servorum respicit humilitatem, eosque, in quibus illa elucet, ad excelsa sublimium honorum et gaudiorum culmina extollit. Quod in sanctis suis omni tempore demonstravit, recenti vero, patrum nostrorum memoria, in B. Francisco de Paula ample testificari dignatus est. Is enim, ab ineunte aetate, coelestium rerum amore incensus, ex minimo, qualem se in Dei hominumque conspectu fecerat, magnus evasit: interque alia, quibus claruit, virtutum ornamenta, unam mirifice amplexus est, Regi regum semper acceptam, humilitatem, quam, sicuti noverat primum ingressum fuisse Christi Salvatoris nostri in mundum, ita, in angusto ad pietatem et sanctitatem introitu patefaciendo, primam sibi et ducem et sociam ascivit. Hac atque aliis divinae gratiae praesidiis beatus confessor munitus, apud magnos principes et reges, cum

B. Franciscus de Paula, multis virtutibus et miraculis clarus.

1 Canonizatio huius Sancti habes in Leonis X const. xxxiv, *Excelsus*, tom. v, pag. 717; et de dicto eius Ordine attende Sixti IV const. vii, *Sedes*, ibidem, pag. 212.

adhuc in mundo, quasi hospes, peregrinaretur, in patria vero, coelestes inter choros post absolutam peregrinationem a Deo, cui fideliter servierat, sequae in primis humiliaverat, est exaltatus, magnasque virtutes, ut etiam in vita cum summa omnium, qui viderunt vel audierunt, admiratione, meruit operari.

Ordinem FF. Minimorum instituit.

§ 1. Quibus virtutibus fratrum Minimorum, congruente suae humilitati denominatione, Ordinem, quem vivens instituerat, mirum in modum auxit, ita ut, ex sancti viri imitatione, devotisque fratrum ipsorum studiis, multis iam in Italia, quae de eius nativitate, atque in Gallia, quae de sancta obdormitione in Domino gloriantur, totiusque christiani orbis regionibus, aedificatis templis coenobiisque constructis, eius memoria in dies magis propagetur.

Leo decimus Franciscum canonizavit.

§ 2. Ipse autem a felicitatis recordationis Leone Papa decimo, praedecessore nostro, sanctorum, quos catholica veneratur Ecclesia, catalogo, solemniter ritu, adscriptus, in coelo pro ipsa semper Ecclesia assiduisque pastoralis servitutis et sollicitudinis nostrae laboribus apud Deum, una cum omnibus sanctis et sibi cognomine atque aeternae felicitatis consorte beato Francisco, Ordinis fratrum Minorum fundatore, intercedit.

Hic modo Pontifex eius festum duplici officio celebrari iubet.

§ 3. Quare nos, eius nomen et sanctitatem dignis, quantum nostra patitur infirmitas, honoribus decorare volentes, hac praesenti constitutione mandamus ut eiusdem Beati Francisci de Paula confessoris gloriosi dies festus, qui quarto nonas aprilis peragitur, duplici posthac et proprio, et ubi propria non erunt, de communi confessorum non pontificum officio, per cunctas totius christiani orbis ecclesias quotannis celebretur, et in kalendario cum duplici festi adiectione inscribatur.

§ 4. Praecipientes omnibus patriarchis, Bull. Rom. Vol. VIII. 75

archiepiscopis, episcopis ceterisque ecclesiarum praelatis in universo terrarum orbe constitutis, ut faciant in suis quisque ecclesiis, provinciis, civitatibus et dioecibus praesentes nostras solemniter promulgari, et ab omnibus ecclesiasticis personis, saecularibus et quorumcumque Ordinum regularibus, omnino observari.

Observari quoque mandata et promulgari.

§ 5. Volumus quoque ut praesentium exemplis etc.

Exemplorum etc.

Datum Romae apud S. Marcum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, pontificatus nostri anno I.

Dat. 1585, pontif. anno I.

XII.

Renovatio Studii generalis in civitate Firmi Status Ecclesiastici, olim a Bonifacio VIII instituti, cum privilegiis et indultis aliorum Studiorum generalium 1.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Muneris nostri debito incumbit ut ad ea propensiori cura intendamus, per quae litterarum studia propagentur, studiorumque generalium collegia et Universitates, unde scientia ipsa, et praesertim iuris utriusque prudentia, sine qua res publica rite administrari nequiret, et per quam iustitia undique colitur, et omnis prosperitas humanae eruditionis augetur, instituantur, et his quae propterea a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, civitatibus, illarumque civibus et personis, praesertim nobis et Sedis Apostolicae temporali ditioni subiectis, provide processerunt, ut firma, perpetua et

Promulgatum.

1 Quoad lectores et scholares Studiorum eiusmodi, vide etiam Concil. Trident., cap. 1, sess. v; et Pii IV const. cv, *In Sacrosancta*, tom. vii, pag. 323.

libata persistent, implementum auctoritatis nostrae libenter impertiamur, illaque nonnunquam innovemus, aliasque desuper disponamus, prout civitatum et hominum praedictorum singularis erga dictam Sedem devotio et merita exposcunt atque requirunt, et nos conspiciamus in Domino salubriter expedire.

§ 1. Sane cum, sicut accepimus, alias, postquam felicitis recordationis Bonifacii Papa VIII, praedecessor noster, certis tunc expressis causis adductus, ac supplicationibus dilectorum filiorum tunc existentium communitatis et hominum civitatis nostrae, tunc suae, Firmanae inclinatus, per quasdam statuerat et ordinaverat etc. 1.

§ 2. Piae memoriae Callistus Papa III, etiam praedecessor noster, per alias suas litteras inter alia statutum et ordinationem Bonifacii praedecessoris huiusmodi, ita ut ipsi communitas et homines Firmani Studium generale in civitate praedicta retinere valerent, approbaverit et confirmaverit, prout in singulis litteris praedictis plenius continetur.

§ 3. Et licet Studium generale huiusmodi in dicta civitate Firmiana vigore dictarum litterarum eatenus introductum fuisse credatur, tamen, temporum iniuria vel ex quavis alia causa, illud intermissum seu extinctum esse reperitur ad praesens. Unde communitas et homines praedicti per dilectos filios Sigismundum Tostium et Caesarem Octinellum, cives Firmanos, utriusque iuris DD., ad nos ab eis ad effectum infrascriptum destinatos oratores, quos libenter vidimus et benigne audivimus, nobis exponi curarunt quod ipsi, dictum generale Studium in praedicta civitate restitui et stabiliri cupientes, sumptuosa quaedam aedificia publica, valde ampla et capacia ac appropinqua ad hoc commoda, in platea dictae

† Residuum omittitur quia tota bulla est in pontificatu Bonifacii VIII.

civitatis consistentia, animo et intentione theologiam et utriusque iuris prudentiam ac medicinam, philosophiam aliasque artes liberales et quasvis licitas facultates per viros eruditos ibidem legi, doceri et interpretari faciendi, destinaverint et assignaverint. Et pro manutentione pro tempore existentium rectoris et lectorum Universitatis Studii generalis huiusmodi, aliorumque exinde incumbentium onerum supportatione, annum redditum duorum millium scutorum ex propriis proventibus et iuribus, ad eosdem communitatem et homines legitime spectantibus, applicaverint et appropriaverint.

§ 4. Nos, qui eidem ecclesiae Firmanae, dum cardinalatus honoreungebamur, ex dispensatione apostolica praefuimus, dignum et rationi consentaneum censentes ut, postquam divina Maiestas nos ad summi sacerdotii fastigium evehit, nostri in eosdem nobis benemeritos grati ac benevoli animi affectus, quos possumus, non libenter modo, sed etiam liberaliter, addamus, ita quod in dicta civitate, quam singularis benevolentiae affectu complectimur, et in qua unum insigne collegium utriusque iuris doctorum ab immemorabili tempore institutum extitit, unam Universitatem Studii generalis institui, collegiumque praedictum structuris atque aedificiis capacioribus pro congregationibus, sessionibus, deambulationibus aliisque officiis necessariis construi et ampliari, ipsosque communitatem et homines specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, ac communitatis et hominum huiusmodi singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolu-

Hic modo Pontifex dispositiones Bonifacii VIII et Callisti III approbat.

tos fore consentes, necnon litterarum Bonifacii et Callisti praedecessorum huiusmodi tenores, etiam veriores ac data, praesentibus pro expressis habentes, eorundem praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerendo, motu proprio, non ad ipsorum communitatis et hominum vel alterius pro eis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate et ex certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas Bonifacii et Callisti praedecessorum huiusmodi litteras, omniaque et singula in illis et earum singulis contenta, quoad ea quae infrascriptis ac decretis concilii Tridentini non repugnent, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, ac etiam illa innovamus, omnesque et singulos tam iuris quam facti ac solemnitatum, etiam substantialium, et quoscumque alios defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplementus.

§ 5. Et insuper in ipsa civitate Firmiana unam Universitatem Studii generalis, in qua aliqui magistri et doctores seu alii docti et eruditi professores theologiam, ius canonicum et civile, medicinam et artes liberales, necnon alias quascumque licitas facultates publice legant, doceant et interpretentur, et quicumque scholares, sive laici sive clerici, saeculares vel quorumvis, etiam Mendicantium, Ordinum regulares, ubicumque oriundi, et undecumque advenientes, in eisdem facultatibus studeant; necnon illis, qui catholici et ad id idonei reperti fuerint, baccalaureatus, licentiatucae, doctoratus et magisterii ac alii cuiuslibet licite facultatis gradus et insignia conferantur et concedantur, cum arca, sigillo et aliis insignibus Studii generalis, ad instar Bononiensis, Paduanensis, Perusinensis, Senensis et Maceratensis ac aliarum quarumcumque Universitatum Studiorum generalium, tam

in Italia quam extra eam consistentium, auctoritate et tenore praefatis, perpetuo erigimus et instituimus.

§ 6. Illique sic erecto et instituto, ac eius pro tempore existentibus rectori, magistris, doctoribus, professoribus, lectoribus, praeceptoribus, scholaribus, bidellis, nunciis et aliis officialibus, ministris et personis, necnon ibidem ad quoscumque gradus promotis, quod omnibus et singulis ac quibuscumque privilegiis, facultatibus, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, praerogativis, antelationibus, praecipientibus, favoribus, honoribus, dignitatibus, concessionibus, indulgentiis et aliis universis gratiis spiritualibus et temporalibus, quibus Bononiensis, Paduanensis, Perusinensis et Maceratensis ac quaecumque aliae Universitates, tam in Italia quam extra eam consistentes, praedictae, illarumque pro tempore existentes rectores, magistri, doctores, professores, lectores, praeceptores, scholares, bidelli, nuncii ac alii officiales, ministri et personae, necnon ibidem ad quoscumque gradus promoti, de iure vel consuetudine aut ex privilegiis et concessionibus apostolicis et imperialibus, necnon conciliis generalibus seu universalibus, provincialibus et synodalibus, ac alias quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere possent et poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter et aeque principaliter, absque ulla prorsus differentia, uti, potiri et gaudere, perinde ac si eis specialiter nominatim et expresse concessa fuissent.

§ 7. Praeterea illis, qui in ipsa Universitate Studii generalis Firmani vel alibi studuerint in theologia, ac utroque vel altero iure et medicina, necnon artibus liberalibus aliisque facultatibus praedictis, baccalaureatus, licentiatucae, doctoratus et magisterii ceterosque omnes solitos gradus, si per magistros vel doctores illius

Illique sic innovato omnesque personis ac ibi promotis privilegiis omnia aliorum Studiorum generalium concedit.

Doctorandique formam praescribit.

Bonifacius VIII in civitate Firmani Status Ecclesiastici Studium generale oravit ad instar Studii Bononiensis.

Callistus III praedicta confirmavit die xxvi iunii mcccclv, sed eius bullam volens praetermissi.

Communitas Firmiana pro huius Studii renovatione Papa supplicavit, cum prius ad hoc ampla construxerit aedificia, et annum redditum assignaverit.

Studiumque praedictum innovat.

facultatis, in qua voluerint promoveri, ad hoc praesentati, et debito praevio examine, assistentibus ibidem aliquibus doctoribus seu magistris in eadem facultate ibi legentibus, vel de gremio praedicti collegii doctorum ipsius civitatis Firmanae existentibus, desuper faciundo, ac alias, servatis servandis, idonei reperti fuerint, a pro tempore episcopo Firmano seu eius vicario in spiritualibus generali aut quocumque alio, quem ad hoc ipse episcopus duxerit deputandum; dicta vero ecclesia Firmana pro tempore pastore carente, ab eo qui per capitulum ecclesiae Firmanae huiusmodi deputatus fuerit, emissa prius per promovendos huiusmodi in eius manibus fidei catholicae professione iuxta articulos pridem a Sede Apostolica ad hoc propositos ac formam quam sub bulla nostra mittimus introclusam, ipsorum graduum solita insignia recipere, illaque sibi exhiberi facere.

Promoti in
eo facultatem
ubique legendi
etc. elargitur;

§ 8. Necnon, postquam huiusmodi gradus et illorum insignia susceperint, facultates, in quibus promoti fuerint, ubicumque, absque alio examine vel approbatione, legere et interpretari, ac in eis disputare, necnon quoscumque alios gradus per eos receptos et convenientes exercere libere et licite valeant, auctoritate et tenore praedictis, de speciali gratia indulgemus, sicque etiam statuimus et ordinamus.

Rectori statu
condendi
pro dicti Studii
regimine aucto-
ritatem tribuit.

§ 9. Necnon Universitati Studii generalis Firmani ac illius rectori pro tempore existenti, pro salubri et felici eiusdem Universitatis Firmanae, ac illius personarum, rerum, bonorum et iurium regimine, directione et conservatione, rei que litterariae progressu, quaecumque statuta et ordinationes, licita tamen et honesta ac sacris canonibus et dicti concilii decretis non contraria, eis benevisa, a moderno et pro tempore existente episcopo Firmano examinanda et approbanda, condendi, illaque, postquam condita fuerint, prout

temporum, locorum, personarum vel rerum aut aliae qualitates exegerint, mutandi, corrigendi et reformandi, ac etiam declarandi et interpretandi, illisque addendi et minuendi, seu etiam ea in totum abrogandi, ac alia illorum loco de novo edendi et faciendi, quae omnia, postquam pro tempore condita, mutata, correctata, reformata, declarata, interpretata, aucta vel diminuta et de novo edita fuerint, ab ordinario loci vel pro tempore existente Romano Pontifice approbari debeant, plenam et liberam facultatem et auctoritatem concedimus et impartimur.

§ 10. Decernentes praesentes litteras, etiam ex eo quod Paduanensis, Perusina, Senensis et Maceratensis et aliarum Universitatum praedictarum rectores, officiales, doctores, professores seu lectores, procuratores, defensores, protectores vel agentes aut alias quomodolibet interesse habentes vel putantes, ad hoc vocati non fuerint, aut ex quavis vel quibusvis aliis causis, occasionibus vel praetextibus, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel quovis alio defectu notari vel impugnari, aut alias infringi vel quomodolibet retractari, seu etiam per nos ac successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, aut Sedem praefatam, vel illius legatos, etiam de latere, aut quoscumque alios, quavis auctoritate revocari, suspendi, restringi, limitari vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse, sed illas semper et perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo et inviolabiliter observari debere; necnon Universitatem Studii generalis Firmani huiusmodi illiusque rectorem, officiales, doctores, lectores, professores, scholares, ministros ceterosque praedictos, super praemissis omnibus

Clausulae huius
bullae praeservantur.

et singulis vel illorum occasione, etiam per alias Universitates praedictas vel quoscumque alios, quavis auctoritate, quomodolibet molestari, perturbari, inquietari vel impediri nequaquam posse; ac etiam communitatem et homines praefatos aut quoscumque alios ad probationem seu verificationem litterarum Bonifacii et Callisti praedecessorum huiusmodi ac in eis et etiam eisdem praesentibus litteris narratorum nullatenus unquam teneri, nec ad id in iudicio vel extra cogi seu compelli posse; et nihilominus easdem litteras et in eis contenta huiusmodi semper valere, ac eisdem Universitati et hominibus suffragari, sicque in praemissis ab omnibus censi.

Clausula sub-
lata.

§ 11. Ac ita per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, eorumque locumtenentes ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio con-
trarium.

§ 12. Non obstantibus praemissis et, quatenus opus sit, nostra de iure quaesito non tollendo, ac aliis apostolicis et etiam in universalibus, provincialibus et synodalibus conciliis editis et edendis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus; necnon Firmanae, Bononiensis, Paduanensis, Perusinensis, Senensis et Maceratensis praedictarum, ac quarumvis aliarum Universitatum et gymnasiolorum, etiam publicorum, provinciarumque nostrae Marchiae Anconitanae et totius Status Ecclesiastici, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; decretis et etiam novis reformatio-

nibus, legibus, tam pontificiis quam imperialibus, regis, ducalibus et municipalibus; privilegiis quoque, indulgentiis et litteris apostolicis, illis et eorum superioribus et personis, cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existentibus, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam in vim contractus inibi stipulati et iurati, ac vim statuti perpetui et perpetuae legis inducentibus, motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, et etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet, etiam pluries et iteratis vicibus, concessis, confirmatis et innovatis, ac etiam in posterum concedendis, confirmandis et innovandis; quibus omnibus et singulis, etiamsi, pro illorum suffic. derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter et expresse motu simili derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 13. Ceterum volumus quod earundem praesentium litterarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo communitatis seu Studii generalis Universitatis Firmanae huiusmodi, aut alicuius ecclesiasticae vel saecularis curiae seu personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si exhibitae forent vel ostensae.

§ 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam etc.

Clausulae

Datum Romae apud S. Marcum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, idibus septembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 13 sept. 1585, pontif. anno I.

XIII. -

Confirmatio statutorum Iulii Papae II super bono regimine castrorum comitatus Ariminensis, novaeque declarationes ad exortas lites componendas futurasque evitandas 1.

Dilectis filiis comitatibus omnium castrorum comitatus nostri Ariminensis

Sixtus Papa V.

Dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Constantia et eximia devotionis affectus, quo nos et Romanam reverentissimi Ecclesiam, promeretur ut his, quae pro vestris tranquillitate, commodo et utilitate gesta et concessa fuerunt, ut eo firmiter persistant, apostolici muniminis praesidium impartiamur.

§ 2. Sane nobis nuper per dilectum filium Nicolaum Moronum laicum Ariminensem, agentem vestrum, exponi fecistis quod alias felicis recordationis Iulii Papae secundus, praedecessor noster, postquam civitatem nostram Ariminensem et et illius comitatum suo et Sedis Apostolicae patrocinio immediate subiecerat, dilectorum filiorum communitatis et hominum dictae civitatis precibus adductus, quieti et tranquillitati eiusdem comitatus consulendo, inter alia, ne a vestris operibus litium occasione distraheremini, concessit et voluit quod in damnis datis a quadraginta solidis infra, recurreretur ad officialem loci damni dati; praeterea quod deputatio capitaneorum, potestatum et vicariorum castrorum dicti comitatus,

1 Ex Regest. in Secret. Brevium

ad tollendum inconvenientia quae in dies oriri possent ex imbussulatione, ne daretur vobis materia querelae de malo regimine, fieret perpetuis temporibus in hunc modum, videlicet quod, occurrente vacatione officii unius castri, homines illius castri deberent pro quolibet officio nominare tres cives Ariminenses idoneos; nominatos vero, consulibus dictae civitatis praesentare; consules vero, infra quindecim dies a die praesentationis huiusmodi computandos, unum ex dictis tribus in eorum consilio eligere, qui electus intelligeretur quando ad partitum haberet maiora suffragia et plures voces, et non posset talis persona ad tale officium amplius nominari, nisi elapso triennio; et sic electum gubernator dictae civitatis teneretur confirmare et deputare absque aliqua solutione, nisi duorum cardenorum papalium pro suis patentibus litteris. Et quod tale officium non posset durare ultra annum, nec exerceri per substitutum idoneum, qui non foret per gubernatorem et consules praedictos ac massarios locorum approbatus, decrevit et ordinavit. Insuper, ut comitatus praedictus libertatis ecclesiasticae particeps fieret, ac in fide et devotione eiusdem Ecclesiae perseveraret, quod remitteretur vobis de tertiariis et solitis solutionibus faciendis vicariis Ariminensibus tertia pars futuris temporibus; ad hoc etiam ut militibus de taxis facilius respondere valeretur, non possent cogi nec astringi ad solvendum nisi duas partes eius, quod soliti eratis solvere quolibet anno vicariis Ariminensibus de Malatestis; per suas litteras, apostolica auctoritate, concessit, prout in ipsis litteris plenius continetur.

§ 3. Et sicut eadem expositio subiungebat, nonnulli ex dictis civibus, retroactis temporibus, praetextu cuiusdam decreti per bonae memoriae Hieronymum tituli S. Georgii presbyterum cardinalem

Causae notae
videndae consti-
tutionis.

de Capite Ferreo nuncupatum, tunc provinciae Romandiolae de latere legatum, facti, ausi sunt, pro damnis, etiam minimis, datis in eorum possessionibus, non sine magna rei et temporis iactura, expensis et laboribus consumendo, ad dictam civitatem contra dictarum litterarum tenorem evocare, ortaque postmodum inter vos et cives praedictos praemissorum occasione materia quaestionis, lis et causa coram praeside dictae provinciae seu auditore desuper pendet indecisa; nonnullique ex civibus praedictis in capitaneos, vicarios seu potestates dictorum castrorum ex consuetudine electi, apud eadem castra residere negligunt aut recusant, ex quo probavit eventus quod saepius in eisdem castris, in cuique quod suum est reddendo, iustitia debitae executionis ministerio careat; quodque cum vos haecenus dictarum litterarum notitiam non habueritis, semper integram tertiariarum praedictarum taxam solveritis. Quare nobis humiliter supplicari fecistis quatenus in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 4. Nos igitur, quieti et indemnitati vestris consulere volentes, ac vos et quemlibet vestrum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, necnon causam huiusmodi ad nos harum serie advocantes, et litem penitus extinguentes, ac vobis et civibus praedictis desuper perpetuum silentium imponentes, necnon dictarum litterarum tenores praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, easdem litteras, auctoritate praedicta, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, ac

Declarationes
de quibus in ru-
brica.

illis perpetuae firmitatis robur adicimus, et quatenus opus sit, quod de cetero pro damnis datis, quae summam quadraginta solidi non excedunt, etiamsi in possessionibus dictorum civium illa inferri contingat, non amplius per extimatores damnorum datorum civitatis, sed castrorum eorundem, videantur et extimentur, et de mandato iudicum eorundem locorum restaurentur, iuxta formam statutorum locorum et castrorum praedictorum et aliarum reformationum super damnis datis; quodque illi ex eisdem civibus, sic in capitaneos, vicarios aut potestates castrorum huiusmodi electi, teneantur apud eadem castra, per se ipsos et non per alios, ita tamen quod singulo trimestri possint per quindecim dies, pro suis rebus et negotiis tractandis et peragendis, libere abesse, iuxta exigentiam sui officii residere; et si forte aliquis ex sic electis apud castrum, ad cuius gubernium seu regimen electus fuerit, residere neglexerit aut recusaverit, tunc talis sic residere negligens aut recusans amittat salarium, et non possit per trinas imbussulationes continuas pro electione ad aliquod ex dictis officiis eorundem castrorum imbussulari; et casu quo dissensio seu discordia inter vos et sic electos, ratione non residentiae, oriatur, tunc eo casu pro tempore existens rector dictae provinciae possit alium ex eisdem civibus per vos eligendum ad tale regimen et gubernium deputare; et quod de cetero futuris temporibus ad solutionem dictae partis ex tertiariis et solitis solutionibus faciendis vicariis Ariminensibus non teneamini, de novo statuimus, concedimus et ordinamus.

§ 5. Mandantes pro tempore existentibus in dicta provincia Sedis Apostolicae legato seu vicelegato ac dictae civitatis gubernatori, ut praemissa omnia observent et observari mandent; vosque approbatione, confirmatione et additione, necnon no-

Executores
huiusmodi de-
clarationum de-
putati.

stris statuto, concessione et ordinatione ac aliis praemissis pacifice frui et gaudere faciant et procurant. Non permittentes vos a quoquam desuper molestari; contradictores quoslibet et rebelles per censuras et alias, de quibus eis videbitur, poenas compescendo, adhibito etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrariorum.

§ 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon civitatis et provinciae praedictarum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus ac reformationibus; necnon forsan transactionibus inter vos et praecipue communitates castrorum Misani, Molazani, Ceresoli et Sanctorum Andreae in Patrignano et Bisamico debiliores, et in maximum damnum et praeiudicium castrorum Passani, Capituli Officii et Sancti Savini annexorum quoad poenas damnorum datorum iuxta decimum capitulum concessum a praefato Papa Iulio secundo, et cives praedictos, praemissorum occasione, etiam contra dictarum litterarum tenorem, initis, approbatis et innovatis, lapsuque fatalium causae versae, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die xx septembris MDLXXXV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 20 septem. 1585, pontif. anno 1.

XIV.

De electione praelatorum congregationis Sancti Bernardi in Italia monachorum Ordinis Cisterciensis regularis observantiae, de cetero facienda ex universo numero sacerdotum dictae congregationis, qui minora officia laudabiliter biennio exercuerint 1.

Sixtus Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Nuper pro parte dilectorum filiorum abbatum Cistercii, Cabilonensis dioecesis,

1 Aliter in hoc disposuerat Gregorius XIII in sua constit. LXXXVI, *Romanus*, sup., pag. 224.

generalis Ordinis Cisterciensis, necnon abbatum, praelatorum et conventuum monasteriorum dicti Ordinis fuit nobis expositum quod alias regimen ipsius congregationis, medio tempore inter unum et alterum capitulum, solebat de universo sacerdotum numero propriae provinciae, auctoritate apostolica illos eligere ad praelaturas vacantes, quos magis idoneos magisque dignos iudicabat; in qua quasi possessione sic eligendi per longum tempus perseveravit, donec de anno MDLXXIX, felicitis recordationis Gregorius Papa XIII, praedecessor noster, inter alia statuta ad reformationem monachorum dicti Ordinis pertinentia, decrevit et mandavit ut de cetero capitulum dictae congregationis fieret de triennio in triennium; et in primo futuro capitulo, pro qualibet provincia, tot sacerdotes quot essent in ea praelaturae, et insuper alii quatuor sacerdotes, habiles ad praelaturas exercendas, in quaque provincia approbarentur; qui etiam ad visitoris maioris officium similiter approbati esse intelligerentur; quodque tantum ad praelaturas et visitoris maioris officium huiusmodi approbati deberent, qui officia minora, nempe cellerariatus et prioratus, digne gradatim, saltem per biennium in quolibet officio, fideliter exercuissent, atque ut semel approbati, semper habiles fore censerentur. Praeterea ut, deficiente approbatorum huiusmodi numero, sive per obitum illorum sive per privationem ob commissa delicta, in proxime futuris capitulis, et non aliter, alii in illorum locum sufficerentur; ita quod semper numerus quatuor tantum extra praelaturas a quolibet capitulo haberetur. Et si intra triennium aliquem praelatorum decedere, aut a visitoribus vel a capitulo ob aliqua demerita privari contingeret, alius extra numerum approbatorum praedictorum minime assumi posset, ac alias prout in praedictis praedecessoris nostri litteris latius fuit expressum.

Congregatio concessit ad praelaturas eligere viros magis idoneos ex universo numero sacerdotum.

Gregorius XIII aliter decrevit.

Sed comperto quod eidemodi decretum est damnosum congregationi;

§ 1. Sed quia, sicut eadem expositio subiungebat, ab eo tempore, usu et experientia compertum est numerum huiusmodi, ad quatuor tantum simul nominatos restrictum, universitati dictae congregationis nequaquam expedire, tum quia dicti quatuor electi, postquam securi sunt se omnino futuros praelatos, ab obedientia et disciplina regulari non parum recedunt, et quasi immunes et exempti a communibus Religionis oneribus esse praetendunt; tum quia alii multi sacerdotes eiusdem congregationis, qui habiles et inclinati ad laudabilia Religionis opera essent, videntes, ob aliorum iam factam electionem, se exclusos, nec posse ad gradus maiores aspirare, animum despondent, nec curant ulterius progredi; quod haud dubie in magnum totius congregationis damnum redundare dignoscitur, praesertim cum contingere posset, durante electione quatuor approbatorum huiusmodi, secundum casuum et temporum varietatem, vel omnes vel pars eorum vita decedant, seu etiam aliqui interim minus idonei, alii vero magis capaces et utiles congregationi detegantur; unde fieret ut, deficientibus quoquomodo approbatis, in eorum locum subrogandi nulla superesset facultas.

Fuit huic Pontifici supplicatum pro opportuna provisione.

§ 2. Quare cum, his et aliis iustis et gravibus causis et rationibus adducti, iidem abbas Cistercii generalis, qui pridem dictas provincias visitavit, necnon praelati et monachi dictae congregationis utriusque provinciae Lombardiae et Tusciae, nobis humiliter supplicaverint, ac etiam dilectus filius Aloysius S. Mariae in Via Lata diaconus cardinalis Estensis nuncupatus, illorum protector, pro eis apud nos vehementer intercesserit petieritque ut, ad maiorem ipsius congregationis profectum et incrementum, bonorumque incitamentum, de opportuno remedio providere ex benignitate apostolica dignaremur.

Bull. Rom. Vol. VIII.

76

§ 3. Nos, tota re mature diligenterque cognita et discussa, ut obviam incommodis et malis inde imminentibus eamus, supplicationibusque huiusmodi inclinati, praedictum numerum quatuor sacerdotum in singulis provinciis ad praelaturas et ad visitoris maioris officium eligendorum, auctoritate apostolica, tenore praesentium suppressimus et abolemus, perinde ac si litterae Gregorii praedecessoris nostri huiusmodi super eo non emanassent; quae tamen in reliquis ad reformationem praedictam spectantibus suum robur obtineant.

§ 4. Statuimusque et ordinamus ut posthac de toto numero sacerdotum propriae provinciae per regimen eiusdem provinciae sacerdotes magis digni et magis idonei ad quamlibet praelaturam et visitoris maioris officium, de tempore vacationis ipsius officii vel praelaturae, arbitrio ipsius regiminis eligantur ex illis, qui officia minora cellerariatus et prioratus digne gradatim, ut praemittitur, saltem per biennium, in quolibet officio huiusmodi fideliter exercuerint; utque etiam tempus quo quilibet sacerdos officium visitoris minoris exercuerit computetur perinde ac si idem sacerdos per totidem tempus cellerariatus vel prioratus officium exercuisset. Quare eisdem generali, congregationi et regiminibus, abbatibusque et monachis dicti Ordinis, universis et singulis, in virtute sanctae obedientiae, ut id omnino observent, eadem auctoritate praecipimus atque iubemus.

§ 5. Praesentesque litteras et in eis contenta quaecumque nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis seu intentionis nostrae aut alio quovis vitio seu defectu notari, argui vel impugnari posse, sed illas semper validas et efficaces existere, ac suos integros effectus sortiri.

§ 6. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum

Hic ideo Pontifex illud re-tocat;

Virosque magis idoneos ex universo sacerdotum numero, qui minora officia per biennium exercuerint, eligi mandat.

Clausula huius bullae praeservativa.

Clausula subordinata

Palatii Apostolici auditores, et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et defini debere; irritumque et inane, si quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Clausulae derogatorie.

§ 7. Non obstantibus praemissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon Ordinis, congregationis, monasteriorum regulariumque locorum huiusmodi statutis, usibus, naturis et consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium quomodolibet, etiam motu proprio, ac iteratis vicibus, et sub quibuscumque tenoribus et formis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac etiam nos et Sedem Apostolicam concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua mentio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 8. Volumus autem ut harum exemplis etc.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die xxv septembris MDLXXXV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 25 sept. 1585, pontif. an. 1.

XV.

Confirmatio privilegiorum collegii advocatorum et procuratorum provinciae Marchiae, seu eorundem nova concessio 1.

**Dilectis filiis prioribus et collegio advocatorum ac procuratorum curiae generalis provinciae nostrae Marchiae
Sixtus Papa V.**

Dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem.

Fidei constantia et sincerae devotionis affectus, quem erga nos et Romanam Ecclesiam gerere comprobamini, nos inducunt ut vestris commoditatibus, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus, ac ea, quae vobis propterea concessa reperimus, nostrae approbationis robore confirmemus.

§ 1. Nuper siquidem nobis exponi fecistis quod alias per felicis recordationis Paulum Papam III, praedecessorem nostrum, accepto quod, licet collegium vestrum, ex immemorabili et eatenus pacifice observata consuetudine, foret et existeret in possessione seu quasi iuris et facultatis conferendi insignia doctoratus in utroque iure illorum professoribus et benemeritis; nihilominus, cum, propter temporis longinquitatem ac alias per immemorabilem consuetudinem huiusmodi, de privilegio facultatis praedictae docere non valebatis, et ideo pro maiori vestra securitate cupiebatis id vobis per Sedem Apostolicam concedi. Quare eidem praedecessori humiliter supplicari feceratis quatenus vobis in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaretur. Idem praedecessor, huiusmodi supplicationibus inclinatus, vobis et vestro collegio praedicto, ut, iuxta immemorabilem consuetudinem huiusmodi, gradus et insignia doctoratus personis idoneis et

Proemium.

Paulus III huius collegio confirmavit ius conferendi lauream doctoratus.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

scientia praeditis gradus ipsos merentibus concedere, eosque ad illos promovere, ac omnibus et singulis privilegiis, praerogativis, praeminentiis, antelationibus et gratiis, quibus alia collegia ad doctoratus gradus huiusmodi promovendi facultatem habentia utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri et gaudere, ac eisdem per vestrum collegium huiusmodi sic pro tempore promotis, quod omnibus et singulis facultatibus, praeminentiis, exemptionibus, favoribus et gratiis, quibus alii quicumque per collegia generalium Studiorum ad gradus ipsos promoti quomodolibet utuntur et gaudere valerent, concedere possetis, auctoritate apostolica, de speciali gratia indulsit.

Alia privilegia concessit Paulus IV.

§ 2. Et deinde pie memoriae Paulo Papae IV, etiam praedecessori nostro, pro parte vestra exposito quod cum plurima et diversa privilegia, immunitates, exemptiones, indulgentiae, libertates, concessionis, gratiae et indulta vobis et collegio vestro praedicto vestrisque familiis, rebus et bonis, tam per plura capitula constitutionum ipsius provinciae, dicta apostolica auctoritate editarum, et praesertim quod arma quaecumque offendibilia vel defendibilia, per totam provinciam praedictam et quaecumque loca rectoris ipsius provinciae commissa regimini, possitis vos et vestri familiares praedicti deferre libere et impune; ac quod omnes et singuli curiales ipsam curiam continue sequentes non valerent ad aliquam aliam curiam vel examen invitos trahi in civili vel in criminali, tam in agendo quam in defendendo, nisi solum coram praedicto rectore et sua suorumque iudicum curia generali, et haberent immunitatem ab oneribus et muneribus per omnia, sicut illi quierant de collegio, necnon libri II caput xli, sub rubrica *De securitate venientium ad Curiam ipsam, et De grascia asportanda ad*

eam, longaevasque et laudabiles consuetudines curiae et provinciae praedictarum eatenus inviolabiliter observatas, quam alias a recolendae memoriae Sixto IV, Innocentio VIII, Julio II necnon praedicto Paulo III, Romanis Pontificibus similiter praedecessoribus nostris, tam in genere quam in specie, et praesertim, etiam inter alia quod cupientes aggregari in numero advocatorum et procuratorum curialium, non aliter aggregarentur, nisi iuxta novam reformationem praedicti collegii disputassent; quodque cives et incolae civitatis nostrae Maceratensis, ac ceteri homines provinciales, non aliter quam cum consensu dicti collegii, prout eatenus fieri consueverat, in ipsum collegium intrare et in numero aliorum curialium esse possent; et nonnulla etiam alia concessa, confirmata et approbata capitula, specificata forent; nihilominus idem Paulus IV, praedecessor, omnia et singula privilegia, immunitates et exemptiones, libertates ac indulgentias, concessionis et indulta vobis et collegio vestrisque familiis ac rebus et bonis praedictis per supradictos et forsitan alios Romanos Pontifices praedecessores nostros quomodolibet concessa, approbata et innovata, ac cum omnibus et singulis in eis contentis clausulis et decretis, tam sub plumbo quam in forma brevis litteras desuper emanatas, et quae constitutionum et consuetudinum praedictarum vigore vobis competebant, quatenus essent in usu, apostolica auctoritate praedicta, confirmavit et approbavit, prout in singulorum praedecessorum eorundem litteris desuper confectis necnon constitutionibus praedictis plenius continetur.

§ 3. Quare pro parte vestra a dilecto filio Camillo Costa, dicti collegii decano, nobis fuit humiliter supplicatum quatenus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, conces-

Collegium ipsum instat pro dictorum privilegiorum confirmatione.

sionibus, indultis ac constitutionibus praedictis, pro firmitate illorum subsistentia, robur apostolicae confirmationis adiacere, aliasque vobis in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur.

Concedit Sixtus
§ 4. Nos igitur, qui omnium, praesertim subditorum nostrorum, utilitates et commoda sincero desideramus affectu, litterarum singulorum praedecessorum necnon constitutionum huiusmodi tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, litteras singulorum praedecessorum eorundem, necnon privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, concessionem, indulta et constitutiones huiusmodi apostolica auctoritate praedicta, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiacimus, vobisque de novo concedimus et indulgemus.

Exequutores huiusmodi litterarum deputati
§ 5. Quocirca pro tempore existentibus eiusdem provinciae legato et vicelegato ac gubernatori per praesentes committimus et mandamus quatenus vobis, in praemissis de opportuna defensionis praesidio assistentes, vos litteris necnon privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, concessionibus, indultis et constitutionibus aliisque praemissis, iuxta earundem praesentium continentiam et tenorem, pacifice frui, uti et gaudere faciant ac permittant.

Derogat contrariis
§ 6. Non obstantibus praemissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon provinciae et collegii praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis legato et vicelegato ac gubernatori praedictis, necnon quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum

quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis, clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus, etiam, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua et expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorumque tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad effectum praesentium, specialiter et expresse derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die II octobris MDLXXXV, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 2 oct. 1585, pontif. anno I.

XVI.

Confirmatio litterarum diversorum Romanorum Pontificum super bono regimine civitatis Anconitanae, et conservatione immunitatum ac privilegiorum eiusdem civitatis 1.

Dilectis filiis antianis ac communitati et hominibus civitatis nostrae Anconitanae Sixtus Papa V.

Dilecti filii, salutem et ap. benedictionem.

Meritis vestrae devotionis, qua nos et Romanam reveremini Ecclesiam, adducimur ut votis ac desideriis vestris, praesertim ad antiquorum iurium statutorumque vestrorum ac concessionum apostolicarum conservationem et approbationem

1 Ex Regest. in Secret. Brev.

Nonnullae Pontificum Romanorum concessionem favore civitatis Anconitanae.

spectantibus, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus.

§ 1. Exponi itaque nobis nuper fecistis per dilectos filios comitem Ioannem Baptistam Ferretum I. U. D., et Franciscum Todinum, oratores vestros ad nos in hac nostra, meritis licet imparibus, ad summi apostolatus apicem assumptione destinatos, quod dudum felicitis recordationis Pius Papa IV, praedecessor noster, accepto per eum quod piae memoriae Paulus Papa IV, praedecessor noster, statuta vestrae civitatis, quatenus essent honesta et licita ac contra ecclesiasticam libertatem non tenderent, approbaverat et confirmaverat, et praesertim reintegrationem ad honores, officia, bona et alia iura per felicitis recordationis Paulum III vobis factam, et per Iulium etiam III, et Paulum IV confirmatam; necnon quo caveri asserebatis quod nullus, qui esset de dicta provincia Marchiae Anconitanae posset eligi vel assumi in potestatem aut iudicem appellationum vel militiae socium aut notarium dictae civitatis; et si potestas vel iudex praefatus aut eorum aliquis duceret vel teneret aliquem iudicem vel militem socium vel notarium, qui esset de dicta provincia, puniretur et condemnaretur in centum ducatis pro quolibet ipsorum iudicium, militum sociorum et notariorum; et similiter quod nullus de dicta provincia esset officialis in dicta civitate seu inibi aliquod officium exerceret; ac ipsius civitatis Anconitanae regulatores non essent, neque deberent curare quod fieret aliqua proposita ad eligendum seu assumendum dictos officiales seu eorum aliquem contra formam ipsius statuti, sub poena viginti quinque ducatorum auri pro quolibet et qualibet vice; et nullus super dicta proposita in vestro consilio arrendere vel consulere posset, ut aliquis de dictis officialibus assumeretur; ipse quoque Pius praemissa necnon omnia et

singula alia statuta, ordinationes, consuetudines et reformationes ipsius civitatis, licita tamen et honesta ac sacris canonibus non contraria, ac cum omnibus et singulis in eis contentis clausulis per litteras apostolicas desuper in forma brevis confectas approbavit et confirmavit: vosque, dummodo consuetum esset, quolibet anno quadringentas dumtaxat salmas frumenti, quod in territorio vestro colligebatur, absque tractae aut resignae solutione extrahere et quo velitis per terram sive per aquam exportare libere valeretur, iuxta tenorem litterarum piae memoriae Sixti Papae IV, etiam praedecessoris nostri, vobis, ut etiam asserebatis, concessarum, et conventionem quam cum Camera Apostolica in dohanarum vestrarum conductione habebatis. Et cum pecuniae ex maleficiis dictae civitatis provenientes pro duabus tertiis partibus ad vos pertinerent, vobisque illae semper applicatae fuissent, quod dictae civitatis gubernatores vel locatenentes pro tempore existentes, sub reparationis vel cuiusvis alterius impensae in vestro palatio faciendae aut quovis alio praetextu in dictis duabus maleficiorum partibus nullatenus se intromittere, aut aliquid ex eis percipere (prout sub talibus praesentationibus saepe factum dicebatur), absque vestro interventu, possent sive deberent; et ut extorsionibus et fraudibus, quae exinde fieri solebant, obviaretur, quod barisellatus aliaque similia dictae civitatis officia ex quavis causa nequaquam vendi seu super eis pensio seu solutio aliqua imponi seu exigi possent sive deberent; et pro tempore existentes gubernatores, colonnelli et castellani dictae civitatis illiusque arcis, ratione carni, piscium et aliarum rerum ad victum necessariorum per eos in dicta civitate pro tempore emendarum, illudmet solvant ac solvere debeant, quod pro eis cives aut alii incolae ipsius civitatis solent;

ac etiam pro tempore existentes praefectus seu castellanus Revellini dicti portus nullatenus impedirent quin naves et alia ligna dicto Revellino aut eiusdem portus molo adhaerent, neque propterea aliquid exigerent, nisi pro unaquaque navi lignis onusta, unum lignum tantum; ac similiter quod castellanus seu praefectus arcis eiusdem civitatis, ratione transitus per ipsam civitatem, nihil, praeter unum lignum pro qualibet salma lignorum, petere seu exigere possent aut deberent. Item, cum oporteret ad conservationem maritimi commercii, ad quascumque naves et alia navigia, barcas nuncupatas, ea biscotti quantitas ex dicta civitate exportari posset, quae pro nautarum in illis existentium usu sufficeret. Cumque a certis tunc mensibus citra, a tunc dictae provinciae Marchiae thesaurariis quaedam nova impositio trium paulorum, a gubernatore dictae civitatis unius alterius pauli pro qualibet salma ipsius biscotti facta fuisset, ac plerique, et pauperes praesertim homines, conquereret lamentari cogentur, et portus exinde infrequentior redderetur.

Idcirco dict. Pius praedecessor omnia nova vectigalia huiusmodi contra solitum imposita substulit, revocavit, cassavit et annullavit. Ita ut nihil omnino de cetero, eorum occasione, solveretur aut quopiam exigeretur, et quod solo et simplici dohanariorum bulletino, ut antea semper factum esse etiam asserebatis, extrahi posset voluit et commisit.

Deinde recolendae memoriae Pius PP. V, etiam praedecessor noster, accepto quod bonae memoriae Guido Ascanius Sanctae Mariae in Via-Lata, tunc Sanctorum Viti et Modesti diaconus cardinalis de Sancta Flora nuncupatus, sanctae Romanae Ecclesiae camerarius, de mandato felicitis recordationis Pauli Papae III, praedecessoris nostri, sibi super hoc, ut asserebat, vivae

vocis oraculo facto, et auctoritate sui camerariatus officii, ac ex decreto in Camera Apostolica edito, vos ad honores et officia (secretorum tamen excepto) ac mobilia bona, datia et gabellas, ac omnem alium solitum introitum, quibus ante annum millesimum quingentesimum trigesimum secundum, tam in civitate Anconae quam eius comitatu gaudebatis, iuxta certa expressa capitula, et inter cetera, quod vos, pro custodia et aliis expensis arcis istius civitatis, mille et ducentorum; et pro gubernatoribus futuris, qui officium gubernatoris et praetoris ibi exercerent, et eorum familia, sexcentos; et pro uno iudice appellationum in civilibus per vos eligendo, et per apostolicum breve confirmando, qui statuta dictae civitatis in omnem casum observare teneretur, ac uno notario et uno executore per ipsum iudicem tenendis, ducentos et quinquaginta; et pro uno barisello cum octo famulis, ducentos; nec non pro scribanis et guardianis portarum et portellarum, centum quinquaginta ducatos, ad rationem decem iuliorum pro quolibet mense, eorum ratam solvere; et ulterius quolibet anno trium millium ducatorum similium summam in fortificationem et reparationem murorum et aliorum necessariorum dictae civitatis (prout per ipsum praedecessorem et successores suos ordinaretur) exponere deberetis, per eius litteras reintegraverat, idem praedecessor, ad preces vestras, inter alia, reintegrationem huiusmodi ac, prout illam concernebant, omnia et singula in dictis litteris contenta et inde secuta quaecumque per suas litteras approbavit. Et pro potiori cautela vos ad honores, officia, bona et iura praedicta, modo et forma, ac prout per ipsum Guidonem Ascanium cardinalem et camerarium reintegrati fueratis, de novo plenarie etiam reintegravit et reintegratos esse decrevit; dictus autem Pau-

lus IV, praedecessor noster, accepto quod recolendae memoriae Iulius Papa III, similiter praedecessor noster, postquam praefata omnia per suas litteras in forma brevis confirmaverat, pecunias, per vos, ut praefertur, solvendas et exponendas, monti Iulio, in eadem civitate per ipsum Iulium praedecessorem erecto, etiam perpetuo applicaverat; et ne dicta civitas, ob defectum ipsarum pecuniarum, detrimentum pateretur, pro solutionibus per vos, ut praemittitur, faciendis nonnullas pecuniarum summas ad Cameram Apostolicam spectantes, in locum dictarum pecuniarum monti Iulio applicatarum, concesserat et assignaverat, idem Paulus IV, praedecessor, ad similes preces, reintegrationem, decretum, concessionem, mandatum, inhibitionem Pauli ac confirmationem Iulii, praedecessorum huiusmodi, ac, prout illa concernebant, omnia et singula in eorum litteris contenta, et inde secuta quaecumque, nec non, quatenus essent licita et honesta, et contra libertatem ecclesiasticam non tenderent, statuta ipsius civitatis, privilegia, indulta ac litteras apostolicas illi et vobis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros eatenus concessa, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, idem Paulus IV, praedecessor, haberi voluit pro expressis, per suas litteras ex certa scientia approbavit et confirmavit, ac illis plenum et perpetuum firmitatis robur adiecit, supplens omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui forsitan intervenissent in eisdem; ac summas pecuniarum vobis, ut praefertur, per eundem Iulium praedecessorem assignatas pro eiusdem civitatis custodia et aliis impensis, arcis gubernatore, iudice appellationum, et extraordinario loci notario, nec non executore, barisello, scribanis et guardianis praedictis, ac reparatione et fortificatione mu-

rorum et aliorum necessariorum huiusmodi, ita tamen ut quidquid ex praemissis et aliis expensis pro gubernio dictae civitatis faciendis ac emolumentis praedictis pro tempore superesset, in fabricam et reparationem murorum ac alios eiusdem civitatis usus necessarios converteretur, de novo eadem auctoritate concessit, applicavit et appropriavit; mandavitque ut de cetero perpetuis futuris temporibus, quocumque usu contrario, etiamsi potentia gubernatorum eiusdem civitatis introductus esset, non obstante, iudex appellationum, cum salario consueto sibi per depositarium apostolicum annuatim et pro rata singulo mense persolvendo, per vos annis singulis eligi, et sic electus per breve apostolicum confirmari, et postquam confirmatus foret, omnes causas coram eo pro tempore introductas iuxta formam statutorum huiusmodi cognoscere et decidere deberet. Ac suo et dictae Sedis in eadem civitate depositario commisit, ut ex pecuniis, quae ad eius manus pervenirent, salarium iudicis appellationum huiusmodi, in recompensationem salarii praedictorum monti Iulio applicati, ne scilicet civitas ipsa aliquod detrimentum ob id pateretur, absque aliqua diminutione seu retentione, quolibet anno et singulo mense ratam realiter et cum effectu persolveret, subiungens, quod quidquid ipse depositarius sic pro salario praedicto solvisse docuisset, in eius computis sempermitteret et admitti faceret, prout ex tunc idem praedecessor admisit et admitti mandavit; Pius V vero praefatus, post praemissorum omnium confirmationem, statuit quod pro tempore existentes officiales, dohanarum conservatores et maiorenses nuncupati suam istic iurisdictionem, prout eatenus consueverant, exercerent, et, ut extorsionibus et fraudibus obviaretur, decrevit quod barisellatus vestri officium nullatenus vendi, nec super

eo pensio vel exactio aliqua per quoscumque etiam ipsius civitatis gubernatores aut provinciae legatos imponi, nec quidquam, quantumlibet modicum, ex eius salario retineri seu alias quoquomodo interverti posset.

Deinde felicitis recordationis Gregorius Papa XIII, etiam praedecessor noster, ad instar eorumdem praedecessorum nostrorum praedictorum, nedum decreta, concessionem, privilegia, exemptiones, immunitates, favores, indulta, reintegrationem, commissionem, mandatum, revocationem, annulationem aliasque gratias per eosdem praedecessores concessas et factas, ac praesertim quod pecuniae ex maleficiis dictae civitatis provenientes pro duabus tertiis partibus ad vos pertineant, vobisque illae, ut praefertur, applicatae sint; quodque ipsius civitatis gubernatores, locatentes et alii officiales, sub quovis praetextu aut colore, de pecuniis ex dictis maleficiis pro duabus tertiis partibus huiusmodi provenientes, vos vestramque civitatem defraudare in nullo possent, litterasque desuper confectas et in eis contenta quaecumque per suas litteras confirmavit et approbavit, eisque plenariae et inviolabilis firmitatis robur adiecit, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui in eis intervenissent, supplevit; sed etiam, accepto quod, praeter et contra vestrae civitatis privilegia, libertates et iura, bariselli et procuratores fisciam in dicta civitate instituti, eorumque officia pretio assecuti, ad examen reorum, etiam per constitutum, absque iudicis interventu, procedere audebant, mandavit quod gubernator dictae civitatis provideret ne procurator fiscalis et bariselli pro tempore suis abuterentur officiis, neve castellani arcis Rocchae nuncupatae ac portus praedicti ex lignis et fructibus per portas in dictam civitatem delatis, contra privilegia vobis concessa ac morem et consue-

tudinem, aliquid acciperent; cumque contra solitum cogere ad solvendum aedes pro habitatione colonelli, uti capitanei battaliarum, vos, attento quod battalias huiusmodi idem Gregorius praedecessor removerat et revocaverat, a talibus insolitis gravaminibus liberavit et exemit, ac voluit quod in futurum locatentes, auditores et alii officiales dictae civitatis, rationem administrationis officiorum suorum, iuxta privilegia et indulta vobis concessa ac morem antiquum, ante eorum illinc discessum redderent, nec illinc, nisi sententia per syndicatores lata, discedere possent, etsi cautionem idoneam praestitissent; statuit quoque et ordinavit ut civitates, terrae et loca provinciae nostrae Marchiae Anconitanae, secundum ordinationem a dicto Paulo IV praedecessore praescriptam, in fabricam dicti portus pro rata eorum contribuant, in qua contributione communitas ipsa confert scuta tria milia, his computatis quae pro quarta parte ex mercibus in dictam civitatem afferantur per Cavum Malii, ita quod pecuniae usque in hunc diem decursae et non solutae, ad eorum manus, ad quas devenire solebant, devenirent, et alias, prout in singulis litteris dictorum praedecessorum plenius continetur.

§ 2. Quae quidem omnia dicti oratores nomine vestro nobis humiliter supplicarunt ut nostro etiam munimine roborare, ac alias in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur.

§ 3. Nos itaque, qui vos civitatemque vestram Anconitanam eximie semper dileximus, observantiam et devotionem vestram erga nos et Sedem praefatam, per dictos oratores vestros, viros probatos, fidos et industrios, nobis luculenter declaratam, libenter agnovimus, ac prosperum statum et salubrem directionem civitatis nostrae praedictae illiusque offi-

Tales concessionem, immunitates, privilegia etc. confirmari a Sixto petunt oratores Anconitani.

Benigne annuit Pontifex.

ciorum sincero affectu desideramus, vos et vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati estis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes; necnon omnium et singulorum praedictorum et inde secutorum quorumcumque tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia et singula decreta, statuta, concessionem, necnon privilegia, exemptiones, immunitates, favores, indulta, reintegrationem, commissionem, mandata, revocationem, voluntates, annulationem aliasque gratias per Paulum III, Iulium etiam III, Paulum IV et Gregorium XIII, praedecessores nostros praedictos, litterasque desuper confectas et in eis contenta quaecumque, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiecit, omnesque et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, supplemus.

§ 4. Quocirca venerabilibus fratribus Anconitano, Asculano et Recanatensi episcopis per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra fuerint requisiti, solemniter publicantes, vobisque et deputatis vestris in praemissis omnibus et singulis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra vos illis pacifice frui et gaudere, non permittentes vos aut deputatos vestros seu vestrum aliquem contra praesentium tenorem quomodolibet indebite molestari, perturbari vel inquietari; con-

traditores quoslibet et rebelles, etiamsi episcopali vel maiori praesulgeant dignitate, per quascumque censuras et poenas ecclesiasticas ac etiam pecuniarias, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; ac, legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 5. Non obstantibus praemissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis legatis, vicelegatis, gubernatoribus, auditoribus, commissariis et aliis quibusvis personis ac locis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu proprio, quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die VIII octobris MDLXXXV, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 8 oct. 1585, pontif. anno I.

XVII.

De regimine Studii generalis Valentini, ab Alexandro VI instituti, et applicatione beneficiorum ecclesiasticorum etc.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Copiosus in misericordia Dominus et in cunctis suis operibus gloriosus, a quo

Derogat contrariis.

Exordium.

omnia bona deluunt, ad hoc nobis, licet immeritis, suae sponsae universalis Ecclesiae regimen committere, et nostrae debilitati iugum apostolicae servitutis imponere voluit, ut tamquam de summo vertice montis ad huius mundi infima reflectentes intuitum, quid pro huiusmodi illustranda Ecclesia ad fidei orthodoxae divinique cultus et beneficiorum propagationem conferat, quidve statui et profectui animarumque saluti fidelium quorumlibet conveniat, attentius prospiciamus, fidelesque ipsos ad quaerenda litterarum studia, per quae militantis Ecclesiae respublica geritur, divini nominis ac eiusdem fidei cultus protenditur, omnisque prosperitas humanae conditionis augetur, nostrae sollicitudinis ope excitemus; ac in id pro nostri pastoralis officii debito propensius incumbamus, ut singulae Studiorum generalium Universitates, praesertim in locis Maurorum et aliorum infidelium, non ita pridem ad Christi fidem conversorum, progenie referis constitutae, lectores fide et eruditione probatos, ad aliorum instructionem ¹ nanciscantur, ac eisdem lectoribus, pro suis necessitatibus fructuosique eorum instituti prosecutione et exercitio, congruae subventionis auxilia favorabiliter subministrentur.

Praepositurae ecclesiae Valentinae vacat.

§ 1. Dudum siquidem omnia officia ceteraque beneficia ecclesiastica apud Sedem Apostolicam tunc vacantia et in antea vacatura collationi et dispositioni nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contingeret attentari. Cum itaque postmodum praepositura mensis februarii in ecclesia Valentina, per liberam resignationem dilecti filii Thomae de Boria, canonici ecclesiae Toletanae et nuper praepositi mensis februarii in dicta ecclesia Valentina, de illa, quam tunc obtinebat, in manibus no-

¹ Et sanae doctrinae conservationem addit Cherub. (R. T.).

stris sponte factam, et per nos admissam, apud Sedem praefatam vacaverit et vacet ad praesens, nullusque de illa, praeter nos, hac vice disponere potuerit sive possit, reservatione et decreto obsistentibus supradictis. Et, sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum consulum iuratorum, rationalis et syndici civitatis Valentinae petitio continebat, ex duodecim singulorum mensium praeposituris, olim in dicta ecclesia Valentina pro totidem praepositis, qui annuatim fructus, redditus et proventus eiusdem ecclesiae Valentinae mensae capitularis recolligerent, ac inter illius canonicos pro tempore residentes, iuxta certam taxam ad id praescriptam, singulis mensibus distribuere, institutis, dicta praepositura mensis februarii sola ibidem remanente, omnes aliae aliorum mensium praepositurae huiusmodi pridem apostolica auctoritate perpetuo suppressae et extinctae, illarumque fructus, redditus et proventus praedictae mensae capitulari, dicta auctoritate, etiam perpetuo applicati et appropriati fuerint, ac ex fructuum, reddituum et proventuum mensae huiusmodi augmento ipsius ecclesiae Valentinae canonici decentem eorum gradum commode sustinere possint.

§ 2. Universitas vero Studii generalis Valentini, a felicitis recordationis Alexandro PP. VI, praedecessore nostro, ad quaecumque personarum, tam ecclesiasticarum quam saecularium, in theologia, utriusque iuris prudentia, medicina et artibus liberalibus, ac quibusvis aliis licitis facultatibus instructionem et profectum instituta, propter illius reddituum et proventuum, quingentorum ducatorum auri de Camera secundum communem estimationem valorem annum non excedentium, tenuitatem, tantis necessitatibus et angustiis prematur, ut neque competentem mercedem singularum facultatum huiusmodi lectoribus praestare, nec mul-

Alexander VI generale Studium instituit, sed, propter tenuitatem reddituum, lectorum salariosolvere non valet, unde mala hic descripta oriuntur.

torum aliorum onerum illi iugiter incumbentium gravitatem sustinere possit, et exinde utriusque iuris prudentiae lectiones ibidem saltem ex professo hactenus haberi commode non potuerint, illiusque regni indigenae, harum usu et commodo destituti, desideratos in huiusmodi facultatum studiis progressus consequi nequeant, vel pro illis capessendis ad alias longinquas et remotas Studiorum generalium Universitates, non sine magno personarum ac rerum suarum incommodo et dispendio, se transferre cogantur; quin etiam in universo regno Valentiae, quod prae ceteris Hispaniarum regnis, Maurorum noviter ad fidem conversorum multitudine refertum, ac spectatae fidei et doctrinae virorum copia, pro ipsis Mauris et infidelibus ad religionis et fidei catholicae cultum convertendis, ac conversis in eadem religione et fide instruendis et confirmandis, maxime indigere dignoscitur, nullum seminarium a locorum ordinariis, iuxta formam concilii Tridentini, hucusque institutum existat, si dicta praepositura mensis februarii, quae nullum amplius ibidem servitium aut obsequium requirit, perpetuo supprimeretur et extingueretur, ac ex illius sic suppressae et extinctae fructibus, redditibus et proventibus, decem et octo aliae praepositurae in eadem ecclesia Valentina instituerentur pro totidem praepositis cathedralicis nuncupandis, qui apud eandem ecclesiam Valentiam residerent, ac in illius choro missarum solemnibus et aliis divinis officiis assisterent; quorumque sex theologiam, et alii sex canonica, reliqui autem sex civilia iura, inibi in totidem publicis dictae Universitatis cathedris, eis ad id assignandis, pro una videlicet matutinis, altera vero partibus praepositorum huiusmodi pomeridianis horis, legere et interpretari teneantur, ex hoc profecto nedum ipsius ecclesiae Valentinae dignitati et decori, ac

divini cultus ministrorumque et beneficiorum ecclesiasticorum in ea augmento consuleretur, verum etiam in ipsa Universitate litterarum studia per amplius propagarentur, ac doctissimorum et in huiusmodi facultatibus exercitissimorum virorum concursus, pro ipsis lectionibus habendis, in dies maior fieret, eorumque opera, eruditione et doctrina, tam dicti regni indigenae in patrio solo, absque longo peregrinationis labore, quam undecumque advenientes ibidem, tamquam uberrimo sacrarum ac aliarum optimarum scientiarum seminario, in theologiae et utriusque iuris prudentiae facultatibus huiusmodi, instrui et edoceri, seque in illis exercere, ac tandem emeritos gradus et honores consequi, necnon reipublicae decori et ornamento, sibi que et aliis utiles esse possent.

§ 3. Quare pro parte consulum iuratorum, rationalis et syndici praefatorum asserentium Universitatem praedictam eorum cura et gubernio maxime dirigam, ac illius professorum, lectorum, praepositorum, bidellorum aliorumque officialium et ministrorum electionem et deputacionem, necnon publicarum cathedrarum huiusmodi, ac salariorum et mercedum assignacionem atque distributionem, ad se et nonnullos alios de ipsorum consilio existentes pertinere; ac dictae praepositurae mensis februarii fructus, redditus et proventus, qui omnes, pro una videlicet, Petro Ludovico Galcerando, etiam de Boria, magistro militiae S. Mariae de Montesa, et S. Georgii Cisterciensis Ordinis in dicto regno Valentiae institutae; pro altera vero illorum medietatibus Joanni similiter de Boria, praepositori praepositoriae maioris dictae militiae, ipsius Petri Ludovici nato, ex dispensatione apostolica; necnon super eisdem pensio annua ducentorum ducatorum auri de Camera, Petro Ferr. pariter de Boria, cle-

Universitas ergo Valentina supplicat pro concessione dictae praepositurae pro lectoribus dicti Studii etc.

rico, dilectis filiis, illos et illam annuatim percipientibus, dicta auctoritate reservati existunt, quatuor millium et quadringentorum ducatorum auri similium, secundum estimationem praedictam, valorem annum non excedere, nobis fuit humiliter supplicatum quatenus praemissis ac aliis infrascriptis annuere et desuper opportune providerè de benignitate apostolica dignaremur.

Hic modo Pontifex petita concedit;

§. Nos igitur, qui dudum inter alia volumus quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annum valorem, secundum estimationem praefatam, etiam beneficii cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret; et semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocalis quorum interesset; quique hodie reservationem medietatis fructuum, reddituum et proventuum Petro Ludovico factam huiusmodi, quoad summam quingentarum librarum monetae Valentinae dumtaxat, eadem reservatione, quoad reliquam partem medietatis fructuum huiusmodi, ipsi Petro Ludovico salva et illaesa remanente, eiusdem Petri Ludovici ad hoc expresso accedente consensu, cassari et extinguì, cassamque et extinctam fore et esse decerni; ac praedicto Thomae partem fructuum, reddituum et proventuum suppressae praepositurae mensis februarii huiusmodi cassatae similem, quae ad valorem annum dictarum quingentarum librarum ascenderet, ex tunc, ita tamen quod omnes et quaecumque aliae assignationes sibi per dictum Petrum Ludovicum ex huiusmodi fructibus, redditibus et proventibus hactenus quomodolibet factae, etiam cassae et extinctae essent et esse censerentur, nec dictus Thomas quicquam ultra quingentas libras huiusmodi a Petro Ludovico et Ioanne praedictis, ex fructibus, redditibus et proventibus eis reservatis huiusmodi, quovis etiam alimentorum vel con-

gruae sustentationis praetextu, praetendere; ac huiusmodi partem, quae ad summam quingentarum librarum similium dumtaxat ascenderet, simul vel successive, in toto vel in parte, in dicta curia vel extra eam, etiam in mortis articulo, vel alias quaecumque sibi placeret, etiam absque aliqua litterarum apostolicarum desuper conficiendarum ac praesentium insinuatione¹ in unam vel plures personas ecclesiasticas, etiam quaecumque, quocumque et qualiacumque beneficia ecclesiastica obtinentes et expectantes, per eundem Thomam nominandas, absque praepositorum cathedralicorum praedictorum vel quorumvis aliorum desuper praestando vel requirendo consensu, transferre valeret, reservari, concedi et assignari; necnon consulibus iuratis, rationali et syndico praedictis omnes et singulas expensas in supplicationis per nos super praesentibus gratiis signatae ac desuper conficiendarum et praesentium litterarum expeditione pro tempore factas, cuiuscumque summae et quantitatis forent, absque eo quod quicquam a Thoma et Petro Ludovico, ac Ioanne et Petro Ferr. praedictis repetere possent, solvendi et praestandi licentiam elargiri concessimus. Consules iuratos et rationalem et syndicum praedictos eorumque singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praedictam praeposituram mensis februarii, quae inibi beneficium seu officium simplex, aut personatus vel administratio existit, et personalem residentiam non requirit, sive praemisso sive alio quovis modo,

¹ Cherub. addit *vel praesentatione* (R. T.).

aut ex alterius cuiuscumque persona, seu per similem resignationem dicti Thomae vel cuiusvis alterius de illa in Romana Curia vel extra eam, etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut ascensionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati, vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit quod eius collatio, iuxta Lateranensis statuta concilii, ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, ipsaque praepositura mensis februarii dispositioni apostolicae specialiter vel alias generaliter reservata existat, et super ea inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, dicta apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo supprimimus et extinguimus; ac illius et aliarum suppressarum praepositarum praedictarum loco, in dicta ecclesia Valentina decem et octo alias praepositorum, quae ibidem simplicia officia seu beneficia existant, ac etiam per canonicos dictae ecclesiae seu dignitates aut cappellanas vel alia simplicia beneficia ecclesiastica ibidem obtinentes, etiam una cum ipsius ecclesiae Valentinae canonicatibus et praebendis seu dignitatibus vel cappellaniis aut aliis beneficiis huiusmodi, absque dispensatione apostolica, obtinere possint, pro totidem praepositis, sex videlicet primariis, et sex secundariis, ac reliquis sex tertiariis, cathedralicis nuncupandis, qui habitum et insignia per olim praepositos mensium huiusmodi deferri solita, gestare et deferre, ac ad illorum instar stallum in choro, necnon locum in processionibus ceterisque actibus publicis et privatis, omnibus et quibuscumque, non tamen capitularibus, dictae ecclesiae Valentinae immediate post illius canonicos, iuxta ordinem ad id eis praescribendum, habere; necnon apud dictam ecclesiam Valentiam residendo

et divinis officiis interessendo, omnibus et singulis distributionibus quotidianis, tam diurnis quam nocturnis, aliisque iuribus, obventionibus et emolumentis, in quibuscumque rebus consistentibus, et quocumque nomine nuncupatis (non tamen ex fructibus, redditibus et proventibus aliarum undecim praepositarum huiusmodi, praedictae mensae capitulari applicatis et appropriatis, provenientibus), necnon privilegiis, indultis, facultatibus, honoribus, praeminentiis, praerogativis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus ceterisque gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus praepositi mensium huiusmodi, qui pro tempore fuerint, ratione dictarum praepositarum suppressarum, apud ipsam ecclesiam Valentiam residendo, et divinis officiis interessendo, frui, potiri et gaudere poterant et debebant, pariformiter et absque ulla prorsus differentia, uti, potiri et gaudere possint et debeant. Et quorum sex in primis, et alii sex in secundis, ac reliqui sex in tertiis singularum facultatum theologiae et utriusque iuris prudentiae huiusmodi cathedris eis ad id assignandis easdem facultates, pro una videlicet matutinis, altera vero medietatibus decem et octo praepositorum huiusmodi, pomeridianis horis, publice legere et interpretari teneantur, auctoritate et tenore praefatis, etiam perpetuo erigimus et institui-mus. Illisque sic erectis et institutis, pro earum dote ac illas pro tempore obtinentium sustentatione, omnia et singula fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta suppressae praepositurae mensis februarii huiusmodi, per dilectos filios capitulum dictae ecclesiae Valentinae inter praepositos cathedralicos praefatos tantummodo et forma infrascriptis distribuenda et repartienda, eisdem auctoritate et tenore, similiter perpetuo applicamus et appropriamus. Quod-

que omnia et singula fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta suppressae praepositurae mensis februarii huiusmodi, deductis prius illius oneribus quibuscumque, et salvis omnibus supradictis, in duodecim aequales partes, ac ex eis quinque inter primarios et aliae quatuor inter secundarios, ac reliquae tres partes huiusmodi inter tertiarios praepositos cathedrales praefatos proportionabiliter a praedictis capitulo singulo quoque quadrimestri, ut praefertur, dividi et repartiri debeant. Ita tamen quod eorum singuli, pro cuiusque lectionis sibi incumbentis omissione, legitimo impedimento cessante, ratam partem portionis, quae, illius ratione, facto iusto calculo, alias ad ipsos pertineret omnino amittant, illaque per censorem seu punctatorem ad id pro tempore deputatum retineri, ac pro una rectori Universitatis, et alia ipsi censori seu punctatori, reliqua vero partibus confraternitati pauperum scholarium dictae Universitatis irremissibiliter applicari debeat. Si vero rector aut censor seu punctator praefati ratam partem eos tangentem acceptare recusaverint, eadem dictae confraternitati cedat.

Rectoris Studii eligendi formam praescribit;

§ 5. Et quia singulis trienniis unus ex lectoribus cathedrales dictae Universitatis in illius rectorem per consules iuratos, rationalem et syndicum ac nonnullos alios de eorum consilio existentes praefatos, hactenus eligi consuevit, et ex longo rerum usu compertum sit non expedire ut dictus rector a gremio lectorum cathedrales huiusmodi assumatur; quod, ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus, pro tempore existentes consules iurati, rationalis et syndicus praefati et alii, ad quos electio huiusmodi pertinet, unum ex canonicis dictae ecclesiae Valentinae seu aliquam illius dignitatum obtinentibus, non tamen de gremio praeposi-

torum cathedrales praefatorum existentibus, in rectorem eiusdem Universitatis de triennio in triennium, cum omnibus et singulis honoribus, favoribus, gratiis, praerogativis, praeminentiis, facultatibus, iurisdictionibus, libertatibus, privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, oneribus et emolumentis pro tempore existenti rectori dictae Universitatis de iure vel consuetudine aut ex privilegio, tam apostolica quam imperiali et regia auctoritatibus concessis, aut alias competentibus et competituris, eligere debeant; ipseque sic electus, triennio sui rectoratus elapso, in eo continuari seu confirmari aut ad aliud triennium immediate subsequens iterum eligi nullatenus possit.

§ 6. Quodque omnes et singulae praepositurae praefatae, tam hac prima vice a primaeva erectione huiusmodi, quam deinceps, quoties illas et earum quamlibet per cessum, etiam ex causa permutationis, vel decessum seu quamvis aliam dimissionem vel amissionem aut privationem pro tempore existentium praepositorum cathedrales praefatorum vel alias quovis modo, etiam apud Sedem praefatam, ac etiam in aliquo ex mensibus, in quibus vacantium officiorum et beneficiorum ecclesiasticorum collatio et quaevis alia dispositio nobis et dictae Sedi, etiam per constitutiones apostolicas seu Cancellariae Apostolicae regulas, reservata existit seu pro tempore fuerit, aut etiam ordinariis collatoribus, per easdem constitutiones seu regulas vel litteras alternatarum aut alia privilegia et indulta, concessa est hactenus et in posterum concedenda, simul vel successive vacare contigerit, sex primarum et sex secundarum ac sex tertiarum cathedrarum theologiae et utriusque iuris prudentiae huiusmodi lectoribus per consules iuratos ac rationalem et syndicum necnon alios, ad quos electio et deputatio eorumdem per-

Collationis etiam in futurum huiusmodi praescribit;

tinent, praevio diligenti et riguroso examine, ac alias iuxta ipsius Universitatis instituta et laudabiles consuetudines eligendis et deputandis, perpetuo affectae sint et esse censeantur; ac illis post nominationem et electionem consulum iuratorum, rationalis et syndici, ac aliorum intervenire debentium et solitorum praefatorum, sine aliquo obstaculo, ac omni impedimento et tergiversatione cessante (postquam in eius manibus catholicae fidei professionem, iuxta articulos pridem a Sede praefata propositos, expresse emiserint), conferantur et assignentur, ac conferri et assignari debeant; nec duae ex eis per unum insimul ullatenus obtineri debeant. Quodque singulae praepositurae huiusmodi sub nullis specialibus vel generalibus, etiam mentalibus, reservationibus, affectionibus, etiam in corpore iuris clausis, necnon expectativis, coadiutoriis, mandatis, facultatibus, indultis de providendo, commendando aut alias disponendo, vel aliis gratiis praeventivis, per nos aut praedecessores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, et dictam Sedem vel eius legatos, etiam consideratione et intuitu ac contemplatione seu ad instantiam imperatoris, regum, reginarum, ac etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium vel aliorum principum, et ex quacumque causa, quantumlibet urgenti, pro tempore factis, comprehendantur; nec etiam tamquam vacantes apud Sedem praefatam, aut ulla alia ratione, generaliter vel specialiter reservari, nec illarum vacatione per resignationem, etiam ex causa permutationis, etiam apud Sedem eandem, pro tempore occurrente, per nos aut pro tempore existentem Romanum Pontificem vel Sedem huiusmodi de illis provideri aut alias quomodo disponi possit; et quaecumque collationes, provisiones, commendae et aliae dispositiones, quas ex nunc de cetero de praepositis praefatis quibusvis personis alias quam per dictum rectorem ad nominationem et electionem consulum iuratorum, rationalis, syndici ac aliorum ius nominandi et eligendi huiusmodi habentium, quovis modo, etiam per Sedem praefatam, fieri contigerit, nullae et invalidae nulliusque roboris et momenti sint et esse censeantur, ac pro nullis et infectis habeantur; nec cuiquam ius seu, etiam coloratum, possidendi titulum tribuant. Ad haec, nullus omnino praepositorum praefatorum praeposituram per eum pro tempore obtentam in alterius quam dicti rectoris manibus, et id quidem libere, resignare aut dimittere, seu iuri sibi in eis vel ad illas competenti cedere, nec reservationi fructuum, reddituum, proventuum, iurium, obventionum et emolumentorum aut quotidianarum distributionum eiusdem praepositurae seu alicuius partis eorum, aut pensionis annuae, super eisdem consentire possit. Et quicumque ex ipsis praepositis, per tres menses continuos a legendi munere sibi pro tempore incumbente, legitimo cessante impedimento, per rectorem, consules iuratos, rationalem et syndicum praedictos approbando, cessaverit, ex tunc dictis tribus mensibus elapsis, cathedra sibi assignata et illi affecta praepositura, pro ipso iure et facto, absque alia declaratione, perpetuo privatus sit et esse censeatur, indeque sine spoliis et attentatorum vitio amoveri; ac consules iurati, rationalis et syndicus, cum ceteris in electione intervenire solitis, alium, in illius sic privati et amoti locum, ad cathedram huiusmodi, praevio examine, ac alias modo et forma praemissis, eligere et deputare; rector vero praedictus sic electo et deputato praeposituram eidem cathedrae affectam, tamquam per privationem et amotionem huiusmodi vacantem, nullo alio facto examine, omnique exceptione

et tergiversatione cessante, conferre et de illa etiam providere; ipsumque in corporalem possessionem cathedrae et illi affectae praepositurae huiusmodi, iuriumque et pertinentiarum suorum quorumcumque, inducere debeat. Quodque singuli praepositi praedicti, intra sex menses a die habitae per eos possessionis suae cuiusque praepositurae, duodecim ad minus conclusiones earum facultatum quas lecturi sunt, coram loci ordinario, tamquam eiusdem Universitatis cancellario a Sede praedicta deputato, ac praedictis capitulo tueri teneantur; alioquin, eisdem sex mensibus elapsis, omnibus insignibus, ipsis ratione suarum praepositarum huiusmodi competentibus, donec et quousque eisdem conclusiones, ut praefertur, sustinuerint, destituti remaneant.

LECTORUM ADMISSIO-
NIS NORMAM PONIT;

§ 7. Ceterum, ut virtutis aemulatione maiores fructus et progressus ibidem proveniant, ac cognitae et spectatae cuiusque doctrinae convenientia praemia conferantur, quilibet praepositorum praedictorum de inferiori ad superiorem cathedram, per mutuum concursum, singulo quoque triennio, admitti, et si, rigoroso examine praevio, magis idoneus repertus fuerit, ad superiorem cathedram huiusmodi ascendere, et eo casu praeposituram eidem superiori cathedrae affectam, tamquam ipso iure et facto vacantem, consequi; alter vero evictus, ad aliam sibi adiudicandam cathedram et illi affectam praeposituram transire debeat. Singuli quoque praepositi cathedratici praefati, examini eorum, qui ad baccalaureatus, licentiaturae, doctoratus et magisterii gradus in sua cuiusque facultate pro tempore promovebuntur, intervenire possint; ac eandem portionem ex emolumentis inde provenientibus quam singuli alii examinatores percipere debeant.

§ 8. Et tam ipsi praepositi quam dictus rector, omnibus illis horis et temporibus

quibus suis officiis et functionibus vacabunt, aut scholarium disputationibus, examini- bus, promotionibus aliisque actibus publicis suae cuiusque facultatis et professionis assistent et intervenient, ad residendum in dicta ecclesia Valentina et illius choro, ac interessendum divinis officiis minime teneantur, et nihilominus distributiones quotidianas percipiant et lucrentur cum ea integritate, qua illas perciperent et lucrarentur, si statutis horis et temporibus huiusmodi in ipsa ecclesia Valentina et illius choro residerent, et divinis officiis interessent.

§ 9. Qui vero praepositorum primarum cathedrarum huiusmodi pro tempore obtinuerint, quando et quoties a praefatis capitulo requisiti fuerint, in omnibus et singulis litibus, causis et negotiis ecclesiae Valentinae illiusque capituli huiusmodi, tam coniunctim quam divisim (non tamen contra Universitatem Studii generalis ac communitatem et rem publicam civitatis Valentinae huiusmodi), advocare et patrocinari, ac consilium et operam fideliter praestare; theologi vero verbum Dei in ipsa ecclesia Valentina praedicare et concionari gratis et absque ulla prorsus mercede debeant et teneantur, auctoritate et tenore similibus, pariter perpetuo statuimus et ordinamus.

§ 10. Necnon pro tempore existentibus archiepiscopo Valentino, tamquam cancellario, seu eius vicario ac rectori Universitatis, necnon iuratis consulibus, rationali et syndico civitatis Valentinae ceterisque ius eligendi huiusmodi habentibus, ut, vocatis et adhibitis secum aliquibus dictae ecclesiae Valentinae canonicis, litterarum scientia ac rerum usu praeditis, quos ad hoc duxerint eligendos, ac alias iuxta facultatem eis a praefato Alexandro praedecessore concessam, quaecumque alia statuta, ordinationes et decreta, ad electionem, deputationem, qua-

LECTORIBUS
QUOTIDIANAS DIS-
TRIBUTIONES PRO
TEMPORE QUO LE-
GUNT CONCEDIT.

LECTORUM MU-
NUS CIRCA LITES
ET PRAEDICATIONES
PRAESCRIBIT.

ARCHIEPISCO-
PO ET ALIIS DEI
FACULTATEM CON-
DENDI STATUTA
CIRCA LECTORUM
SERVITIA ETC.

litates, onera et servitia lectorum cathedralicorum huiusmodi pertinentia, ac alias in praemissis et circa ea necessaria et opportuna, licita tamen et honesta ac sacris canonibus et concilii Tridentini decretis non contraria condere, eaque, postquam condita fuerint, quoties pro illorum ac rerum et temporum qualitate vel alias expediens videbitur, mutare, corrigere, reformare, alterare, moderari, interpretari, ac in toto vel in parte revocare, atque alia de novo edere libere et licite valeant, auctoritate et tenore praefatis, de speciali gratia indulgemus.

CLAUSULAS PRAE-
SERVATIVAS AP-
PONIT.

§ 11. Decernentes praemissa omnia necnon praesentes litteras nullo umquam tempore, etiam ex eo quod causae, propter quas emanarunt, coram ordinario loci, etiam tamquam Sedis praefatae delegato, vel alibi examinatae, verificatae et approbatae, ac ad id interesse habentes vocati non fuerint, neque ipsi illis consenserint, aut alio quocumque praetextu, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis nostrae vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, ad terminos iuris reduci, in ius vel controversiam revocari, aut adversus illa quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari posse; nec sub quibusvis unionum, annexionum, incorporationum, suppressionum, extinctionum, separationum, dismembrationum, applicationum, appropriationum, etiam effectum non sortitarum, aliarumque similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per nos seu alios Romanos Pontifices successores nostros aut Sedem huiusmodi, etiam cum quibusvis derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis pro tempore factis, etiamsi de eisdem praesentibus, ac earum toto tenore et data,

specialis, specifica, expressa et individua mentio fiat, comprehendi; sed, tamquam in fidei catholicae et divini cultus favorem ac publicam utilitatem et salutem concessa, semper valida et efficacia fore, ac quoties illae emanabunt, toties in pristinum et eum, in quo antea erant, statum restituta, reposita et plenarie reintegrata, ac de novo, etiam sub data per consules iuratos, rationalem et syndicam praefatos, eorumque successores ac alios, quos ipsae praesentes litterae concernunt et concernent in futurum, eligenda, concessa esse.

§ 12. Sicque per quoscumque iudices, ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, in quavis causa et instantia, iudicari ac definiri debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 13. Quocirca venerabilibus fratribus nostris archiepiscopo Valentino, et episcopo Oriolensi, ac dilecto filio archidiacono ecclesiae Valentinae per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore existentium consulum iuratorum, rationalis et syndici ac praepositorum praedictorum seu alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eis que in praemissis efficaciis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem praesentes et in eis contenta huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari; ipsosque consules iuratos, rationalem et syndicum ac praepositos pro tempore exi-

CLAUSULAM SUB-
LATA ETC. ADDIT.

EXECUTORES
HUIUS CONSTITU-
TIONIS DEPUTAT.

stentes, ceterosque omnes, quos eadem praesentes quomodolibet concernunt et concernent in futurum, illis omnibus et singulis pacifice frui et gaudere, non permittentes eos vel quempiam ex ipsis, de super per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari vel inquietari. Contradictores quoslibet et rebelles, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; ac, legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulae contrariarum derogatoriae subdit.

§ 14. Non obstantibus priori voluntate nostra, et aliis praemissis; ac Lateranensis concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, necnon piae memoriae Bonifacii Papae octavi, etiam praedecessoris nostri, etiam illa qua cavetur ne quis extra suam civitatem vel dioecesim, nisi in certis expressis casibus, et in illis ultra unam diaetam a fine suae dioecesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices a Sede praefata deputati extra civitatem vel dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere debeant seu praesumant, et in concilio generali edita de duabus diaetis, dummodo ultra tres diaetas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque apostolicis ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus; necnon ecclesiae Valentinae et Universitatis huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis illis, ac ipsius ecclesiae Valentinae praesuli pro tempore existenti, necnon

capitulo, rectoribus, consulibus iuratis, rationali et syndico praedictis ac quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiam ad imperatoris, regum, reginarum, ducum vel aliorum principum instantiam, seu etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, in genere vel in specie ac alias quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de officiis dictae ecclesiae Valentinae speciales vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales dictae Sedis vel legatorum eius litteras impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem litteras et processus habitos per easdem ac inde secuta quaecumque ad dictam praeposituram mensis februarii volumus non extendi; sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem officiorum vel beneficiorum aliorum, praecudicium generari; et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis et litteris apostolicis, quorumcunque tenor existant, per quae, praesentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit de verbo ad verbum in nostris litteris mentio

specialis; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, in kalendas novembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 30 octob. 1585. pontif. an. I.

XVIII.

Ut in Ordine Beatae Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum observetur reformatio edita a commissariis deputatis per Pium V et Gregorium XIII, cum declarationibus Sixti Papae V¹.

Sixtus Papa V, ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ut cuncti fideles, praesertim vero religiosi, mutuo invicem fraternae dilectionis vinculo copulati, unanimes in pace ac tranquillitate Altissimo famulentur, quae inter eos dissidii, scandali aut dissensionum occasionem praebent, libenter, quantum in nobis est, nostra auctoritate interposita, declarare et diffinire studemus, sicuti ad hoc paterna charitas et pastoralis muneris sollicitudo nos admonet.

Pius V Philippo Menezes et Gulielmo Montano committit reformationem huius Ordinis.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Pius Papa quintus, praedecessor noster, fide dignarum personarum testimoniis certior factus fratres Ordinis B. M. de Mercede Redemptionis Captivorum reformatione indigere, ut pastoralis officii debito satisfaceret, Philippo de Menezes, tunc rectori collegii S. Gregorii oppidi Vallisoleti Valentinae dioecesis in pro-

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

vincia Castellae, et dilecto filio Gulielmo Montano; tunc priori domus Gerundensis fratrum Praedicatorum principatus Cataloniae in provincia regni Aragonum, iuxta morem dictorum Ordinum, dedit in mandatis ut eosdem fratres B. Mariae de Mercede, eorumque domos, conventus, superiores et singulas personas visitarent, corrigerent, reformarent, et tam capitulum generale in loco eis benevisio convocandi, quam statuta condendi, aliasque amplissimas facultates eis concessit.

§ 2. Quo Philippo rectore, re infecta, defuncto, piae memoriae Gregorius Papa XIII, etiam praedecessor noster, dilectum filium Ferdinandum del Castillo, tunc priorem domus Beatae Mariae de Atoca, Ordinis fratrum Praedicatorum, Toletanae dioecesis, in illius locum, quoad eam visitandi et reformandi facultates et alia supradicta, subrogavit.

§ 3. Qui ambo in oppidum de Guadaluaxara, dictae Toletanae dioecesis, legitime convenientes, atque inibi capitulo generali fratrum dicti Ordinis B. Mariae de Mercede congregato, reformationem opportunam et novas quasdam constitutiones, inter alia de loci futuri capituli generalis, deque magistri generalis electione, promulgarunt, quae omnia per eundem Gregorium praedecessorem confirmata fuerunt, qui eadem illa mandavit inviolabiliter observari, prout in singulis dictorum praedecessorum litteris in forma brevis confectis latius continetur.

§ 4. Verum, etsi omnes fratres dicti Ordinis B. Mariae de Mercede ubique existentes illis acquiescere debuissent, tamen super designatione dicti loci pro capitulo generali celebrando, necnon electione et modo eligendi magistrum generalem et aliis forsitan rebus, varias controversias, dissensiones et forsitan lites exortas, adhuc, etiam super litteris huiusmodi, dictorumque praedecessorum mentis et voluntatis

Philippo defuncto, Ferdinandum del Castillo sufficit Gregorius XIII.

Commissarii, rocto capitulo generali, nova statuta condiderunt, quae exequi mandavit praefatus Gregorius.

Atamen super tali reformatione nonnullae inter fratres exortae sunt controversiae.

declaratione, in Romana Curia pendere accepimus indecisas.

Quibus ad se avocatis, praedictam reformationem omnino observari praecipit Sixtus.

§ 5. Ad tollendam igitur, nostra potissimum interpretatione, ut par est, super nostrorum praedecessorum voluntate et intentione disceptandi occasionem; simul etiam ut conciliemus inter ipsos religiosos concordiam et unionem, quos piae contemplationi et divino cultui intentos esse decet potius quam controversiis et litibus implicari, ne ii sumptus, qui in redemptionem captivorum iuxta eorum instituta fieri deberent, in lites convertantur, diligenter et accurate consideratis et perpensis iis omnibus quae in huiusmodi negotio consideranda erant, deque universo statu ac meritis causarum et controversiarum, huiusmodi plene informati, motu proprio et ex certa scientia, easdem controversias et lites omnes et quascumque in dicta Curia et in Palatii Apostolici auditorio et alibi, etiam extra dictam Curiam, coram quibuscumque iudicibus super praemissis pendentes, etiam instructas, in quibuscumque statu et terminis reperiantur, ab eisdem iudicibus ad nos harum serie advocantes, illasque penitus cassantes et extinguentes, ac omnibus et quibuscumque fratribus eiusdem Ordinis B. Mariae de Mercede et eorum superioribus et quibusvis aliis super praemissis contententibus seu id sua interesse praetendentibus perpetuum desuper silentium imponentes, auctoritate earundem praesentium praecipimus et mandamus dictam reformationem, a praedictis Gulielmo et Ferdinando in dicto loco de Guadalaxara felicitis recordationis Pii auctoritate factam, et a similiter felicitis recordationis Gregorio praedecessore, ut praefertur, confirmatam, cuius tenorem praesentibus haberi volumus pro expresso, in omnibus et per omnia inviolabiliter observari debere.

§ 6. Et nihilominus ulterius conside-

rantes et providere volentes, adducti exemplo aliarum bene et recte institutarum et approbatarum Religionum, cum satis absurdum sit quod in illis observatur huic Ordini denegari, nempe ut cum capitulum generale Ordinis simul congregari contigerit, et tunc decernendi et statuendi de loco, tempore et aliis, quae ad futura capitula celebranda ac superiores Ordinis eligendos pertinent, libera sit deliberatio, motu simili statimur et ordinamus ut in posterum capitulum generale tertio quoque anno celebretur, in quo generalis magister ad illud triennium et non ultra confirmetur, ita ut quolibet sexto anno novus eligatur.

§ 7. Quod si forte intra primum vel intra secundum triennium per dicti magistri generalis decessum vel alio modo magistratus seu administratio huiusmodi vacare contigerit, si per quatuor menses ante festum Pentecostes id evenerit, capitulum fiat dicto primo tempore dicti festi; si autem successerit mors vel alia ut praefertur vacatio intra tempus quatuor mensium ante dictum festum, tunc similiter ad tempus Pentecostes non eiusdem, sed sequentis anni, post vacationem differatur; interim autem donec capitulum novaeque electio fiat, prior monasterii Barcinonensis, quod primum erectum ac constructum in hac Religione fuit, semper sit caput et totius Ordinis vicarius generalis.

§ 8. Primum capitulum generale dicti Ordinis fratrum B. M. de Mercede in civitate Caesaraugustana quamprimum congregetur.

§ 9. Et tam in eo quam deinceps in unoquoque capitulo primum quidem de ipsius magistri generalis electione seu confirmatione; deinde vero, electione seu confirmatione magistri generalis expedita, de loco sequentis et statim post triennium futuri capituli, per libera et secreta suffra-

Magistri generalis electionem quolibet sexennio fieri statuit.

Defuncto ministro general ante tempus capituli, prior monasterii Barcinonensis est iure suo vicarius generalis.

Primum capitulum in civitate Caesaraugustana congregandum.

In quolibet capitulo de loco et tempore futuri capituli et electione ministri generalis tractandum.

gia eius qui electus fuerit generalis et diffinitorum ac aliorum vocalium, ad quos spectat; deliberetur ac statuatur.

Quidquid in huiusmodi capitulo fuerit statutum, firmiter tenendum.

§ 10. Semper autem quidquid super his ab ipso postremo capitulo generali ordinatum et decretum fuerit, omnino sancte et inviolate observetur, nulla loci alicuius distinctione habita neque personarum exceptione; sed, Dei tantum honorem praeculis habentes, fratres capitulares, qui ferendi in capitulo generali suffragii ius habent, quos vocales appellant, nihil aliud spectent, nisi ut talis eligatur persona, quae ad regimen et gubernationem ipsius Ordinis administrandum, ipsosque fratres in officio et disciplinae regularis observantia continendos maxime idonea; talis etiam locus, qui et libertati electionis et commoditati totius Ordinis et singularum provinciarum illius magis opportunus videbitur, ceteris autem in suo robore permansuris.

Præsentium litterarum firmitas.

§ 11. Decernentes praesentes litteras de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostrae vel quovis alio defectu, etiam ex eo quod ii, quorum interest, modis legitimis vocati et auditi non fuerint, aut alias quovis praetextu, impugnari aut invalidari non posse; sicque in praemissis universis et singulis per quoscumque iudices et commissarios, etiam Palatii Apostolici causarum auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, in quavis causa vel instantia, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§ 12. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quaesito, ac aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac in conciliis, etiam generalibus, editis; necnon praedictis et aliis, iuramento, con-

firmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam per modum pactorum et conventionum inter ipsos fratres initorum editis, etiam ab immemorabili tempore pacifice observatis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis dicto Ordini illiusque domibus quibuscumque, illorumque prioribus, fratribus seu quibusvis locis, illorumque magistratibus, sub quibuscumque tenoribus et formis, et cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu proprio vel alias quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes, habenda mentio seu expressio, aut quaevis alia exquisita forma servanda foret, tenores huiusmodi pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, ad effectum praesentium dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die v novembris MDLXXXV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 5 nov. 1585, pontif. anno 1.

XIX.

Ampliatio collegii septem notariorum Sedis Apostolicae antiquitus instituti ad numerum duodecim, cum gratiarum et privilegiorum extensione pro ipsis septem notariis 1.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, Christi vicarius, uti 1. Hi notarii, protonotarii nuncupantur in Pii II const. v. Cum servare, tom. v. pag. 152.

Præsentium

prudens paterfamilias, provide animadvertens in agro dominico multam messem esse, ut opus Domini recte et sine confusione adimpleatur, singulis curas partitur et officia distribuit, et ea nonnumquam pro felici ipsius agricultura et directione adauget, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Collegium vii
pro notario-
rum institutum
fuit ad gesta Ec-
clesiae descri-
benda.

§ 1. Hinc est quod nos, volentes collegium notariorum Sedis Apostolicae de numero participantium, quod olim per felicis recordationis Clementem I, Antherum etiam I et Iulium similiter I, praedecessores nostros, ad res martyrum et quaecumque ad Ecclesiam pertinerent fideliter describenda, et descripta scriniis Ecclesiae recondenda, institutum, ordinatum et destinatum fuit, ad Romanae Ecclesiae decorem et ornamentum (ut par est) augere, dictis et aliis rationalibus causis animum nostrum moventibus.

Quod hic Pon-
tifex modo ex-
tendit ad duo-
decim;

§ 2. Ultra septem notariorum de numero participantium officia ad praesens in dicto collegio existentia, quinque alia similia officia, motu proprio et ex certa nostra scientia, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo erigimus et instituimus pro duodecim notariis. Ita quod deinceps quinque alii viri per nos et pro tempore existentem Romanum Pontificem eidem collegio notariorum adscribendi et deputandi, una cum ex nunc existentibus notariis unum corpus et collegium integrum et indistinctum constituent et efficiant; et duodecim officia pro duodecim notariis, omni prorsus inter eos sublata differentia, omnino similia et aequalia, in omnibus et per

ubi de ipsorum et episcoporum praecedentia definitio habetur. Praedictis septem notariis hic idem Pontifex exemptionem a gabella pro sex dolis vini elargitus est, in alio speciali diplomate sub die xxii februarii MDLXXXVI expedito, quod hic inserere consulto praetermissi.

omnia, eiusdemque iuris, potestatis, iurisdictionis et auctoritatis existant.

§ 3. Ipsumque collegium sic auctum et institutum et in unum corpus prorsus redactum, et duodecim notarii praedicti pro tempore existentes, eisdem privilegiis, exemptionibus, facultatibus, praerogativis et gratis quibuscumque, ubique, indifferenter potiantur, utantur et gaudeant, quibus antea ipsum collegium et septem illius notarii quovis modo, coniunctim vel separatim, potiebantur, utebantur et gaudebant; necnon redditus, proventus, emolumenta et omnia alia singula, tam ex communi massa quam alibi quocumque tempore debita et debenda, ordinaria et extraordinaria, aequaliter percipiant; ac munera, functiones et officia, tam publica quam privata, semper sortiantur et obtineant, exercent et assequantur, prout prius, ante auctionem ad duodenarium numerum huiusmodi, collegium ipsum et illius septem notarii habebant, percipiebant et obtinebant, perinde ac si a principio collegium praedictum sic auctum, ac cum antiquo confusum, unitum et incorporatum, et illius officia pro duodecim notariis instituta fuissent. Statuentes quod perpetuis futuris temporibus dictum collegium habeat duodecim notariatuum officia inter se promiscua et confusa; ita quod quinque notarii eidem collegio adscribendi cum aliis septem nunc existentibus omnino pares et aequales existant, et nullum inter eos discrimen neque differentia prioritatis, posterioritatis et antiquioritatis adsit, quo posteriores a prioribus vel alter ab altero discernantur. Ita quod, adveniente vacatione sive antiquorum sive augmentatorum, semper in supplicatione exprimat quod unum ex duodecim officiis notariorum vacat, alioquin notarii nequaquam admittentur teneantur.

§ 4. Et insuper, ut duodecim notarii

Omnesque illi-
dem gratis et
privilegiis pari-
formiter exor-
nat;

Anadem red-
ditum eis assi-
gnat.

praedicti onera sibi incumbentia supportare, et iuxta ipsorum qualitatem et dignitatem decentius se sustentare valeant, providere volentes, redditum annuum mille nongentorum et octuaginta scutorum monetarum ex fructibus, redditibus et proventibus dohanae et thesaurariae nostri patrimonii per pro tempore existentem dohanerium et thesaurarium eiusdem patrimonii, singulis mensibus pro rata, massae communi dicti collegii persolvendum; ita quod liceat eidem collegio et duodecim illius notariis posthac, una cum aliis ipsius collegii redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus et emolumentis sibi hucusque assignatis seu in futurum assignandis, aut quovis modo proveniendis, illum percipere, exigere et levare, ac inter eos aequis portionibus distribuere et dividere, motu et auctoritate similibus perpetuo applicamus, illumque cum omnibus aliis redditibus et emolumentis confundimus. In recompensam vero dicti annui redditus, dohanae et thesaurariae praedictis affictum seu redditum annuum terrae nostrae Bladae, Viterbiensis dioecesis, qui est scutorum mille centum et octuaginta, et alia octingenta scuta similia ex residuo gabellae civitatis nostrae Spoletanae, dictam summam scutorum mille nongentorum et octuaginta constituentia, etiam pro maiori ipsius dohanerii et thesaurarii cautela, perpetuo concedimus et assignamus. Decernentes praedicta omnia et singula ab omnibus, ad quos spectat, prorsus observari et adimpleri debere; et praesentes litteras vim validi et efficacis contractus inter Sedem et Cameram Apostolicam ac nosmetipsos et successores nostros Romanos Pontifices ex una, et collegium ac singulos duodecim notarios huiusmodi illorumque successores vel causam ab eis habentes, ex altera partibus, solemniter et legitime stipulati, perpetuo obtinere; dictamque Ca-

meram ad eosdem notarios omnes et singulos in iuribus praedictis tuendos, et ab omni incommodo, laesione, lite, causa et controversia immunes, indemnes et exemptos conservandos teneri et obligatam esse.

§ 5. Et sic per quoscumque iudices, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere. Irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula sub-
lata.

§ 6. Et pro praedictis omnibus et singulis firmiter observandis et adimplendis, ac pro potiori cautela collegii xii notariorum praedictorum, tam pro pecuniis, quas pro Camerae et Sedis praedictarum occurrentibus necessitatibus iam solverunt et in posterum solvent, quam pro fructibus, redditibus et proventibus sibi assignatis, quae numquam in sortem principalem computari volumus, ac damnis, expensis et interesse passis, factis, patiendis et faciendis, omnia et singula dictae Camerae bona mobilia et immobilia, iura, actiones et emolumenta, ac redditus, proventus, praesentia et futura: ita quod liceat, propria ipsius collegii auctoritate, nullo alio a nobis seu pro tempore existente Romano Pontifice desuper expectato mandato, licentia seu decreto, dictorum honorum, reddituum seu proventuum, pro dictis pecuniis, damnis, expensis et interesse, possessionem capere et retinere, motu et auctoritate similibus obligamus et hypothecamus.

Asseratio
dictae assigna-
tionis.

§ 7. Quocirca venerabili fratri nostro Alexandro, episcopo Ostiensi, cardinali Farnesio nuncupato, eiusdem S. R. E. vicecancellario, per apostolica scripta mandamus quatenus ipse, per se vel alium seu alios, faciat quinque notarios praedi-

Executores hu-
ius bullae depu-
tatio et facul-
tates.

ctos sic auctos, si et postquam per nos aut pro tempore existentem Romanum Pontificem ad id deputati fuerint, ad quinque officia huiusmodi, ad instar aliorum septem notariorum, absque aliqua prorsus differentia, eorumque liberam exercitium, necnon honores, onera, salaria et emolumenta, iuxta praesentium tenorem et continentiam, admitti, eisque de emolumentis praedictis integre responderi, ac easdem praesentes litteras ab omnibus, ad quos spectat et spectabit in futurum, inviolabiliter observari. Non permittens collegium et duodecim notarios praedictos seu eorum aliquem a quoquam desuper molestari. Contradictores quoslibet et rebelles per censuras et alias, de quibus ei videbitur, poenas compescendo, adhibito etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulae con-
tinentium deroga-
toriae.

§ 8. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac nostrae Cancellariae regula de non tollendo iure quaesito; necnon Camerae et collegii praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; necnon privilegiis, indultis et litteris apostolicis, Camerae, collegio et notariis praedictis, sub quibuscumque tenoribus et formis, quomodolibet concessis. Quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaecumque alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro sufficienter expressis et totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, decimo sexto kalendas decembris, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 16 nov. 1585, pontif. anno 1.

Sequuntur privilegia pro supradictis septem notariis antiquioribus.

Sixtus episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Laudabilis Sedis Apostolicae relictio, quae in suis actibus provida circumspectione dirigitur, non immerito eos gratia et favore prosequitur, quos sibi operosae eorum diligentiae studium continuo impendere cognoscit; ac ea quae illis per praedictam Sedem concessa fuisse dicuntur, ut firmiora persistent, Romanus Pontifex in eadem Sede constitutus libenter approbat et confirmat, aliasque desuper disponit, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Proemium.

§ 1. Sane cum, sicut accepimus, collegium septem notariorum de numero participantium nuncupatorum, olim per felicis recordationis Clementem I, Antherum etiam I et Iulium similiter I, Romanos Pontifices praedecessores nostros, ad martyrum gesta et quaecumque ad Romanam Ecclesiam pertinerent fideliter describenda et descripta recondenda ordinatum et institutum fuerit, ipsisque, in septem Urbis regionibus divisim, tam a praedictis quam aliis Romanis Pontificibus, etiam praedecessoribus nostris, ut creditur, quamplurima privilegia, honores, gratiae, praeminentiae et praerogativae concessa fuerint, ipsique notarii abinde citra omnibus Romanis Pontificibus praefatis, tam in eorum cappella quam in aliis publicis locis, ubi iidem Pontifices interfuerint, uti illorum praelati domestici, inservierint, et ad diversas legationes

Collegium VII notariorum Sedis Apostolicae alias institutum.

et officia missi, illa laudabiliter exercuerint.

Quibus hic Pontifex confirmat emolumenta et privilegia alias concessa;

§ 2. Propterea non solum praedictum collegium in sua antiquitate et nobilitate, ut par est, conservare, sed etiam maioribus favoribus et gratis prosequi volentes, motu proprio, non ad dictorum notariorum seu alicuius eorum vel etiam alterius pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, collegio huiusmodi eisdemque septem notariis nunc et pro tempore existentibus et eorum cuilibet omnia et singula privilegia, gratias, exemptiones, libertates, immunitates, favores, facultates, praeminentias, antelationes, praerogativas, decreta, declarationes et indulta quaecumque per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ipsi collegio et illius notariis concessa, quatenus sint in usu et concilii Tridentini decretis minime contraria, nec sub ullis revocationibus comprehensa, nec non omnia et singula redditus, iura et emolumenta quaecumque dicti collegii per ipsos septem notarios hucusque habita et percipi solita, sicuti ea iuste et pacifice possident, apostolica auctoritate, tenore praesentium, confirmamus, illaque eis de novo concedimus et innovamus.

Docturandique acultatem concedit.

§ 3. Ac nunc et pro tempore existentibus notariis de dicto numero et eorum cuilibet, quoscumque qui in iure canonico et civili seu altero eorum, per diligentem examinationem per se seu adhibitis et assumptis secum duobus aut trib. illius scientiae et facultatis doctorib., scientia et moribus idonei et sufficientes reperti fuerint, in utroque seu altero iurium huiusmodi; quos vero in theologia, non tamen alicuius Ordinis regulares, seu artibus vel medicina aut alia licita facultate studuisse, ac per similem examinationem duorum aut trium etiam per eos eligendorum doctorum seu magistrorum fa-

cultatis, in qua studuerint, coram eis vel aliquo eorum habendam, ad fidelem magistrorum seu doctorum eorumdem attestationem eis faciendam, peritos ac scientia et moribus praefatis ad hoc idoneos et sufficientes esse repererint, de eorumdem doctorum seu magistrorum, quoad praemissa omnia, consilio et assensu, in theologia seu artibus vel medicina aut alia licita facultate huiusmodi, ad baccalaureatus, licentiatursae, doctoratus et magisterii gradus promovendi, et illis in eis legendi et alios actus ad personas in huiusmodi gradibus constitutas quomodolibet pertinentes faciendi, auctoritatem concedendi, et ipsorum graduum solita insignia eis, qui eisdem auctoritatibus, facultatibus et privilegiis, ac si huiusmodi gradus in aliqua, etiam famosa, Universitate suscepissent, praeterquam quoad habilitatem ad cathedrales ecclesias, utantur et gaudeant, conferendi.

Notarios etiam creandi.

§ 4. Notariosque et tabelliones publicos creandi, ac creatos de tabellionatus et notariatus officiis huiusmodi per penam et calamare, ut moris est, recepto prius ab eis solito iuramento, investiendi.

Spurios legitimandi ad successionem bonorum etiam Ecclesiae.

§ 5. Cum spuris, bastardis, manseribus, incestuosis et aliis ex quovis illicito et damnato coitu procreatis, ut in parentum et aliorum bonis, tam ex testamento quam ab intestato, sine tamen praedictio venientium ab intestato, aut ex fidei commissio vel alia de iure valida dispositione, et citra bona emphyteutica et feudalia ecclesiastica, aut ex fructibus aliisque rebus ecclesiasticis confecta, vel per ecclesiam acquisita, necnon derogationem constitutionis felicis recordationis Pii Papae V, similiter praedecessoris nostri, in illegitimos emanatae, succedere, et ad quosvis honores, dignitates et officia, publica vel privata, assumi, illaque ge-

rere et exerceat in omnibus et per omnia, ac si de legitimo matrimonio procreati essent, libere et licite valeant, dispensandi.

Statuta pro collegio condendi.

§ 6. Necnon statuta et ordinationes dicti collegii prosperum statum concernentia condendi, et pro tempore condita restringendi, ampliandi, et quoties expedire videbitur; in totum vel partem delendi, et alia de novo ordinandi, eaque sub pecuniariis eidem collegio applicandis, et alijs, etiam suspensionis a perceptione emolumentorum distribuendorum, arbitrio dicti collegii, poenis, per deputandos per ipsum collegium exigendis, observari faciendi, auctoritate et tenore praedictis, tribuimus facultatem et potestatem.

Familiares Papae et eius praelati domestici declarantur.

§ 7. Eisdemque notarios de numero huiusmodi veros et indubitatos familiares, continuos commensales ac praelatos domesticos nostros et pro tempore existentis Romani Pontificis existere, eisdemque privilegijs et gratijs, quibus veri et intimi familiares utuntur, potiuntur et gaudent, non ad eorum instar, sed pariformiter et aequae principaliter, sine ulla differentia, uti, potiri et gaudere posse.

Panem, vestes et locum in cavalcarijs habebant.

§ 8. Ac illis panem honoris, eiusdem bonitatis et qualitatis, prout eisdem intimis familiaribus et dilectis filiis Camerae Apostolicae clericis dari consuevit, dandum, ac ipsis et eorum cuilibet, obitus et coronationis Romani Pontificis temporibus, vestes lugubres ratione obitus, et violaceas ratione coronationis huiusmodi assignandas esse; et in cavalcarijs pontificalibus duos ex ipsis notarijs equitare cum mantellonibus immediate post praelatos assistentes, si voluerint, libere posse decernimus.

Litterae apostolicae gratis pro eis expediuntur.

§ 9. Eisdemque notarijs pro tempore existentibus, ut singulae pro eorum quolibet litterae apostolicae, etiam sub plumbo, super omnibus et singulis quorumcumque, cum cura et sine cura,

saecularium, vel quorumvis Ordinum regularium, beneficiorum ecclesiasticorum, etiam si canonicatus et praebendae, dignitates, personatus, administrationes vel officia et dignitates ipsae in cathedralibus, etiam metropolitanis, post pontificales maiores, vel collegiatis aut alijs ecclesijs principales fuerint, et ad dignitates, personatus, administrationes vel officia huiusmodi consueverint qui per electionem assumi, eisque cura iamineat animarum, ac etiam ipsarum cathedralium vel metropolitanarum aut patriarchalium ecclesiarum provisionibus, commendis, ac fructuum, reddituum et proventuum ecclesiasticorum necnon pensionum annuarum, super eisdem fructibus, redditibus et proventibus, reservationibus et alijs gratijs, etiam per Cameram vel Cancellariam Apostolicam gratis expediri possint, de speciali gratia indulgemus.

Emolumenta hic assignata nusquam eis diminuantur.

§ 10. Et insuper quod pro singulis quarumcumque cathedralium metropolitanarum et patriarchalium ecclesiarum, necnon monasteriorum, ceterorumque beneficiorum ecclesiasticorum pro tempore faciendis expeditionibus, quarum ratione taxa dicto collegio solvi solet, semper eidem collegio iura praedicta omnino solvi debeant; ita quod in quibuscumque gratijs et mandatis a nobis et pro tempore existente Romano Pontifice emanandis, etiamsi per ea expeditiones huiusmodi, sive per Cameram sive per Cancellariam aut viam secretam gratis ubique fieri concessum sit, nihilominus ius semper integrum et illaesum praedicto collegio reservatum esse censeatur, nec expeditio fieri possit nisi prius solutis iuribus praefati collegii; quodque nullo modo nulloque tempore praemissis, quamquam per nos et successores nostros praedictos specialiter et expresse ex quavis causa illis derogatum fuerit, derogatum esse praetendi valeat, quinimmo

iura ipsa dicto collegio integre, ut praefertur, solvi omnino debeant, auctoritate et tenore praemissis, etiam perpetuo statuimus et ordinamus.

Licentia deferendi arma pro ipsis et eorum familiaribus.

§ 11. Praeterea eorundem septem notariorum et cuiuslibet eorum consanguineis, affinibus et familiaribus, continuis commensalibus actu inservientibus, quod quaelibet arma, non tamen brevioris mensurae, alias prohibita, tam per Urbem quam totum Statum Ecclesiasticum huiusmodi, absque aliqua speciali licentia, deferre possint, quibusvis prohibitionibus et hinc inde nequaquam obstantibus, a quibus semper exempti et excepti sint et esse censeantur; ipsorumque listis desuper dandis ministri iustitiae Urbis et locorum Status huiusmodi credere et acquiescere debeant.

Facultas testandi etiam de acquisitis ex bonis ecclesiasticis pro ducatis m.

§ 12. Eisdem notarijs et eorum cuilibet, ut de quibuscumque eorum bonis mobilibus et immobilibus, tam ex ecclesijs aut alijs beneficijs ecclesiasticis, etiam hospitalibus vel alijs pijs locis, cuiusvis, etiam privilegiati, Ordinis seu militiae, per eos obtentis ac obtinendis existentibus aut alias quomodolibet, licite tamen acquisitis et acquirendis, etiamsi, iuxta piae memoriae Sixti IV, Iulij II, Leonis X et aliorum Romanorum Pontificum, etiam praedecessorum nostrorum, desuper expeditas litteras, immobilia bona non possederint, etiam in dicta Romana Curia et extra eam testari, et de eis inter quascumque personas utriusque sexus, non tamen illegitimas aut alias incapaces, gratis et absque alicuius compositionis solutione, disponere, testari, codicillari, et ea etiam inter vivos erogare, concedere et donare, ac testamenta, dispositiones et concessionem huiusmodi, etiam dimisso notariatus officio, usque ad summam duorum millium ducatorum auri de Camera, quoad bona ex ecclesijs et alijs beneficijs praedictis acquisita, facere

libere et licite valeant, plenam et liberam, auctoritate et tenore praedictis, concedimus licentiam et facultatem.

Exemptio a iurisdictione ordinariorum.

§ 13. Eisdemque notarios a quorumcumque ordinariorum locorum et aliorum omnium iudicum iurisdictione, potestate, superioritate et dominio, ita ut ordinarii et alii praedicti, eorumque officiales et vicarii, ac quicumque alii iudices nullam in eos, etiam ratione delicti, contracti aut rei de qua agi contigerit, superioritatem, potestatem, iurisdictionem vel dominium valeant exercere, aut excommunicationis vel alias sententias, censuras et poenas proferre, nisi de nostro seu pro tempore existentis Romani Pontificis mandato, ipsique in flagranti aliquo delicto deprehendantur, penitus eximimus et totaliter liberamus, ac nostrae et Sedis Apostolicae iurisdictioni et potestati dumtaxat immediate subiicimus. Inhibentes locorum ordinariorum et alijs cuiuscumque qualitatis et dignitatis iudicibus, ne praedictos notarios aliquo colore vel causa, nisi de nostro et pro tempore existentis Romani Pontificis mandato, vel in flagranti delicto, ut praefertur, repertos, aliquo modo molestare, inquietare, capi facere, processare audeant vel praesumant; irritum et inane decernentes quicquid secus ipsi aut eorum quispiam praesumpserit attentare.

Facultas creandi unum notarium.

§ 14. Quodque dicti septem notarii collegialiter congregati unum notarium quolibet anno, sine notariorum praedictorum participantium praepiudicio, et absque exemptionibus et privilegijs ipsis septem notarijs concessis, ita quod illis non gaudeat, creare.

Locus eorum in Signatura.

§ 15. Necnon, qui ex dictis septem notarijs utriusque iuris doctores fuerint, utriusque Signaturae referendariorum numero adscribantur, et unus ex eis antiquior in signatura gratiae semper assistere possit.

Et in actibus publicis consistorii,

§ 16. Ac in quibuscumque actibus in consistorio publico pro tempore faciendis unus sit accersendus notarius, qui et alii ibi praesentes notarii, si rogentur, instrumentum ad perpetuam rei memoriam conficiant; cui omnibusque aliis instrumentis et scripturis quibuscumque acta publica, quibus intervenerint, concernentibus, unius ex eisdem notariis manu subscriptis ac suo sigillo munitis, etiam absque testibus, plenaria fides in iudicio et extra ubique locorum omnino adhiberi debeat.

Canonizationibusque sanctorum,

§ 17. Et cum notariatus officia huiusmodi ad res martyrum describendas antiquitas, ut praefertur, instituta sint, quod unus eorumdem notariorum in canonizatione sanctorum ac etiam in fabricando desuper processu, coniunctim una cum uno ex causarum Palatii Apostolici auditoribus, intervenire et procedere.

Consistoriis publicis et cappellis.

§ 18. Illisque omnibus et eorum singulis consistoria publica et cappellae a cursoribus intimari; ac eis in cappella et omnibus actibus candelas, agnusdei et palmas eiusdem qualitatis et quantitatis, prout episcopis assistentibus de more fieri solet.

Monetae coronationis habeant.

§ 19. Necnon aureas argenteasque monetas in die coronationis cuiuslibet Romani Pontificis dictae Camerae clericis dari solitas, eisdem septem notariis et eorum singulis in signum honoris distribui et dari.

Papae quando serviant.

§ 20. Duosque ex illis, si principes et eorum oratores et patriarchae necnon archiepiscopi et episcopi assistentes desint, a magistris caeremoniarum ad nostram et pro tempore existentis Romani Pontificis caudam deferendam, ceteris praelatis in illis actibus, in quibus ad ipsos spectat, et baronibus postpositis, assumi.

§ 21. Et qui ex eis in presbyteratus ordine constituti fuerint, in missis solemnibus

mitra et quibusvis aliis pontificalibus insignibus, etiam in cathedralibus ecclesiis, de illorum tamen praesulum, si praesentes sint, si vero absentes, absque illorum consensu, etiam illis irrequisitis, extra dictam curiam uti.

Pontificalibus quando utantur,

§ 22. Necnon cuilibet eorumdem septem notariorum nunc et pro tempore existentium, ut sibi habere liceat altare portatile cum debita reverentia et honore, super quo in locis ad hoc convenientibus et honestis, etiam non sacris, ac etiam ordinaria vel apostolica seu utraque auctoritate ex quavis causa interdictis, seu etiam tempore cessationis a divinis, dummodo causam interdicti huiusmodi non dederint, etiam ante diluculum, et etiam circa meridiem, in illius et domesticorum et familiarium suorum praesentia, missam per se vel quemcumque saecularem vel cuiusvis Ordinis regularem sacerdotem idoneum, ab ordinario approbandum, celebrari facere, illique interesse, et eam audire libere et licite valeat.

Altare portatile.

§ 23. Quodque iidem nunc et pro tempore existentes septem notarii et eorum singuli, qui iam per decennium officium notariatus huiusmodi obtinuerint, quique in futurum saltem per praedictum tempus, a die quo in collegium eorumdem notariorum admissi fuerint computandum, illud obtinuerint, si forte illud resignaverint, nihilominus notarii sint et vocentur, eisdemque honoribus, praeminentiis, antelationibus, privilegiis, immunitatibus et exemptionibus aliisque omnibus praemissis ad quinquennium tantum utantur, perinde ac si in dicto collegio adhuc essent; qui tamen, rochetum, praeterquam extra Urbem, non deferant, nec locum in cappella habeant, alios tamen praelatos, immediate post notarios incedendo, praeterquam causarum dicti Palatii auditores et Camerae Apostolicae clericos, praecedant, auctoritate et tenore

Post decennium, etiam dimisso officio, notarii remanent.

praemissis concedimus pariter et indulgemus.

Executorum huius bullae deputato et facultates.

§ 24. Mandantes dilectis filiis vicecancellario, camerario, summatori et dictae Camerae generali auditori, clericis, thesaurario ac eiusdem Urbis gubernatori et senatori, necnon legatis, vicelegatis, patriarchis, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus et gubernatoribus quarumcumque civitatum, castrorum et locorum dicti Status Ecclesiastici, per collegium dictorum septem notariorum pro tempore existentium et eorum singulos eligendis, ut eorum singuli, per se vel alium seu alios, auctoritate nostra, dictis septem nunc et pro tempore existentibus notariis, in praemissis omnibus et singulis, efficaci defensionis praesidio assistant, faciantque eos et eorum singulos, quoties pro ipsorum parte super hoc fuerint requisiti, omnibus et singulis praefatis pacifice frui et gaudere, non permittentes eos et eorum aliquem per quoscumque desuper quomodolibet indebite molestari, inquietari aut impediri. Contradictores quoslibet et rebelles, cuiuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis vel praeminentiae fuerint, per censuras ecclesiasticas et pecuniarias poenas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Decernentes praemissa omnia et singula perpetuo valida et efficacia existere, ac suos plenarios et integros effectus sortiri; ac ab omnibus observari, et sic et non aliter per eosdem cardinales et auditores, aliosque iudices et commissarios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere. Irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 25. Non obstantibus sanctae memoriae Symmachi et Innocentii IV, Pauli II

et aliorum Romanorum Pontificum, etiam praedecessorum nostrorum, contra exemptos editis, et praedictis aliisque apostolicis, ac in generalibus et provincialibus, synodalibus, et praesertim Tridentino, non tamen quoad exemptionem ab eo sublata, conciliis editis generalibus constitutionibus et ordinationibus, legibus, statutis nostris et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, vel aliis extravagantibus, quibuscumque editis generalibus constitutionibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibuscumque Romanae Curiae officialium collegiis eorumque personis per quoscumque praedecessores nostros, etiam motu simili et ex certa scientia ac de apostolica potestatis plenitudine, ac tum quibusvis, etiam derogatarum derogatoriis aliisque fortioribus, efficacioribus et insolitis, clausulis, irritantibusque et aliis declarationibus et decretis, etiam talibus quod illis nullatenus, vel nisi de eorum, quorum interest, expresso consensu, et fratrum nostrorum consilio, etiam consistorialiter habito, aliisque modis et formis ibi traditis usquequaque servatis, derogari possit; etiamsi inter alia caveatur expresse quod si eis derogari contingat, derogatio huiusmodi non valeat, nisi talis intentio derogandi aliquibus personis tunc expressis per diversas in forma brevis litteras cum intervallo unius mensis seu alterius temporis eis praesentata prius et intimata ac insinuata fuerit, ac aliis quomodolibet concessis et concedendis. Quibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, et ad effectum praemissorum omnium, harum serie, specialiter et expresse, motu pari derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausulas contrariorum derogatorie.

Fides tra-
sumptorum.
§ 26. Volumus autem quod praesentium transumptis etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, nonis februarii, pontificatus nostri anno 1.

XX.

Instituto archiconfraternitatis Chordigerorum S. Francisci, chordam per fratres eius Ordinis gestari solitam devote deferentium, cum indulgentiarum concessione, et alias confraternitates aggregandi facultate.

**Sixtus episcopus, servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Promium.
Ex supernae dispositionis arbitrio gregi dominico praesidentes, inter curas multiplices, quae ex pastoralis officii ministerio nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam omnium christifidelium, praesertim sub suavi Religionis iugo et vexillo Altissimo famulantium, animarum salus cum divini cultus incremento proveniat; ipsosque christifideles, ut eorum vota ad id facilius concurrant, spiritualibus muneribus, indulgentiis videlicet et peccatorum remissionibus, in apricum eis adducendo iustos variis signis et miraculis coruscantes, invitamus et confovemus, ac alias desuper disponimus, prout ad eorundem christifidelium spiritualem devotionem conspicimus in Domino salubriter expedire.

H. Franciscus Ordinis Minorum institutor, miraculis claruit, et sanctorum numero a scriptis fuit a Gregorio IX.
§ 1. Cum itaque B. Franciscus, a quo Ordo dilectorum filiorum fratrum Minorum institutus fuit, quique, inter ceteros in numerum sanctorum cooptatos, signis et miraculis maxime claruit, ita vixerit ut pene omnes ad sui devotionem

et imitationem pertraxerit, multique ex ipsis christifidelibus chordam similem ei, qua ipse dum in hoc saeculo versaretur, cinctus erat, hodie deferant; quin etiam plures, eius laudabile institutum amplexi, et sub suavi iugo Religionis ab eo institutae, diversisque S. R. catholicae Ecclesiae praelatis, etiam cardinalatus honore fulgentibus, et postea ad summi apostolatus apicem evectis, illustratae, militantes, tantumque virum imitati, in numerum eorundem sanctorum relati fuerint.

§ 2. Nos, qui etiam a teneris annis singularem devotionis affectum erga ipsum S. Franciscum, cuius corpus sub altari maiori ecclesiae domus fratrum Ordinis fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum Assisien., quae inibi insignis, maximeque celebris et diversis privilegiis decorata existit, requiescit, sub habitu dicti Ordinis sui incedentes, gessimus, cupientes domum et ecclesiam huiusmodi amplius decorari, pietatisque et christiana caritatis opera, ubique, cum divini cultus augmento, ac ad eiusdem Sancti Francisci honorem et venerationem animarumque salutem, exerceri, fidelesque ipsos ad faciendum ea, per quae ad aeternam beatitudinem valeant facilius pervenire, mediis opportunis excitare, infra scriptum fratrem Clementem, magistrum generalem, ac singulares personas conventus domus praedictae a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio, non ad alicuius nobis desuper oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate et certa scientia, in ecclesia domus, et ad altare huiusmodi, unam

Hic Pontifex, eiusdem Ordinis professor, ad decorandam ecclesiam in qua requiescit corpus dicti Sancti, et fideles ad maiorem devotionem excitandum, Chordigerorum confraternitatem erigit in dicta ecclesia;

archiconfraternitatem utriusque sexus christifidelium, qui chordam per eisdem Ordinis fratres geri solitam, ex illorum devotione deferant, ac illa cingantur, sub invocatione eiusdem S. Francisci, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo erigimus et instituimus. Ut autem ipsa archiconfraternitas confratrum Chordigerorum praefatae chordae numero in dies magis ampliata decoretur, ipsique confratres ad piorum operum exercitium propensiores reddantur, ac ad ecclesiam et altare huiusmodi devotionis causa confluant, quo per hoc se maiora coelestis gratiae dona cognoverint adipisci, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi:

Indulgentiam confratribus erigitur pro die ingressus.

§ 3. Omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, qui vere poenitentes et confessi, ac praefatam chordam, quae prius a superioribus dicti Ordinis benedici debeat, ad reverentiam et memoriam eiusdem S. Francisci gerentes, sacraque communione refecti, praefatam archiconfraternitatem ingrediuntur, die primi illorum ingressus, ac in mortis ipsorum articulo, nomen Iesu ore vel corde invocantibus, si etiam vere poenitentes et confessi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem:

Aliasque indulgentias fratrum Conventualium et Confalonis confraternitatis;

§ 4. Et insuper eidem archiconfraternitati illiusque confratribus omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones ac relaxationes archiconfraternitati Confalonis B. Mariae Virginis in ecclesia S. Luciae de Urbe institutae necnon praedicto Ordini ac illius fratribus et personis, quandocumque et per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac etiam per nos concessas, quoad illas tantum, quae hactenus revocatae non fuerunt, motu et auctoritate ac tenore similibus, etiam perpetuo concedimus et elargimur ac communicamus.

§ 5. Postremo, dilecto filio fratri Clementi Bontadosio, nunc, et pro tempore existenti dicti Ordinis generali magistro Ordinis fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum, quascumque confraternitates utriusque sexus christifidelium Chordigerorum huiusmodi in quibuscumque ecclesiis domorum tam Minorum Conventualium quam Cappuccinorum et de Observantia nuncupatorum fratrum praedictorum, in quibuscumque mundi partibus et locis, pro tempore erigendis et instituendis, erigendi et instituendi, illasque, postquam erectae et institutae fuerint, praefatae archiconfraternitati per praesentes erectae et institutae, cum omnibus et singulis indulgentiis, peccatorum remissionibus et relaxationibus, aggregandi, ac ipsas indulgentias illis et earum confratribus communicandi, pariterque concedendi, plenam, liberam et omnimodam facultatem et auctoritatem damus et concedimus, prout nos easdem omnes confraternitates, ex nunc prout ex tunc, postquam erectae et institutae fuerint, ipsi archiconfraternitati per praesentes erectae et institutae huiusmodi aggregamus, praefatasque indulgentias illis et earum confratribus communicamus et concedimus.

Clausulae praeservativae.

§ 6. Decernentes easdem praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, vel intentionis seu quopiam alio defectu notari, impugnari vel retractari aut revocari ullatenus posse neque debere; sed semper et in perpetuum validas et efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri debere.

§ 7. Non obstantibus praemissis ac regula nostra de indulgentiis ad instar non concedendis, ac aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausulae derogatoriae.

Nulli ergo etc.